

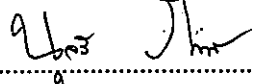
ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน:
หลักฐานเชิงประจักษ์จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สุภาพันธุ์ สมบูรณ์มนต์

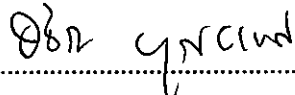
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชีบริหาร
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

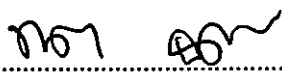
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุภาพันธุ์ สมบูรณ์มนต์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีบริหาร ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

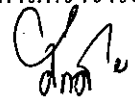
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

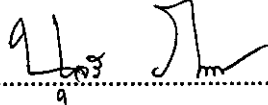

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.นุจรี ภาคาสัตย์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิระ บุญเนตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พรต นัตราภรณ์)

..... กรรมการ
(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

..... กรรมการ
(ดร.นุจรี ภาคาสัตย์)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีบริหาร ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

วันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.นุจรี ภาคาศักดิ์ และ ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุคคลในครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในการทำงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่ บพภาริ บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้ และหากมีข้อบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

สุภาพันธุ์ สมบูรณ์มนต์

56760040: สาขาวิชา: การบัญชีบริหาร; บช.ม. (การบัญชีบริหาร)

คำสำคัญ: บรรษัทภิบาล/ ข้อมูลความยั่งยืน/ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์/

กลุ่มธุรกิจการเงิน

สุภาพันธุ์ สมบูรณ์มนต์: ความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความ
ยั่งยืนของธุรกิจการเงิน: หลักฐานเชิงประจักษ์จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND THE
SUSTAINABILITY REPORT DISCLOSURE OF FINANCIAL FIRMS: AN EMPIRICAL
STUDY FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:
นุจรี ภาคาศัตย์, Ph.D. 177 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน รายงานแบบแสดงรายการ
ข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี และรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ใหม่ในกลุ่มธุรกิจการเงินช่วงปี พ.ศ. 2553-2557
จำนวนประชากร 303 บริษัท ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเชิงพรรณนา และวิธีการ
วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) โดยทดสอบสมมติฐานที่ระดับ
นัยสำคัญ 0.05

โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ผลการวิจัยพบว่า บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล
ความยั่งยืนเฉลี่ยร้อยละ 18 โดยมีการเปิดเผยข้อมูลสูงสุดร้อยละ 52 และต่ำสุดร้อยละ 10 นอกจากนี้
มีการวัดการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งพบว่า บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลมาก
ที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 52 รองลงมาด้านสังคมเฉลี่ยร้อยละ 18 และด้านสิ่งแวดล้อมเฉลี่ย
ร้อยละ 10 ทั้งนี้หากพิจารณาเป็นรายปีจะพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมาบริษัทมีแนวโน้ม
การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
บรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจ
การเงิน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุม
ของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

56760040: MAJOR: MANAGERIAL ACCOUNTING; M.B.A.

(MANAGERIAL ACCOUNTING)

KEYWORDS: CORPORATE GOVERNANCE/ SUSTAINABILITY REPORT/

LISTED COMPANIES THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND/

FINANCIAL FIRMS

SUPAPAN SOMBUNMON: THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND THE SUSTAINABILITY REPORT DISCLOSURE OF FINANCIAL FIRMS: AN EMPIRICAL STUDY FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND.

ADVISOR: NUJAREE PAKASAT, Ph.D. 177 P. 2015.

This research collected data from financial statements, Form 56-1, annual reports, and sustainability reports of listed companies in the Stock Exchange of Thailand and the Market for Alternative Investment in financial industry during 2553-2557 B.E. The population is 303 firm-years. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis in order to test the hypothesis at the .05 level of significance.

This research finds that, on average, 18% of financial firms in the Stock Exchange of Thailand disclose the sustainability report, with the maximum of 52% disclosure and minimum of 10% disclosure. Furthermore, we measure 3 aspects of sustainability report and find that listed companies report economic sustainability the most (52%), social sustainability the second (18%), and environment sustainability the least (10%). When considering each year from 2553 B.E., listed companies tend to disclose their sustainability reports more and more every year. This study also finds that proportion of independent directors and proportion of directors attending the meetings are positively related to the sustainability report disclosure.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ทฤษฎีตัวแทน	9
ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย	10
แนวคิดความไม่สมมาตรของข้อมูล.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับบรรษัทภิบาล	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีเพื่อความยั่งยืน	25
แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากร	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
ตัวแปรและการวัดค่า	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิจัย	78
ส่วนที่ 1 คุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน....	78
ส่วนที่ 2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน	81
ส่วนที่ 3 ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูล ความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน	85
การวิเคราะห์เพิ่มเติม	90
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	124
สรุปผลการวิจัย	124
อภิปรายผลการวิจัย	126
ข้อเสนอแนะ	134
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	134
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก	146
ภาคผนวก ข	165
ภาคผนวก ค	170
ภาคผนวก ง	175
ประวัติย่อของผู้วิจัย	177

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 54
3-1	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินปี พ.ศ. 2553-2557 68
3-2	สรุปตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยและทิศทางการสัมพัทธ์ที่คาดหวัง 75
4-1	คุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินโดยจำแนกตามตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม 78
4-2	ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน 81
4-3	ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนรายหมวด 82
4-4	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน 87
4-5	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน 89
4-6	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม 91
4-7	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม..... 94
4-8	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม 96
4-9	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม 117
ภาคผนวก ข-1	รายชื่อบริษัทจดทะเบียนกลุ่มธุรกิจการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์ใหม่ในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2553-2557 166
ภาคผนวก ค-1	การตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน 172

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ภาคผนวก ค-2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ	174

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
4-1 คุณลักษณะของบรรษัทภิบาลแยกตามรายปี.....	80
4-2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนรายปี	82
ภาคผนวก ค-1 แผนภาพ Histogram	171
ภาคผนวก ค-2 แผนภาพ Normality probability plot.....	172
ภาคผนวก ค-3 แผนภาพการกระจาย Scatter plot.....	173

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากย้อนไปตอนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น เกิดปัญหาการล้มละลาย การปิดกิจการของธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายใน ตลาดทุน และสภาพเศรษฐกิจโดยรวมต้องหยุดชะงักลง ทั้งนี้ก็เพราะบริษัทจำนวนมากขาดการมี บรรษัทภิบาลที่ดี การบริหารงานไม่มีคุณภาพ การจงใจบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร และมีการเปิดเผย ข้อมูลการดำเนินงานที่ขาดความโปร่งใสและไม่เพียงพอ นับจากเหตุการณ์นั้นทุกหน่วยงานจึงให้ ความสำคัญในเรื่องบรรษัทภิบาล และมีการปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลเป็นต้นมา

สำหรับในปัจจุบันหลักบรรษัทภิบาลนับวันจะมีความสำคัญต่อธุรกิจมากยิ่งขึ้น เพราะ เนื่องจากการดำเนินงานของบริษัทมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม ดังนั้นถ้าหากบริษัท มีการบริหารจัดการที่ขาดหลักบรรษัทภิบาลแล้วก็จะส่งผลเสียหายทั้งต่อธุรกิจและกระทบ เป็นวงกว้างต่อผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม และโดยเฉพาะ อย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรมีการปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลให้มากที่สุด ซึ่งหลักการปฏิบัติมี 5 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น อย่างเท่าเทียมกัน หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความ โปร่งใส และหมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) การปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลดังกล่าวนี้จะช่วยให้บริษัทมีระบบบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ (วิรัช สงวนวงษ์วาน, 2551) อีกทั้งช่วยสร้างความเชื่อมั่น และความมั่นใจต่อผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) โดยเฉพาะผู้ถือหุ้นเพราะไม่สามารถเข้าร่วมบริหารจัดการบริษัทหรือควบคุมการ ทำงานของคณะกรรมการของบริษัทได้อย่างใกล้ชิด ดังนั้นหลักบรรษัทภิบาลจะช่วยให้ คณะกรรมการมีการทำหน้าที่บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาผลประโยชน์ของบริษัท และผู้ถือหุ้นอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังช่วยให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ โปร่งใส และเพียงพออีกด้วย

และการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันไม่ใช่จะเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ผู้ถือหุ้นและ บริษัทเท่านั้น ยังต้องสร้างความยั่งยืนให้สามารถเติบโตได้ในระยะยาวด้วย โดยที่ความยั่งยืนนั้น ไม่ใช่เฉพาะที่เกี่ยวข้องแต่เพียงความรับผิดชอบต่อบริษัท ยังรวมไปถึงความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ

สิ่งแวดล้อม และสังคมอีกด้วย ฉะนั้นการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของบริษัทนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณชนได้รับทราบข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ลงทุน เพราะปัจจุบันข้อมูลดังกล่าวนี้เป็นที่ได้รับความสนใจในการใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วยเช่นกัน เนื่องจากจะช่วยให้เห็น โอกาสและความเสี่ยงต่าง ๆ ในการดำเนินงานของบริษัท ทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม (สถาบันไทยพัฒนา, ม.ป.ป. ค) ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เห็นข้อมูลในมิติต่าง ๆ ของบริษัทที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนนั้น ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ให้บริษัทที่จดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนนั้นไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (พิพัฒนา ยอดพฤติกุล, 2556) อีกทั้งบริษัทยังสามารถทำเป็นรายงานที่แยกเล่มออกมาเฉพาะเรียกว่า รายงานความยั่งยืน (Sustainability report) หรือรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Report) ได้อีกด้วย สำหรับการจัดทำรายงานความยั่งยืนนั้นมีการออกรายงานที่นิยมใช้กันก็คือออกรายงานสากลที่พัฒนาโดย Global Reporting Initiative (GRI) หรือ องค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556) เพราะมาตรฐานนี้จะช่วยให้รายงานมีความชัดเจนและครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ เนื่องจากเป็นออกรายงานที่พัฒนามาจากผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม ทำให้มีความสมบูรณ์มากกว่าเมื่อเทียบกับมาตรฐานอื่น ๆ (สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, 2558) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนจะช่วยให้ภาพลักษณ์ของบริษัทดีขึ้น และช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้เสียตลอดจนสาธารณชนอีกด้วย เพราะแสดงให้เห็นถึงบทบาทความรับผิดชอบต่อบริษัทที่มีต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม

ดังนั้น ในการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนจึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีความเชื่อมโยงกับการมีหลักทรัพย์ที่ถือของบริษัทยิ่งขึ้นเพราะหลักทรัพย์ที่ถือจะช่วยให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส ครบถ้วนและเพียงพอ และการที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่มากจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่โปร่งใสของบริษัทอีกด้วย ฉะนั้นงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทรัพย์ที่ถือกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท เพื่อต้องการทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท ทั้งนี้การศึกษานี้จึงเป็นไปเพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการมีอยู่ของหลักทรัพย์ที่ถือของบริษัทจดทะเบียนว่ามีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร และเนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่มักจะยกเว้นการศึกษาในกลุ่มธุรกิจการเงิน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในกลุ่มธุรกิจการเงินเพื่อที่ศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ธุรกิจการเงิน มีการสมมติฐานของตัวแปรอิสระตามหลักปฏิบัติของบรรษัทภิบาลหมวดดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น

เนื่องจากบริษัทต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีต่อผู้ถือหุ้นทั้งการให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ถือหุ้น และคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ถือหุ้น ฉะนั้นในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี ถ้าหากมีผู้ถือหุ้นเข้าประชุมในสัดส่วนที่มากจะแสดงให้เห็นถึงการบริษัทให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ถือหุ้นซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทมีบรรษัทภิบาลที่ดี ดังนั้นจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

H₁: สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

เนื่องจากบริษัทต้องปกป้องผลประโยชน์และสิทธิของผู้ถือหุ้น อีกทั้งให้ความสำคัญในเรื่องปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ฉะนั้นการที่บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระยิ่งมากย่อมจะช่วยให้การถ่วงดุลอำนาจต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการแสดงความคิดเห็นที่เป็นอิสระของคณะกรรมการ ซึ่งจะส่งผลต่อการดูแลให้ผู้ถือหุ้นทุกรายได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

H₂: สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

เนื่องจากบริษัทต้องให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับบริษัท การดำเนินธุรกิจโดยยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ตลอดจนการรับฟัง

ข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

H_3 : จำนวนคณะกรรมการชด้อยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ฉะนั้นการที่บริษัทมีโครงสร้างคณะกรรมการที่เหมาะสม และมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนก็จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

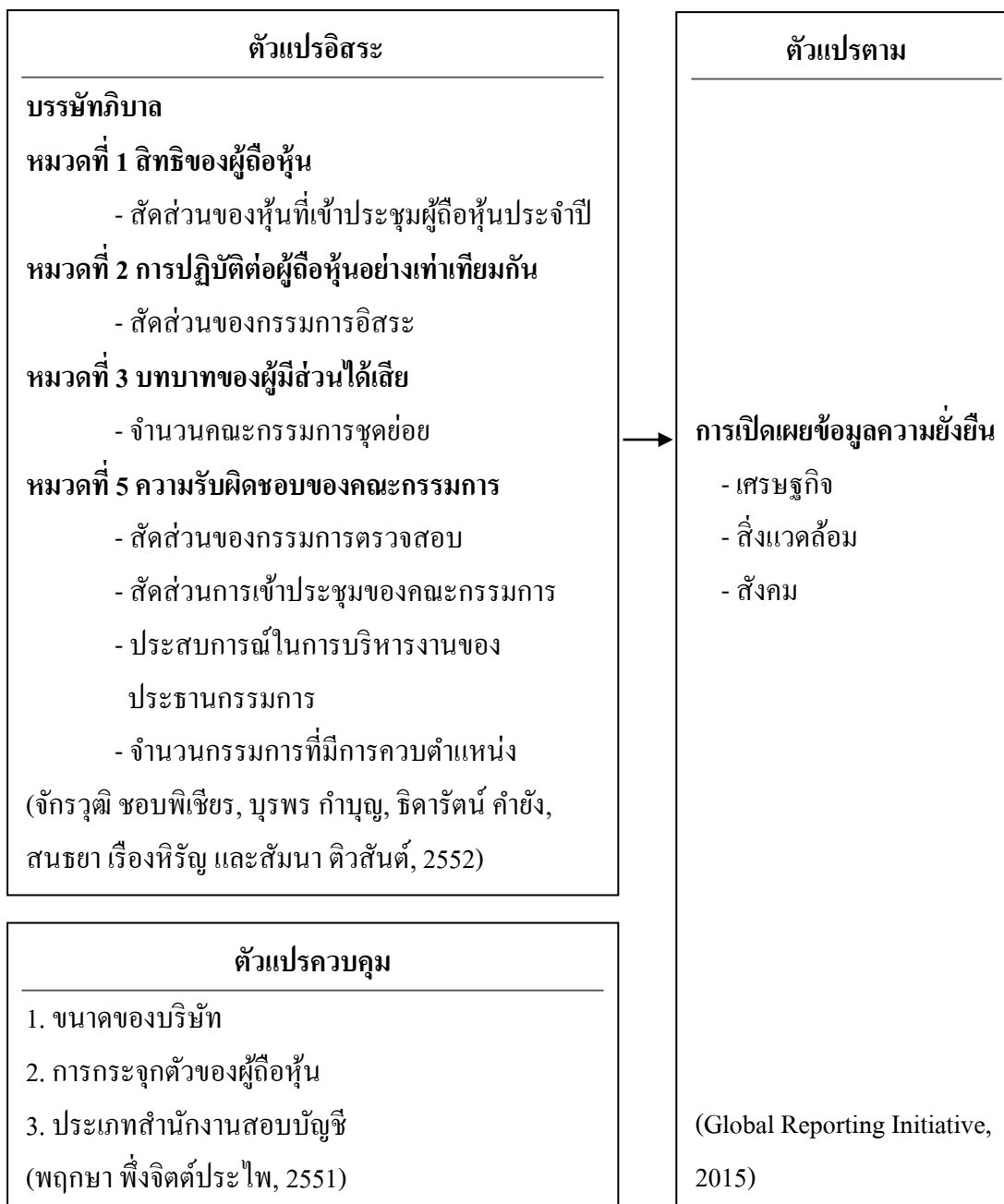
H_4 : สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

H_5 : สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

H_6 : ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

H_7 : จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินว่าอยู่ในระดับใด
2. ทำให้ทราบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์กันในทิศทางต่าง ๆ อย่างไร
3. เป็นแนวทางแก่บริษัทในการส่งเสริมบรรษัทภิบาลเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น เพราะระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงจะช่วยแสดงให้เห็นถึงบริษัทที่มีภาพพจน์ในการเปิดเผยที่ดี มีความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ
4. เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ข้อมูล และนักลงทุนในการใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
5. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจ หรือนักวิจัยในการขยายขอบเขตการวิจัยในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มธุรกิจการเงินโดยศึกษาข้อมูลช่วงเวลา 5 ปี คือ พ.ศ. 2553-2557 โดยศึกษาทุกบริษัทรวมทั้งบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ ซึ่งเก็บข้อมูลจากรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี รายงานแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี รายงานความยั่งยืนของบริษัท และรายงานอื่น ๆ ตลอดจนข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น

- 2.1 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ หลักปฏิบัติของบรรษัทภิบาล ได้แก่ หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย และหมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

- 2.2 ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชี

- 2.3 ตัวแปรตาม คือ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินนั้น ไม่สามารถวัดตัวแปรหมวดที่ 4 เรื่อง

การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสได้ เนื่องจากหมวดดังกล่าวเป็นเรื่องเดียวกันกับบรรษัทภิบาล ดังนั้นจึงต้องตัดหมวดดังกล่าวออกไปจากตัวแปรอิสระที่ศึกษา

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

บรรษัทภิบาล หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาวโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

กรรมการอิสระ หมายถึง กรรมการบริษัทจดทะเบียนที่มีความเป็นอิสระจากผู้ถือหุ้นใหญ่หรือกลุ่มของผู้ถือหุ้นใหญ่และผู้บริหารของบริษัทนั้นและต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

คณะกรรมการชดเชย หมายถึง คณะกรรมการกลุ่มย่อยที่คณะกรรมการตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือและกลั่นกรองงานในด้านใดด้านหนึ่ง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

คณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง คณะกรรมการชดเชยที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลให้มีการจัดทำรายงานทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องครบถ้วนเป็นไปตามมาตรฐานการรายงาน มีระบบการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีมาตรฐานรัดกุมเพียงพอ ทั้งนี้ องค์ประกอบ คุณสมบัติ และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุน และตลาดหลักทรัพย์ฯ ประกาศกำหนด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

ประธานกรรมการ หมายถึง เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้นำคณะกรรมการและทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้เลือกตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ประธานกรรมการควรมาจากกรรมการที่เป็นอิสระ และไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกับกรรมการผู้จัดการ เพื่อให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการกำกับดูแลและการบริหารงานประจำ (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555)

ขนาดของบริษัท หมายถึง ขนาดของบริษัทซึ่งวัดค่าจากสินทรัพย์รวม

การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น หมายถึง จำนวนของผู้ถือหุ้นที่มีจำนวนหุ้นและสิทธิออกเสียงที่มีสาระสำคัญหรือเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ทั้งนี้พิจารณาจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรก

ประเภทสำนักงานสอบบัญชี หมายถึง สำนักงานสอบบัญชีของบริษัทที่ใช้บริการ โดยแยกออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกคือ สำนักงานสอบบัญชีที่เป็น Big 4 ประกอบด้วย

1) บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด 2) บริษัท คีลรอยท์ ทัช โธมัทส ไชยศ สอบบัญชี จำกัด

3) บริษัท ไฟร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพีเอส จำกัด 4) บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด และกลุ่มที่สองคือ สำนักงานสอบบัญชีอื่น

กลุ่มธุรกิจทางการเงิน หมายถึง กลุ่มธุรกิจที่ประกอบไปด้วยสถาบันการเงิน และบริษัทอื่นที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน ได้แก่ ประกันภัยและประกันชีวิต เงินทุนและหลักทรัพย์

รายงานความยั่งยืน หมายถึง การวัดผล เปิดเผยข้อมูล และแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานขององค์กร ในขณะที่มุ่งหน้าสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน รายงานความยั่งยืนให้ภาพแสดงผลการดำเนินงานทางความยั่งยืนที่สมดุลและสมเหตุผลขององค์กร รวมทั้งผลงานทางบวกและทางลบ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ได้มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการศึกษาซึ่งประกอบด้วย ทฤษฎี แนวคิด บทความและงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีตัวแทน
2. ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย
3. แนวคิดความไม่สมมาตรของข้อมูล
4. แนวคิดเกี่ยวกับบรรษัทภิบาล
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีเพื่อความยั่งยืน
6. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีตัวแทน

ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่ม โดยกลุ่มแรกเรียกว่า ตัวการ (Principal) ได้แก่ ผู้ถือหุ้นหรือผู้ที่เป็นเจ้าของบริษัท ซึ่งเป็นผู้ที่ยินยอมมอบทรัพยากรและสิทธิในการจัดการทรัพยากรของตน ให้กับกลุ่มคนที่สองเรียกว่า ตัวแทน (Agent) ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารหรือคณะกรรมการของบริษัททำการบริหารจัดการทรัพยากรเหล่านั้น เพื่อให้ตัวการได้รับผลตอบแทนที่สูงสุด และสำหรับตัวแทนจะได้ค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นเงินเดือน โบนัส และสวัสดิการต่าง ๆ

ในการบริหารจัดการบริษัทนั้นเนื่องจากผู้ที่เป็นเจ้าของบริษัทไม่สามารถที่จะติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารได้อย่างใกล้ชิด จึงอาจจะมีความเสี่ยงเกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ถ้าหากผู้บริหารมีการบริหารงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างผลตอบแทนสูงสุดให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของบริษัทแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายก็ยังคงเป็นไปอย่างปกติราบรื่น แต่ถ้าหากผู้บริหารนั้นบริหารงานไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างผลตอบแทนสูงสุดให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของบริษัทก็จะส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาตัวแทน (Agency problem) เพราะผู้เป็นเจ้าของบริษัทกับตัวผู้บริหารมีความขัดแย้งทางด้านวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ทฤษฎีตัวแทนมีมุมมองว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีแรงผลักดันที่ทำให้ผลประ โยชน์ส่วนตัวด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้น

ผู้บริหารจะสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเองเป็นหลักโดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือมั่งคั่งสูงสุดแก่ตัวผู้เป็นเจ้าของบริษัทหรือไม่ หรืออาจจะหาหนทางในการสร้างผลตอบแทนสูงสุดให้กับบริษัทที่ต่อเมื่อเห็นว่าหนทางนั้นเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับตนเองด้วย (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543)

สำหรับการพิจารณาในส่วนของ การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัท อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับตัวแทนในการรายงานข้อมูลของบริษัททั้งที่เป็นข้อมูลทางการเงิน และไม่ใช่อข้อมูลทางการเงินในลักษณะของความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric information) โดยการที่ตัวแทนพยายามปกปิดข้อมูลไม่รายงานต่อตัวการ หรือรายงานข้อมูลที่ไม่เป็นจริง ทั้งนี้เพื่อรักษาประโยชน์ของตน (ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์, 2546)

หากบริษัทนำหลักบรรษัทภิบาลมาใช้ก็จะช่วยลดปัญหาเหล่านี้ลงได้ เพราะจะช่วยในการกำกับให้ทุกคนปฏิบัติตามกรอบหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ของตัวแทน ได้แก่ คณะกรรมการ เปรียบเสมือนลูกจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ต้องทำให้ตัวการมีความพึงพอใจสูงสุด โดยออกแบบการบริหารบริษัทให้เหมาะสมที่สุด และบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ (อัฐวุฒิ ปภังกร, 2556) อีกทั้งต้องทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของบริษัท และผู้ถือหุ้นอย่างเต็มที่ เพื่อให้บริษัทมีกำไรและได้รับผลประโยชน์สูงสุด และทำให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไป (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556 ก) ซึ่งผลของการปฏิบัติหลักบรรษัทภิบาลนี้จะช่วยให้บริษัทมีการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders theory) จะมุ่งเน้นเรื่องการดำเนินงานของบริษัทที่สร้างผลกระทบกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท เช่น ลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า คู่แข่ง ภาครัฐ และชุมชน เป็นต้น โดยสามารถจำแนกความสัมพันธ์ในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียใน 3 มิติ (ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร, 2556 ก) ได้แก่ 1) อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย คือ บริษัทจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างไร 2) กลยุทธ์องค์กร ที่ฝ่ายบริหารวางนโยบายเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสีย 3) ผลการดำเนินงาน โดยจะแสดงผลการดำเนินงานในอดีตและปัจจุบันซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวนี้ อาจส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

ทฤษฎีนี้มองว่าบริษัทมีภาระที่ต้องตอบสนองความต้องการแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของตน โดยพิจารณาความต้องการ ความสนใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายและการดำเนินงาน

ของบริษัท เพราะบริษัทจะสามารถดำรงอยู่และดำเนินกิจการเจริญก้าวหน้าหรือล่มสลายไปนั้นถือเป็นความชอบธรรมของผู้ที่มีส่วนได้เสียกับบริษัทเป็นผู้กำหนด (อนันตชัย ยูรประดม, 2550) ดังนั้นการดำเนินงานของบริษัทจะประสบผลสำเร็จได้ต้องสร้างคุณค่าให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย โดยต้องสร้างคุณค่าด้วยการมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ ดูแลสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างความยั่งยืน เพราะผู้มีส่วนได้เสียคือผู้ที่ได้รับประโยชน์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท (มนตรี พิริยะกุล และบุญทวารณ วิงวอน, 2555) ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคมนั้นจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียให้ได้ทราบข้อเท็จจริงเรื่องการดำเนินงานของบริษัท

แนวคิดความไม่สมมาตรของข้อมูล

ความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric information) เกิดจากการที่ฝ่ายผู้ส่งข้อมูลกับฝ่ายรับมีข้อมูลไม่เท่ากัน หรือมีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะข้อมูลนั้นไม่ครบถ้วนและข้อมูลไม่มีคุณภาพ แต่ถ้าหากข้อมูลแตกต่างกันมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญก็จะก่อให้เกิดการใช้ข้อมูลในทางที่ผิดได้ และข้อมูลดังกล่าวอาจส่งผลต่อการตัดสินใจที่ผิดพลาดของผู้ใช้ข้อมูลนั้น ทั้งนี้ความไม่สมมาตรของข้อมูลเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำจัดหรือขจัดทิ้งไปได้ แต่สามารถเชื่อมโยงให้หน้าหลักบรรษัทภิบาลมาใช้เพิ่มความโปร่งใส รวมทั้งยกระดับมาตรฐานและคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งจะช่วยในการสร้างความเชื่อถือว่าจะทำให้ลดความไม่สมมาตรของข้อมูลได้ในระดับหนึ่ง (อัฐวุฒิ ปภังกร, 2556)

แนวคิดเกี่ยวกับบรรษัทภิบาล

ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า “บรรษัทภิบาล”

มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า “บรรษัทภิบาล” ไว้มากมาย ซึ่งผู้ศึกษาจะกล่าวถึงพอสังเขป ดังนี้

คำว่า “บรรษัทภิบาล” บางคนก็เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” “การกำกับดูแลกิจการ” หรือ Corporate Governance (CG) ซึ่งในส่วนของภาครัฐมักใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” เป็นการสะท้อนถึงการบริหารของภาครัฐที่มุ่งความดีงาม ความยุติธรรม มีจริยธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐและประชาชน (ปิยะนารถ สิงห์ชู, 2556) ส่วนภาคเอกชนมักใช้คำว่า “การกำกับดูแลกิจการ” หรือ “บรรษัทภิบาล” ซึ่งจะสะท้อนถึงการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นธรรมและโปร่งใส โดยที่ผู้มีอำนาจบริหารจัดการธุรกิจนั้น ๆ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลการกระทำของตนต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัททุกราย (พงศ์สรันย์ พลศรีเลิศ, 2556)

“บรรษัทภิบาล” มาจากคำว่า “บรรษัท” รวมกับ “อภิ” แปลว่า เฉพาะ ช่างหน้า ยิง และ คำว่า “บาล” แปลว่า การปกครอง การรักษา เมื่อนำมารวมกันจะหมายถึง การกำกับดูแลกิจการให้ เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความถูกต้อง โปร่งใส การมีจริยธรรม โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียของกิจการเป็นหลัก (สถาบันไทยพัฒนา, 2553)

“บรรษัทภิบาล” หมายถึง ระบบที่ใช้จัดการกำกับดูแลและควบคุมองค์กร เพื่อให้กิจการจัดการที่ดีภายในองค์กร ทั้งนี้การจัดการที่ดีในองค์กร นั้นจะต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความยุติธรรม ซึ่งกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในบริษัทควรต้องได้รับสิทธิที่ควรจะเป็นอย่าง ยุติธรรม ไม่ควรมีใครได้อภิสิทธิ์เหนือคนอื่นในการที่จะได้รับผลประโยชน์เกินปกติ 2) ความ โปร่งใส จะต้องมีความ โปร่งใสทั้งในด้านการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูล อีกทั้งต้องมีความ ถูกต้องของข้อมูล และระยะเวลาที่เปิดเผยข้อมูลด้วย 3) ความสามารถอธิบายได้ ในการบริหารจัดการ นั้น ๆ จะต้องอธิบายได้อย่างมีเหตุผล ว่าเหตุใดจึงมีการจัดการในรูปแบบนั้น (พรอนงค์ บุญราตรีกุล, 2552)

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development: OECD) ให้คำจำกัดความของ “การกำกับดูแลกิจการ” ไว้ว่าเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ คณะผู้บริหารของบริษัท คณะกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียทุกราย โดยการกำกับดูแลกิจการเป็น โครงสร้างที่ จะช่วยให้บริษัทสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของธุรกิจ รวมทั้งวิธีการและขั้นตอนในการบรรลุถึง วัตถุประสงค์ ตลอดจนสามารถเฝ้าติดตามวัดผลการดำเนินงานของกิจการ (Organization for Economic Cooperation and Development, 2004)

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติ ให้ตามความหมายของ “การกำกับดูแลกิจการ” คือ การบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (คณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติ, 2557)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ตามความหมายของ “บรรษัทภิบาล” หรือ “การ กำกับดูแลกิจการ” คือ ระบบที่จัดให้มี โครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่าง คณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความ เจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น ในระยะยาวโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น (ตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

หากกล่าวถึงความสำคัญของบรรษัทภิบาลนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนในกรณีของบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพราะเนื่องจากประชาชนซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น ไม่สามารถเข้าร่วมบริหาร จัดการบริษัทได้อย่างใกล้ชิด จึงมีการแต่งตั้งบุคคลให้เป็นกรรมการเข้าไปดูแลบริหารบริษัท ดังนั้น

กรรมการต้องทำหน้าที่เพื่อรักษาผลประโยชน์ของบริษัท และผู้ถือหุ้นอย่างเต็มที่ ไม่ใช่ตำแหน่งของตนในการหาประโยชน์จากบริษัท และดูแลผู้บริหารตลอดจนฝ่ายจัดการให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่างับเงินลงทุนไป ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้สิทธิผู้ถือหุ้นรับทราบข้อมูลของบริษัท ตัดสินใจในเรื่องสำคัญรวมถึงตรวจสอบการทำงานของกรรมการและผู้บริหาร (คณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ, 2557)

ดังนั้นสามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า “บริษัทภิบาล” หรือ “การกำกับดูแลกิจการ” มีความสำคัญต่อทุกองค์กร เพราะแสดงให้เห็นถึงการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ (วิรัช สงวนวงษ์วาน, 2551) ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และยังเป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

ความเป็นมาของบริษัทภิบาลในประเทศไทย

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้เกิดปัญหาการล้มละลาย การปิดกิจการของธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายในตลาดทุน และการบริหารงานของบริษัทในประเทศไทยขาดความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงหันมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญในเรื่อง บริษัทภิบาล หรือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี ด้วยความมุ่งหวังที่จะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายของบริษัทได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และสำหรับนักลงทุนหรือผู้ถือหุ้นก็จะได้รับข้อมูลที่มีความโปร่งใส ยุติธรรม ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา และในขณะนั้นประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการฟื้นฟูตลาดทุนไทย จึงจัดให้มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาตลาดทุนขึ้น ซึ่งการประชุมในครั้งนั้นมีผู้แทนจากภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์หลายประการ โดยมาตรการสำคัญที่ในที่ประชุมให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ การสร้างบริษัทภิบาลในตลาดทุน และจากผลการประชุมในครั้งนั้น รัฐบาลได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2545 เป็นปีเริ่มต้นแห่งการรณรงค์การมีบริษัทภิบาลที่ดี ทั้งนี้เพื่อที่จะส่งเสริมบริษัทภิบาลให้มีพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง และได้จัดตั้งคณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติขึ้น ซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบายให้หน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมการมีบริษัทภิบาลที่ดี (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2552)

ในส่วนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ให้แก่บริษัทจดทะเบียน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก และกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีดังกล่าวต่อสาธารณะ (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2552) ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ได้มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน โดยเทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการ

ฉบับสากลของ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD Principles of Corporate Governance ปี ค.ศ. 2004) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการเข้าร่วมโครงการ Corporate Governance-Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) จากนั้นในปี พ.ศ. 2555 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ทำการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนอีกครั้ง โดยเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของแนวปฏิบัติที่ดีของทั้ง 5 หมวด ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนสำหรับประเทศในกลุ่ม ASEAN ซึ่งช่วยให้หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2555 มีความทันสมัย และสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตลาดทุน อีกทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐาน และการปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนให้มีมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่สูงขึ้นอีกด้วย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

สำหรับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้น บริษัทจดทะเบียนควรมีการนำหลักปฏิบัติไปใช้ให้มากที่สุด อีกทั้งยังสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละบริษัทได้ แต่หากในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวได้ บริษัทจะต้องชี้แจงเหตุผลและบอกมาตรการที่บริษัทมาใช้ทดแทน และในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลผลของการนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ บริษัทจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท นอกจากนี้บริษัทสามารถพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทผ่านช่องทางอื่นเช่น เว็บไซต์ของบริษัท เพื่อที่จะช่วยให้เกิดสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนช่วยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

สำหรับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2555 แบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น

การคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้น สำหรับเรื่องสิทธิของผู้ถือหุ้นนั้นบริษัทควรที่จะตระหนักและให้ความสำคัญในสิทธิพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ถือหุ้นทั้งในฐานะของนักลงทุนในหลักทรัพย์และในฐานะเจ้าของบริษัท ทั้งนี้บริษัทต้องไม่ทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดหรือลดสิทธิของผู้ถือหุ้น และต้องส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นทุกรายได้ใช้สิทธิพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสิทธิพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ การซื้อ ขาย โอนหุ้น การได้รับส่วนแบ่งในกำไรของกิจการ การได้รับข่าวสารข้อมูลของ

บริษัทอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ ทันเวลา และเท่าเทียมกัน โดยจัดอาจจะมีเว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น รายงานงบการเงิน บทวิเคราะห์ ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน จดหมายข่าวถึงผู้ถือหุ้น แบบแสดงข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี (แบบ 56-2) หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น กิจกรรมเพื่อสังคม และกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัท เป็นต้น การเข้าร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นในการ แต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และสิทธิในการออกเสียงหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อบริษัท เช่น การจัดสรรเงินปันผล การลดทุนหรือเพิ่มทุน การอนุมัติธุรกรรมที่สำคัญ ตลอดจนเรื่องต่าง ๆ มีผลต่อทิศทางในการดำเนินธุรกิจของบริษัท และสำหรับในการเข้าร่วมประชุมนั้น บริษัทควรแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงกฎเกณฑ์และวิธีการในการเข้าประชุม และให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการพิจารณาในแต่ละวาระการประชุม ให้โอกาสในการซักถามกรรมการ โอกาสในการเสนอวาระการประชุม และมีสิทธิมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าร่วมประชุมแทน ทั้งนี้บริษัท ต้องไม่กระทำการที่จะเป็นการจำกัด โอกาสของผู้ถือหุ้นในการเข้าร่วมประชุมและออกเสียงลงมติ

การประชุมผู้ถือหุ้น บริษัทควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมด้วยการจัดส่งหนังสือเชิญประชุมให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งในหนังสือเชิญประชุมมีการระบุวัน เวลา สถานที่ประชุม และวาระการประชุม โดยมีคำชี้แจงและเหตุผล ประกอบในแต่ละวาระหรือประกอบมติที่ขอลงมติไว้ ในหนังสือเชิญประชุมสามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้น หรือในเอกสารแนบวาระการประชุม ตลอดจนหนังสือมอบฉันทะ โดยแนบไปกับหนังสือเชิญประชุม ซึ่งกรณีมอบฉันทะสามารถใช้หนังสือมอบฉันทะที่แนบไปกับหนังสือเชิญประชุม โดยระบุความเห็นในการลงคะแนนเสียงและระเบียบวาระการประชุมได้ อีกทั้งบริษัทควรเสนอชื่อ กรรมการอิสระอย่างน้อย 1 คน เพื่อเป็นทางเลือกในการมอบฉันทะของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้บริษัทควรมี การเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่งคำถามล่วงหน้าก่อนวันประชุม โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่ง คำถามล่วงหน้าให้ชัดเจน และแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบพร้อมกับการนำส่งหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น อีกทั้งบริษัทควรเผยแพร่หลักเกณฑ์การส่งคำถามล่วงหน้าดังกล่าวไว้ในเว็บไซต์ของบริษัทด้วย ทั้งนี้ในการเข้าร่วมประชุมและใช้สิทธิออกเสียงบริษัทควรอำนวยความสะดวกให้ผู้ถือหุ้น อย่างเช่น การเข้าประชุมไม่ควรมีวิธีการที่ยุ่งยากหรือมีค่าใช้จ่ายมากเกินไป สถานที่จัดประชุมสะดวกในการ เดินทาง เป็นต้น

การดำเนินการในวันประชุมผู้ถือหุ้น บริษัทควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเกิดความสะดวก ความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความแม่นยำ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนการเตรียมข้อมูลผู้เข้าร่วมประชุม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม การประมวลผล การลงคะแนนตามรายวาระ และการรายงานสรุปผลการประชุมผู้ถือหุ้น ในการประชุมกรรมการ

ทุกคนควรเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อตอบข้อซักถามแก่ผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น และสำหรับการตรวจนับหรือตรวจสอบคะแนนเสียงควรกำหนดให้บุคคลที่เป็นอิสระเป็นผู้นับคะแนน ในการประชุมสามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้น และเปิดเผยให้ที่ประชุมทราบพร้อมบันทึกไว้ในรายงานการประชุม

การจัดทำรายงานการประชุม และการเปิดเผยมติการประชุมผู้ถือหุ้น ในจัดทำรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นจะต้องมีการชี้แจงขั้นตอนการลงคะแนน วิธีการแสดงผลคะแนนให้ที่ประชุมก่อนดำเนินการประชุม นอกจากนี้ยังมีประเด็นการซักถามและคำตอบ ผลการลงคะแนนในแต่ละวาระ และรายชื่อกรรมการผู้เข้าร่วมประชุมและกรรมการที่ลาประชุม และบริษัทควรเปิดเผยรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นนี้ไว้บนเว็บไซต์ เพื่อให้สาธารณชนได้ทราบถึงผลการลงคะแนนของแต่ละวาระในการประชุมนั้น ๆ

ดังนั้นบริษัทควรจะต้องมีการปฏิบัติงานที่โปร่งใส และมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียได้รับการคุ้มครองและปฏิบัติด้วยดี

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ในฐานะที่ผู้ถือหุ้นทุกรายเป็นเจ้าของบริษัท ดังนั้นผู้ถือหุ้นทุกรายย่อมมีสิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นเท่าเทียมกันทุกประการ บริษัทจึงควรถือเป็นนโยบายในการที่จะกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติที่เป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้นทุกราย ซึ่งไม่เพียงเฉพาะในเรื่องของการปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถือหุ้นที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วเท่านั้น แต่ได้รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกันในการประชุมผู้ถือหุ้น การดูแลการใช้ข้อมูลภายในให้เป็นไปโดยชอบ ป้องกันไม่ให้มีใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ และไม่เป็นการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นอื่น ซึ่งการกำกับดูแลนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้นว่า บริษัทดูแลการใช้เงินของผู้ถือหุ้นลงทุนไปอย่างเหมาะสม

การให้ข้อมูลก่อนการประชุมผู้ถือหุ้น บริษัทควรที่จะจัดทำเป็นหนังสือเชิญประชุม แจ้งกำหนดการประชุม กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประชุม ขั้นตอนการออกเสียงลงมติ รวมทั้งสิทธิการออกเสียงลงคะแนนตามแต่ละประเภทของหุ้น และในส่วนของระเบียบวาระให้กำหนดวาระการประชุมผู้ถือหุ้นไว้เป็นเรื่อง ๆ ให้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่จะเสนอเพื่อทราบ เพื่ออนุมัติ หรือเพื่อพิจารณา รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการข้อเท็จจริงและเหตุผลของแต่ละวาระที่เสนอไว้ให้ชัดเจนเพียงพอต่อการตัดสินใจ โดยที่เอกสารประกอบการประชุมผู้ถือหุ้นดังกล่าวควรจัดทำทั้งเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งเผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์ของบริษัทก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 28 วัน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้มีเวลาศึกษาข้อมูลอย่างเพียงพอ

การคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย บริษัทควรมีการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวโดยเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยเสนอเพิ่มวาระการประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น รวมทั้งให้

เสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัท และกำกับดูแลไม่ให้ผู้บริหารเพิ่มวาระการประชุมที่ไม่ได้แจ้งเป็นการล่วงหน้าโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะวาระสำคัญที่ผู้ถือหุ้นต้องใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจ ทั้งนี้บริษัทควรเผยแพร่หลักเกณฑ์ รวมถึงช่องทางรับเรื่องและช่วงเวลาที่เปิดรับเรื่อง ให้ผู้ถือหุ้นทราบผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท

การป้องกันการใช้ข้อมูลภายใน บริษัทควรกำหนดแนวทางในการเก็บรักษาและป้องกันการใช้ข้อมูลภายในไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งแนวทางดังกล่าวให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึง กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง รวมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลได้รับทราบและยึดถือปฏิบัติ เพื่อป้องกันไม่ให้กรรมการและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลภายในในการซื้อขายหลักทรัพย์หรือหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นในทางมิชอบ โดยอาจมีการกำหนดห้ามบุคคลที่เกี่ยวข้องทำการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน ก่อนมีการเปิดเผยงบการเงินรายไตรมาส และงบการเงินประจำปี และให้รอคอยอย่างน้อย 24 ชั่วโมง ภายหลังจากเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่สาธารณชนแล้ว และควรกำหนดให้กรรมการทุกคนตลอดจนผู้บริหารที่มีหน้าที่รายงานการถือครองหลักทรัพย์ ตามกฎหมายจัดส่งรายงานดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการเป็นประจำ รวมทั้งให้มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีด้วย

การมีส่วนได้เสียของกรรมการ บริษัทจะต้องให้กรรมการรายงานการมีส่วนได้เสียของตนอย่างน้อยก่อนการพิจารณาวาระนั้น และบันทึกไว้ในรายงานการประชุมคณะกรรมการ กล่าวคือ หากกรรมการมีส่วนได้เสียในวาระใด ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียของตนให้ที่ประชุมทราบ และจะไม่มีสิทธิออกเสียงในวาระดังกล่าว

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

บริษัทต้องให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียภายใน เช่น ผู้บริหาร พนักงาน ลูกจ้างของบริษัท เป็นต้น หรือผู้มีส่วนได้เสียภายนอก เช่น คู่แข่ง คู่ค้า ลูกค้า เจ้าหนี้ ชุมชนและสังคม เป็นต้น

กำหนดนโยบายการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทจะต้องกำหนดนโยบายดังกล่าวของแต่ละกลุ่มไว้อย่างให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยควรมีในเรื่องต่อไปนี้ 1) การกำหนดขอบเขตในการดูแลลูกค้าอย่างเป็นระบบทั้งในด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการชดเชยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ในช่วงอายุของสินค้าหรือบริการนั้น 2) การอธิบายถึงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการคัดเลือกคู่ค้า 3) การอธิบายการดำเนินการอย่างเป็นระบบของบริษัทเพื่อทำให้มั่นใจได้ว่าห่วงโซ่อุปทาน (Value chain) ของบริษัทนั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างสม่ำเสมอ 4) การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชนที่สถานประกอบการของบริษัทตั้งอยู่ 5) การจัดให้

มีโครงการหรือแนวทางในการต่อต้านการทุจริต การคอร์รัปชัน โดยกำหนดนโยบายการป้องกัน การหาผลประโยชน์ในหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ทุกคนในบริษัทได้รับรู้ถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบในการต่อต้านการทุจริตด้วยการประกอบธุรกิจตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และดำเนินธุรกิจด้วย หลักการในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและ ปลุกฝังให้พนักงานทุกคนปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม และให้มีความระมัดระวัง และ ป้องกันไม่ให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

6) การกำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการไม่ละเมิดสิทธิของเจ้าหน้าที่ 7) การปฏิบัติกับพนักงานและ ลูกจ้างอย่างเป็นธรรมรวมทั้งมีการพัฒนาความรู้และศักยภาพของพนักงานอย่างต่อเนื่อง

และจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความคิดเห็น แจ้งเบาะแส ข้อร้องเรียน หรือเสนอเรื่องสำคัญอื่น ๆ โดยจัดให้มีกระบวนการและช่องทางในการรับและจัดการกับข้อ ร้องเรียน เช่น การร้องเรียนผ่านกรรมการอิสระ และการร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ของบริษัท เพื่อให้ เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนาธุรกิจของบริษัท ทั้งนี้บริษัทจะต้องไม่ กระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย และในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับความ เสียหายจากการละเมิดสิทธิให้มีการกำหนดมาตรการขึ้นมาชดเชยกรณีดังกล่าว ทั้งนี้บริษัทจะต้อง ปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวได้รับการดูแล เป็นอย่างดี และควรมีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มใน การสร้างความมั่นคง ความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ

การเปิดเผยการปฏิบัติตามนโยบาย และการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทควรมีการเปิดเผยการปฏิบัติตามนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบรายงานแห่ง ความยั่งยืนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อเปิดเผยการปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริม การมีส่วนร่วมของพนักงานในการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อปลุกฝังจิตสำนึกกับการรับผิดชอบต่อ สังคมแก่พนักงานในองค์กรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมเปิดเผยไว้ในเว็บไซต์ และรายงานประจำปีหรือจัดทำเป็นฉบับต่างหากแยกจาก รายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่การปฏิบัติตามแนวทางของนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการ พัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

บริษัทควรให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัททั้งที่เป็นข้อมูลทางการเงิน และไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทัวถึง ทันเวลา ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ

โดยรายงานผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี รวมถึงผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท และควรมีการเปิดเผยข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

สำหรับการเปิดเผยข้อมูล ในส่วนของการจัดทำรายงานทางการเงินและข้อมูลทางการเงิน ควรจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปในประเทศไทย และผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีอิสระ โดยเลือกใช้นโยบายบัญชีที่เหมาะสมและถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ใช้ดุลยพินิจในการจัดทำอย่างระมัดระวัง อีกทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญอย่างเพียงพอในหมายเหตุประกอบงบการเงิน นอกจากนี้สำหรับในส่วนของการสอบบัญชีประจำปีเมื่อได้ผ่านความเห็นชอบและได้รับอนุมัติแล้วควรมีการเปิดเผยค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่นที่ผู้สอบบัญชีให้บริการไว้ด้วย

บริษัทควรมีการจัดทำคำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis หรือ MD&A) ประกอบการเปิดเผยงบการเงินทุกไตรมาส เพื่อให้นักลงทุนได้รับทราบข้อมูลและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทได้ดียิ่งขึ้น นอกเหนือจากข้อมูลตัวเลขในงบการเงินเพียงอย่างเดียว

นอกจากนั้นบริษัทควรมีการเปิดเผยรายชื่อและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และคณะกรรมการชุดอื่น ๆ จำนวนครั้งของการประชุม จำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละคนเข้าร่วมประชุม ในปีที่ผ่านมา ความคิดเห็นจากการทำหน้าที่รวมถึงการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเผยแพร่คำตอบแทนแก่กรรมการและผู้บริหารไว้ในรายงานประจำปีด้วยด้วย และบริษัทควรมีการรายงานนโยบายการกำกับดูแลกิจการ จรรยาบรรณธุรกิจ นโยบายการบริหารความเสี่ยง และนโยบายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม และผลการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว รวมถึงกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายเหล่านั้นได้พร้อมชี้แจงเหตุผล โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น รายงานประจำปี รวมถึงผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท เพื่อให้นักลงทุนได้ทราบข้อมูลดังกล่าวด้วย และคณะกรรมการบริษัทควรให้ความสำคัญข้อมูลที่เผยแพร่สู่สาธารณะชน ทั้งนี้คณะกรรมการตรวจสอบอาจมีการให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งแสดงไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท รวมทั้งจัดให้มีรายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่อรายงานทางการเงินแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีในรายงานประจำปี

ข้อมูลขั้นต่ำที่ควรเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท ในส่วนที่นอกจากการเผยแพร่ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดและผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีแล้ว บริษัทควรมีการเปิดเผยข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษผ่านเว็บไซต์ โดยควรเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลบนเว็บไซต์ ของบริษัท อย่างน้อยควรประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้ 1) วิสัยทัศน์และพันธกิจของบริษัท 2) ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท 3) รายชื่อคณะกรรมการและผู้บริหาร 4) งบการเงินและ

รายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานทั้งฉบับปัจจุบันและของปีก่อนหน้า 5) แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี ที่สามารถให้ดาวน์โหลดได้

6) ข้อมูลหรือเอกสารอื่นใดที่บริษัทนำเสนอต่อนักวิเคราะห์ ผู้จัดการกองทุน หรือสื่อต่าง ๆ

7) โครงสร้างการถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม 8) โครงสร้างกลุ่มบริษัทรวมถึงบริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทร่วมค้า และ Special Purpose Enterprises/ Vehicles (SPEs/SPVs) 9) กลุ่มผู้ถือหุ้น รายใหญ่ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และมีสิทธิออกเสียง 10) การถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมของกรรมการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ผู้บริหารระดับสูง 11) หนังสือเชิญประชุมสามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้น 12) ข้อบังคับบริษัท หนังสือบริคณห์สนธิ และข้อตกลงของกลุ่มผู้ถือหุ้น (ถ้ามี) 13) นโยบายด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท 14) นโยบายด้านบริหารความเสี่ยง รวมถึงวิธีการจัดการความเสี่ยงด้านต่าง ๆ 15) กฎบัตร หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัตินี้ วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ รวมถึงเรื่องที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ 16) กฎบัตร หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัตินี้ วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน และคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี 17) จรรยาบรรณสำหรับพนักงานและกรรมการของบริษัท รวมถึงจรรยาบรรณของนักลงทุนสัมพันธ์ 18) ข้อมูลติดต่อหน่วยงาน หรือบุคคลที่รับผิดชอบงานนักลงทุนสัมพันธ์ เช่น ชื่อบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ หมายเลขโทรศัพท์

นอกจากนี้ บริษัทควรจัดให้มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับ “นักลงทุนสัมพันธ์” (Investor Relations หรือ IR) เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลขององค์กรทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลทั่วไปให้แก่บุคคลภายนอกเช่น ผู้ลงทุน นักลงทุนสถาบัน นักลงทุนทั่วไป นักวิเคราะห์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ได้รับข้อมูลอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และอาจมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานนักลงทุนสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่และชี้แจงข้อมูล รวมถึงมีการเปิดโอกาสให้สามารถเข้าพบผู้บริหารของบริษัทได้ตามความเหมาะสมภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าข้อมูลที่ให้เป็นข้อมูลที่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะแล้ว

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

เนื่องจากคณะกรรมการถือเป็นหัวใจสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนั้นคุณสมบัติของผู้ที่เป็นคณะกรรมการควรจะต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ สามารถอุทิศเวลาและความพยายามอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ มีความระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้น คณะกรรมการควรมีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่าง

คณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่ชัดเจน และดูแลให้บริษัทมีระบบงานที่ให้ความเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทได้ดำเนินไปในลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีจริยธรรม

โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท บริษัทควรปฏิบัติตามหลักการดังนี้ 1) การกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการให้ประกอบด้วยกรรมการที่มีคุณสมบัติหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน และต้องมีกรรมการที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารอย่างน้อย 1 คนที่มีประสบการณ์ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมหลักของบริษัท ดำเนินกิจการอยู่ และบริษัทยังต้องเปิดเผยนโยบายในการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการที่มีความหลากหลายในรายงานประจำปีและบนเว็บไซต์ 2) บริษัทควรมีคณะกรรมการในจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ โดยมีจำนวนกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรเกิน 12 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด ประเภท และความซับซ้อนของธุรกิจ 3) คณะกรรมการควรมีกรรมการอิสระที่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของฝ่ายจัดการได้อย่างอิสระในจำนวนที่เป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมและเหมาะสม และกรรมการที่ไม่ได้เป็นกรรมการอิสระ ควรเป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นแต่ละกลุ่ม แต่ทั้งนี้สำหรับในกรณีที่ 3.1) ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นคนเดียวกัน 3.2) ประธานคณะกรรมการไม่เป็นกรรมการอิสระ 3.3) ประธานคณะกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน 3.4) ประธานคณะกรรมการเป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริหาร หรือคณะทำงาน หรือได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านการบริหาร จากกรณีดังกล่าวนี้ คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด เพื่อที่จะไม่ให้ใครคนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัดตลอดจนเพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจและสอบทานการบริหารงานได้ 4) ควรมีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการไว้อย่างชัดเจน และระบุไว้ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการ 5) คณะกรรมการควรมีการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็น “กรรมการอิสระ” เพื่อให้กรรมการอิสระนั้นมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และควรกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องไม่เกิน 9 ปี แต่ถ้าหากมีการดำรงตำแหน่งเกินจากนั้น คณะกรรมการควรมีการพิจารณาอย่างสมเหตุสมผลถึงความจำเป็นดังกล่าวนี้ 6) ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่างกัน คณะกรรมการควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ใครคนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด และควรแยกบุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการออกจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ และคณะกรรมการควรให้กรรมการอิสระเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ 7) คณะกรรมการควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของในการให้กรรมการดำรงตำแหน่งในบริษัทอื่นไว้อย่างชัดเจน ทั้งประเภทของตำแหน่งกรรมการ และจำนวนบริษัทที่ไปดำรงตำแหน่งได้ โดยพิจารณาจำนวนบริษัทที่กรรมการแต่ละคนจะไปดำรงตำแหน่งซึ่งให้

เหมาะสมกับลักษณะหรือสภาพธุรกิจของบริษัทซึ่งไม่ควรเกิน 5 บริษัท จดทะเบียน ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจได้ว่ากรรมการสามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทได้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เพียงพอ 8) บริษัทควรมีเลขานุการบริษัทเพื่อที่จะทำหน้าที่ให้คำแนะนำด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่คณะกรรมการจะต้องทราบ และทำหน้าที่ในการดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานให้มีการปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ ดังนั้นคณะกรรมการควรจัดให้มีการกำหนดคุณสมบัติและประสบการณ์ของเลขานุการที่เหมาะสม และส่งเสริมสนับสนุนให้เลขานุการได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านกฎหมาย การบัญชี หรือการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการบริษัท และนอกจากนี้ควรเปิดเผยคุณสมบัติและประสบการณ์ของเลขานุการบริษัทไว้ในรายงานประจำปี และบนเว็บไซต์ของบริษัทด้วย

คณะกรรมการชุดย่อย นอกจากบริษัทจะมีคณะกรรมการตรวจสอบแล้ว คณะกรรมการควรพิจารณาจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยอื่น เพื่อช่วยในการศึกษารายละเอียด กลั่นกรองงาน และยังเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทด้วย โดยการตั้งเป็นคณะกรรมการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ เฉพาะด้าน เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการบรรษัทภิบาล เป็นต้น และเพื่อความเป็นอิสระของคณะกรรมการชุดย่อย ไม่ควรให้ประธานคณะกรรมการเป็นประธานหรือสมาชิกในคณะกรรมการชุดย่อยนี้ และคณะกรรมการชุดย่อยควรมีการจัดประชุมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อที่จะร่วมกันพิจารณาหารือกัน และดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุตามหน้าที่ที่รับผิดชอบของตน นอกจากนี้ควรมีการเปิดเผยรายชื่อบุคคลที่เป็นคณะกรรมการชุดย่อยด้านต่าง ๆ ไว้ในรายงานประจำปี และบนเว็บไซต์ของบริษัทด้วย

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ คณะกรรมการของบริษัทมีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท รวมทั้งกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการควรครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้ ได้แก่ 1) การพิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท เช่น วิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เป็นต้น 2) ควบคุมดูแลและติดตามฝ่ายจัดการให้ดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้ 3) มีการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง 4) การดูแลให้บริษัทดำเนินธุรกิจต่อเนื่องในระยะยาว รวมทั้งแผนการพัฒนาพนักงาน และความต่อเนื่องของผู้บริหาร

นอกจากนี้คณะกรรมการควรจัดทำนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทและจรรยาบรรณธุรกิจไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเผยแพร่ให้พนักงานใช้เป็นแนวทางในการ

ปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามหลักจรรยาบรรณ มีความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ
ระมัดระวัง เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ

คณะกรรมการบริษัทควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์บน
หลักการที่ว่า การตัดสินใจใด ๆ ในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจจะต้องทำเพื่อผลประโยชน์สูงสุด
ของบริษัทเท่านั้น และควรหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และ
คณะกรรมการควรจัดให้มีช่องทางในการแจ้งเบาะแสในการกระทำผิด ผ่านทางเว็บไซต์หรือ
รายงานตรงต่อบริษัท ซึ่งเบาะแสดังกล่าวอาจจะให้มีการผ่านกรรมการอิสระหรือกรรมการ
ตรวจสอบของบริษัท เพื่อสั่งการให้มีการตรวจสอบข้อมูลตามกระบวนการที่บริษัทกำหนดไว้และ
รายงานต่อคณะกรรมการ

คณะกรรมการควรจัดให้มีระบบการควบคุมด้านการดำเนินงานด้านรายงานทางการเงิน
และด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและนโยบาย ด้วยการแต่งตั้งบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเป็น
อิสระ เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบระบบการควบคุมดังกล่าว

คณะกรรมการควรมีกำหนดนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยงครอบคลุมทั้งบริษัท
และให้ฝ่ายจัดการเป็นผู้ปฏิบัติและรายงานให้คณะกรรมการทราบเป็นประจำ อีกทั้งควรมีทบทวน
ระบบ และการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ไม่
ล้าสมัย เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบัน และควรมีการเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี อีกทั้งต้องความเห็น
ถึงความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงนั้นด้วย

ในส่วนของกลไกกำกับดูแลบริษัทย่อย คณะกรรมการมีหน้าที่ในการพิจารณาความ
เหมาะสมของบุคคลที่จะส่งไปเป็นกรรมการในบริษัทย่อย เพื่อให้การควบคุมการบริหารให้เป็นไป
ตามนโยบายของบริษัท และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้ก็เพื่อดูแลรักษา
ผลประโยชน์ในเงินลงทุนของบริษัทนั่นเอง

การประชุมคณะกรรมการ บริษัทควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ
โดยกำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้เป็นการล่วงหน้าอย่างชัดเจนและบอกถึงวาระการประชุม
ที่สำคัญ เช่น การพิจารณางบการเงินแต่ละไตรมาส การติดตามผลการดำเนินงาน เป็นต้น และได้
แจ้งกำหนดการดังกล่าวให้กรรมการทุกท่านทราบล่วงหน้าเพื่อให้สามารถจัดเวลาและเข้าร่วม
ประชุมได้ โดยจัดส่งหนังสือเชิญประชุมพร้อมระเบียบวาระการประชุม และเอกสารให้แก่
กรรมการล่วงหน้าก่อนวันประชุมอย่างน้อย 5 วัน เพื่อให้กรรมการมีเวลาในการศึกษาวาระการ
ประชุมและเอกสารประกอบการประชุม สำหรับในการประชุมคณะกรรมการบริษัทนั้น ประธาน
กรรมการควรจัดสรรเวลาไว้อย่างเพียงพอที่กรรมการจะอภิปรายปัญหาสำคัญกัน และในการ
พิจารณาบางวาระกรรมการผู้จัดการได้เชิญผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล

รายละเอียดเพิ่มเติมในฐานะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าเสนอโดยตรง ในกรณีที่ทำเป็นคณะกรรมการ อาจจะสามารถขอความเห็นจากที่ปรึกษาอิสระหรือผู้ประกอบวิชาชีพภายนอกได้โดยถือเป็น ค่าใช้จ่ายของบริษัท

นอกจากนั้น คณะกรรมการควรมีนโยบายให้กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารสามารถจัด ประชุมระหว่างกันได้โดยไม่ต้องมีกรรมการผู้จัดการเข้าร่วมประชุมด้วย แต่ต้องแจ้งมติการประชุม ให้กรรมการผู้จัดการรับทราบ

สำหรับการประชุมคณะกรรมการนั้น กรรมการทุกคนควรเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 ของจำนวนการประชุมคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่ได้จัดขึ้นในรอบปี ส่วนจำนวน ครั้งของการประชุมคณะกรรมการควรพิจารณาให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ และลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท แต่ทั้งนี้ไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี และในกรณีที่บริษัท ไม่ได้มีการประชุมทุกเดือน บริษัทควรส่งรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการทราบในเดือน ที่ไม่ได้มีการประชุม ทั้งนี้ก็เพื่อให้คณะกรรมการสามารถกำกับควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของฝ่าย จัดการได้อย่างต่อเนื่อง

การประเมินตนเองของคณะกรรมการ คณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยควร กำหนดให้มีการประเมินตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อช่วยให้มีการพิจารณาทบทวนผลงาน ปัญหาและอุปสรรคในปีที่ผ่านมา และเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะทราบถึงความ รับผิดชอบของตนได้ชัดเจนขึ้นซึ่งการประเมินตนเองเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินความ เหมาะสมของโครงสร้างคณะกรรมการและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยผลการประเมิน และข้อคิดเห็นของกรรมการได้นำไปใช้เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ และ ของกรรมการในแต่ละปี ซึ่งควรมีการประเมินทั้งคณะ และรายบุคคล รวมต้องทั้งเปิดเผยหลักเกณฑ์ ขึ้นตอน และผลการประเมินในภาพรวมไว้ในรายงานประจำปีด้วย

คำตอบแทน คณะกรรมการควรกำหนดนโยบาย วิธีการ และหลักเกณฑ์การกำหนด คำตอบแทนให้แก่กรรมการ กรรมการผู้จัดการ และผู้บริหารระดับสูง อย่างเป็นธรรม สมเหตุสมผล และโปร่งใสโดยเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานของบริษัทและผลการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลให้อยู่ในระดับเดียวกับอุตสาหกรรม และสูงเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพตามที่ ต้องการไว้ ทั้งนี้การกำหนดคำตอบแทนกรรมการเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมการ โดยตรง ดังนั้นกรรมการจึงไม่ควรอนุมัติคำตอบแทนของตนเอง

การพัฒนากรรมการและผู้บริหาร บริษัทควรให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนากรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานโดยการให้ได้รับการอบรมสัมมนาจากสถาบันภายนอกและภายในบริษัท เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

ฉะนั้นคณะกรรมการถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น

คณะกรรมการควรมีความโปร่งใส ปราศจากอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมหรือฝ่ายจัดการ อีกทั้งมีการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ และปรับปรุงตัวเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และรอบคอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัท ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ

หลักการกำกับดูแลกิจการทั้ง 5 หมวดนี้ สำหรับหมวดที่ 1 และหมวดที่ 2 จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้น สำหรับหมวดที่ 4 และหมวดที่ 5 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ซึ่งทั้งผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียภายในกิจการ แต่จะมีเพียงหมวดที่ 3 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกกิจการ (สถาบันไทยพัฒนา, 2553)

บรรษัทภิบาล จึงถือเป็นโครงสร้างและกระบวนการภายในกิจการ ที่จะช่วยกำหนดทิศทางและสอดส่องดูแลผลการปฏิบัติงานของกิจการ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อกิจการ พร้อมกันกับความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมการเติบโตของกิจการอย่างมั่นคง

การที่บริษัทมีบรรษัทภิบาลจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย กล่าวคือ

1. ช่วยสร้างความโปร่งใสให้กับบริษัท ป้องกันการหาประโยชน์ในทางมิชอบ
2. ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นมั่นใจให้แก่ เจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น

นักลงทุน รวมทั้งสาธารณชน ส่งผลให้บริษัทมีการเติบโตในระยะยาวและมีความสำเร็จอย่างยั่งยืน และเนื่องจากหลักบรรษัทภิบาลมีการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เช่นผู้ถือหุ้น

ลูกค้า คู่ค้า สังคมชุมชน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น จึงทำให้บริษัทได้รับการยอมรับจากสังคมและชุมชน

3. ช่วยสร้างความมั่นใจในการลงทุนและเป็นประโยชน์ต่อการระดมทุนของบริษัท หากแหล่งลงทุนได้ง่าย เพราะสถาบันการเงินเชื่อมั่นในบริษัทที่ใช้หลักบรรษัทภิบาล และหาพันธมิตรทางธุรกิจกับบริษัทอื่นได้ง่ายขึ้น

4. ช่วยทำให้มูลค่ากิจการสูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้รูปแบบกิจการมีมาตรฐานที่เป็นสากล และเป็นที่ยอมรับ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทั้งระดับประเทศและระดับโลก

5. บริษัทยังสามารถใช้หลักบรรษัทภิบาลนี้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะให้กับบริษัทในปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีเพื่อความยั่งยืน

การบัญชีเพื่อความยั่งยืน (Sustainability accounting) เป็นการบัญชีแขนงหนึ่งที่ทำให้มีความสำคัญในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (Aron, 2015) เกี่ยวกับผลการ

ดำเนินงานของกิจการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกบริษัท โดยมีการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานแบบ 3 มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม การบัญชีเพื่อความยั่งยืนที่เห็นเห็นถึงกลยุทธ์ของบริษัท การบริหารจัดการบริษัท การประเมินความเสี่ยง ตลอดจนโอกาสในการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการรายงานข้อมูลควบคู่ไปกับการบัญชีการเงิน ซึ่งจะช่วยให้สามารถประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (Sustainability Accounting Standards Board, 2013) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนดังกล่าวนี้สำหรับในประเทศไทยในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ให้บริษัทที่จดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวนี้ไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี ส่วนบริษัทที่จะออกและเสนอขายหลักทรัพย์ใหม่ให้เปิดเผยข้อมูลไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (แบบ 69-1) (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2556) และบริษัทยังสามารถทำเป็นรายงานที่แยกเล่มออกมาเฉพาะซึ่งเรียกว่า รายงานความยั่งยืน (Sustainability report) และนอกจากนี้ยังมีชื่อเรียกอื่นอีกหลายชื่อ เช่น รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Report) รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development หรือ SD Report) รายงานความเป็นพลเมือง (Citizenship report) รายงานไตรสังสิทธิ (Triple-bottom line report) ซึ่งล้วนแต่สนับสนุนให้ธุรกิจใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอข้อมูลผลประกอบการครอบคลุมในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมด้วยกันทั้งสิ้น (สถาบันไทยพัฒน์, ม.ป.ป. ข)

สำหรับการจัดทำรายงานความยั่งยืนนั้นเป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลให้สาธารณชนทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การดำเนินงาน การกำกับดูแล แนวการบริหารจัดการ และผลการดำเนินงานที่สะท้อนทั้งในทางบวกและทางลบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในการจัดทำรายงานความยั่งยืนมีการรวบรวมการรายงานให้เลือกใช้มากมายหลากหลายมากมาย แต่กรอบการรายงานที่ได้รับการยอมรับและมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมทั้งในประเทศไทยในการจัดทำก็คืกรอบการรายงานสากลที่พัฒนาโดย Global Reporting Initiative (GRI) หรือ องค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556) ซึ่งสาเหตุที่ GRI เป็นกรอบการรายงานความยั่งยืนที่ได้รับความนิยม เพราะสามารถอธิบายให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนว่าในรายงานควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง ควรนำเสนอข้อมูลหรือประเด็นใดที่เกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำไปเป็นกรอบการนำเสนอข้อมูลได้ง่าย และนอกจากนี้ GRI เป็นกรอบการรายงานที่พัฒนามาจากผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม ทำให้มีข้อมูลที่ค่อนข้างสมบูรณ์เมื่อเทียบกับมาตรฐานอื่น ๆ (สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, 2558)

สำหรับแนวคิดของการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ GRI นั้น เกิดจากขึ้นในการประชุม Earth Summit ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ในปี ค.ศ. 1992 โดยที่ในที่ประชุมได้มีประเด็น

เรื่องความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development) ต่อมาภายหลังจากนั้นได้มีการรวมกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจาก NGO (Non-Government Organizations) นักวิชาการ ภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรม ภายใต้การประสานงานของ CERES (Coalition for Environmentally Responsible Economies) ซึ่งเป็นองค์กร NGO สหรัฐอเมริกาและองค์กรนานาชาติ UNEP (United Nations Environment Programme) โดยจัดตั้งเป็นองค์กรภายใต้ชื่อ The Global Reporting Initiative (GRI) ในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งเป็นสถาบันอิสระ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยได้มีการพัฒนาแนวทางปฏิบัติและหลักการเพื่อก้าวสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการทำรายงานความยั่งยืน โดยใช้กรอบของการทำรายงานที่กำหนดขึ้นมาเป็นมาตรฐาน และมีการพัฒนารอบการรายงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่องในการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (รากแก้วแห่งความดี, 2553) ซึ่งกรอบการรายงานความยั่งยืนได้นำออกเผยแพร่เป็น ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งเรียกว่า ฉบับ G1 ถัดจากนั้นในปี ค.ศ. 2002 ได้มีการประกาศใช้แนวทางการรายงานฉบับ G2 ที่ ในปี ค.ศ. 2006 ประกาศใช้แนวทางการรายงานฉบับ G3 ในปี ค.ศ.2011 ประกาศใช้แนวทางการรายงานฉบับ G3.1 และล่าสุดในปี ค.ศ. 2013 ได้มีการปรับปรุงมาเป็นฉบับ G4 แต่ทั้งนี้ธุรกิจยังสามารถใช้แนวทางตามกรอบการรายงานฉบับ GRI ฉบับ G3.1 นี้ไปได้จนถึงสิ้นรอบรายงานปี ค.ศ. 2015

ส่วนในประเทศไทย ธุรกิจต่าง ๆ มีการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมาเป็นเวลานานแล้ว โดยจัดทำเป็นส่วนหนึ่งของรายงานประจำปี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2545 ประเทศไทยก็ได้เปิดตัวรายงานความยั่งยืนตามกรอบ GRI เล่มแรก โดยบริษัท สยามคราฟต์อุตสาหกรรม หรือ SCG Paper ในปัจจุบัน หลังจากนั้นบริษัทชั้นนำหลายแห่งได้เริ่มจัดทำรายงานตามมาตรฐาน GRI อาทิเช่น กลุ่ม ปตท. กลุ่ม SCG และบมจ.บางจากปิโตรเลียม เป็นต้น (รากแก้วแห่งความดี, 2553)

ซึ่งในการจัดทำรายงานความยั่งยืนในส่วนของเนื้อหา รายงาน จะมีเรื่องที่บริษัทจะต้องคำนึงถึง 4 เรื่อง (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) ได้แก่ 1) สารัตถภาพ (Materiality) ซึ่งเป็นกรณีที่ข้อมูลในรายงานมีความครอบคลุมหัวข้อและตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมที่เกิดจากการดำเนินการของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีอิทธิพลต่อการประเมินผลและการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ 2) บูรณภาพ หรือความครอบคลุมและเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder inclusiveness) ซึ่งบริษัทควรระบุผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ และอธิบายว่าได้มีการตอบสนองต่อความคาดหวังและความสนใจอันสมเหตุสมผลของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นอย่างไร 3) ทัศนภาพหรือบริบทความยั่งยืน (Sustainability context) คือการนำเสนอผลการดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมภายใต้บริบท

ของการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) ความสมบูรณ์ (Completeness) เป็นการที่เนื้อหารายงานครอบคลุมทุกประเด็นและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตการรายงานมีเนื้อหาเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ สามารถประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทในระบอบเวลานั้นได้ และนอกจากนั้นคุณลักษณะของข้อมูลในรายงานยั่งยืนจะต้อง 1) มีการเปิดเผยข้อมูลทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ในการแก้ไขปรับปรุงผลการดำเนินการที่ผิดพลาด ไม่เลือกรายงานแต่สิ่งดี ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์เท่านั้น 2) ข้อมูลที่รายงานนั้นเปรียบเทียบกับข้อมูลการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาได้ เพื่อสะท้อนสถานภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และยังสามารถใช้เปรียบเทียบกับองค์กรธุรกิจประเภทเดียวกันได้ 3) ข้อมูลมีความถูกต้อง มีรายละเอียดที่เพียงพอและเอื้อต่อการประเมินผลการดำเนินงาน 4) ข้อมูลที่เผยแพร่มีความเป็นปัจจุบัน เป็นข้อมูลล่าสุด และมีการนำเสนอเป็นช่วงเวลาอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ 5) ข้อมูลที่เผยแพร่มีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจได้ไม่ยาก มีการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบ 6) ข้อมูลที่เผยแพร่มีความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ (รากแก้วแห่งความดี, 2553)

ในการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ GRI มีแนวทางในการเปิดเผยข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลหลักที่ทุกบริษัทพึงเปิดเผยโดยที่ข้อมูลเหล่านั้นเป็นมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของการจัดทำรายงานทั่วไปอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลในเรื่องกลยุทธ์และการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัท และส่วนที่สองคือ การเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเฉพาะประเภทธุรกิจ (Sector supplement) เป็นการเลือกเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเฉพาะด้านของกลุ่มธุรกิจที่เชื่อมโยงกับบริษัท เช่น ธุรกิจการเงิน อุตสาหกรรมอาหาร ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจการสื่อสาร เป็นต้น (สถาบันไทยพัฒนา, 2555) ทั้งนี้ข้อมูลของรายงานต้องครอบคลุมดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 3 มิติ (สถาบันไทยพัฒนา, ม.ป.ป. ก) คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) เช่น ผลเชิงเศรษฐกิจ บทบาทในตลาด และผลกระทบทางอ้อมเชิงเศรษฐกิจ ตลอดจนรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการที่บริษัทได้กระจายตัวเงินไปสู่ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ (รากแก้วแห่งความดี, 2553) ซึ่งมิติด้านเศรษฐกิจของความยั่งยืนจะเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของผู้มีส่วนได้เสีย และต่อระบบเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก ดังนั้นตัวชี้วัดของด้านนี้จะชี้ให้เห็นถึงการหมุนเวียนของเงินทุนท่ามกลางผู้มีส่วนได้เสียที่ต่างกัน ผลกระทบทางเศรษฐกิจขององค์กรต่อสังคมโดยรวม (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) 2) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) เช่น วัสดุ พลังงาน น้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ มลพิษทางอากาศ น้ำทิ้ง และของเสีย ผลิตภัณฑ์และบริการ การปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมิติทางสิ่งแวดล้อมของความยั่งยืนเกี่ยวข้องกับผลกระทบขององค์กรที่มีต่อระบบธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตรวมถึงระบบนิเวศ ซึ่งตัวชี้วัดจะครอบคลุมผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้าเช่น วัสดุ น้ำ พลังงาน และผลผลิต เช่น

การปล่อยก๊าซ น้ำเสีย ของเสีย อีกทั้งครอบคลุมผลการดำเนินงานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ การปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายทางสิ่งแวดล้อม และผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) 3) ด้านสังคม (Social) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 3.1) การปฏิบัติด้านแรงงาน เช่น การจ้างงาน แรงงาน/ ฝ่ายบริหาร สัมพันธ์ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย การฝึกอบรมและการให้ความรู้ ความหลากหลายและโอกาสแห่งความเท่าเทียม ผลตอบแทนที่เท่าเทียมระหว่างหญิงและชาย 3.2) สิทธิมนุษยชน เช่น แนวปฏิบัติทางการลงทุนและการจัดหาทรัพยากร การไม่เลือกปฏิบัติ เสรีภาพในการสมาคมและการร่วมเจรจาต่อรอง แรงงานเด็ก แรงงานเกณฑ์และแรงงานบังคับ การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และการเยียวยา 3.3) สังคม เช่น ชุมชนท้องถิ่น การทุจริต นโยบายสาธารณะ การปฏิบัติตามกฎหมาย 3.4) ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ เช่น สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า การแสดงฉลากผลิตภัณฑ์และบริการ การสื่อสาร การตลาด และการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีมิติด้านสังคมของความยั่งยืนจะเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อระบบสังคมที่บริษัทดำเนินงานอยู่ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556)

โครงสร้างการรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ GRI ฉบับ G4 แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ (Global Reporting Initiative, 2015) ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นการเปิดเผยมาตรฐานทั่วไป (General standard disclosures) ประกอบด้วย

1. กลยุทธ์และการวิเคราะห์ (Strategy and analysis)
2. รายละเอียดเกี่ยวกับองค์กร (Organization profile)
3. ประเด็นสำคัญและขอบเขตที่จะรายงาน (Identified material aspects and boundaries)
4. การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder engagement)
5. โครงสร้างของรายงาน (Report profile)
6. การกำกับดูแลกิจการ (Governance)
7. จริยธรรมและความซื่อสัตย์ (Ethics and integrity)

ส่วนที่ 2 เป็นการเปิดเผยมาตรฐานเฉพาะ (Specific standard disclosures) ประกอบด้วย

1. การเปิดเผยวิธีการบริหารจัดการ (Disclosures on management approach)
2. การเปิดเผยตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 ด้านเศรษฐกิจ (Economic) มีทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด ได้แก่
    - 2.1.1 ผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ (Economic performance) มี 4 ตัวชี้วัด
    - 2.1.2 บทบาทในตลาด (Market presence) มี 2 ตัวชี้วัด
    - 2.1.3 ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม (Indirect economic impacts) มี 2 ตัวชี้วัด

- 2.1.4 วิธีการจัดซื้อจัดหา (Procurement practices) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) มีทั้งหมด 34 ตัวชี้วัด ได้แก่
  - 2.2.1 วัสดุคิบ (Materials) มี 2 ตัวชี้วัด
  - 2.2.2 พลังงาน (Energy) มี 5 ตัวชี้วัด
  - 2.2.3 น้ำ (Water) มี 3 ตัวชี้วัด
  - 2.2.4 ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) มี 4 ตัวชี้วัด
  - 2.2.5 การปล่อยมลพิษ (Emissions) มี 7 ตัวชี้วัด
  - 2.2.6 การปล่อยน้ำทิ้ง และของเสีย (Effluents and waste) มี 5 ตัวชี้วัด
  - 2.2.7 ผลิตภัณฑ์และบริการ (Products and services) มี 2 ตัวชี้วัด
  - 2.2.8 ความร่วมมือ (Compliance) มี 1 ตัวชี้วัด
  - 2.2.9 การขนส่ง (Transport) มี 1 ตัวชี้วัด
  - 2.2.10 ภาพรวม (Overall) มี 1 ตัวชี้วัด
  - 2.2.11 การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม (Supplier environmental assessment) มี 2 ตัวชี้วัด
  - 2.2.12 กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม (Environmental grievance mechanisms) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3 ด้านสังคม (Social) ซึ่งแบ่งเป็น 4 หมวด คือ
  - 2.3.1 การปฏิบัติต่อแรงงาน (Labor practices and decent work) มีทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด ได้แก่
    - 2.3.1.1 การจ้างงาน (Employment) มี 3 ตัวชี้วัด
    - 2.3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานและการจัดการ (Labor/ management relations) มี 1 ตัวชี้วัด
    - 2.3.1.3 อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational health and safety) มี 4 ตัวชี้วัด
    - 2.3.1.4 การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and education) มี 3 ตัวชี้วัด
    - 2.3.1.5 ความหลากหลายและความเท่าเทียมทางโอกาส (Diversity and equal opportunity) มี 1 ตัวชี้วัด
    - 2.3.1.6 การให้ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง (Equal remuneration for women and men) มี 1 ตัวชี้วัด

- 2.3.1.7 การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของการปฏิบัติต่อแรงงาน (Supplier assessment for labor practices) มี 2 ตัวชี้วัด
- 2.3.1.8 กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน (Labor practices grievance mechanisms) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2 สิทธิมนุษยชน (Human rights) มีทั้งหมด 12 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 2.3.2.1 แนวปฏิบัติทางการลงทุนและการจัดหา (Investment) มี 2 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.2 การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.3 เสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาต่อรองร่วม (Freedom of association and collective bargaining) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.4 แรงงานเด็ก (Child labor) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.5 แรงงานที่ถูกบังคับ (Forced or compulsory labor) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.6 แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย (Security practices) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.7 สิทธิชนพื้นเมือง (Indigenous rights) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.8 การประเมิน (Assessment) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.9 การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสิทธิมนุษยชน (Supplier human rights assessment) มี 2 ตัวชี้วัด
- 2.3.2.10 กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (Human rights grievance mechanisms) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.3 สังคม (Society) มีทั้งหมด 11 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 2.3.3.1 ชุมชนท้องถิ่น (Local communities) มี 2 ตัวชี้วัด
- 2.3.3.2 การทุจริต (Anti-corruption) มี 3 ตัวชี้วัด
- 2.3.3.3 นโยบายสาธารณะ (Public policy) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.3.4 พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน (Anti-competitive behavior) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.3.5 ความร่วมมือ (Compliance) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.3.6 การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของผลกระทบต่อสังคม (Supplier assessment for impacts on society) มี 2 ตัวชี้วัด
- 2.3.3.7 กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องผลกระทบต่อสังคม (Grievance mechanisms for impacts on society) มี 1 ตัวชี้วัด
- 2.3.4 ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ (Product responsibility) มีทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.3.4.1 สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า (Customer health and safety)

มี 2 ตัวชี้วัด

2.3.4.2 การติดฉลากผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and service labeling)

มี 3 ตัวชี้วัด

2.3.4.3 การสื่อสารทางการตลาด (Marketing communications) มี 2 ตัวชี้วัด

2.3.4.4 ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า (Customer privacy) มี 1 ตัวชี้วัด

2.3.4.5 ความร่วมมือ (Compliance) มี 1 ตัวชี้วัด

การจัดทำรายงานความยั่งยืนตามแนวทางของ GRI มีประโยชน์ต่อบริษัทกล่าวคือ ช่วยในการรักษาลูกค้าไว้หรือก่อให้เกิดความภักดีของลูกค้า ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนให้ความเชื่อถือเพราะมีข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องในประกอบการตัดสินใจ ลูกค้าเต็มใจทำธุรกิจด้วย พนักงานมีความสุขในการทำงานซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547) และยังเพิ่มความผูกพันกับพนักงานที่อยู่เดิม ช่วยดึงดูดบุคลากรใหม่ ๆ ที่สนใจเข้าร่วมงาน ช่วยเพิ่มชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท และยังช่วยทำให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบทางการแข่งขันอีกด้วย (สถาบันไทยพัฒนา, ม.ป.ป. ค) อีกทั้งการจัดทำรายงานดังกล่าวยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่บริษัทสามารถใช้ประเมินตนเองเพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานได้ทราบว่า ยังมีกระบวนการทำงานใดบ้างที่องค์กรต้องปรับปรุงพัฒนา (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2556) มองเห็นโอกาสและความเสี่ยงต่าง ๆ ในกิจกรรมที่บริษัทดำเนินงานอยู่ ทราบถึงกิจกรรมที่สร้างผลกระทบต่อหลักทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม (สถาบันไทยพัฒนา, ม.ป.ป. ค) สามารถวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของบริษัทด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และยังสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนของบริษัท นำไปสู่การมองภาพรวมของตัวเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวางแผนกลยุทธ์องค์กรในระยะยาว (รากแก้วแห่งความคิด, 2553) ซึ่งการที่บริษัททราบถึงข้อควรปรับปรุงแก้ไขต่าง ๆ นี้ก็จะช่วยในการบริหารจัดการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และเติบโตได้อย่างยั่งยืน และสร้างมูลค่าขององค์กรในระยะยาว

สรุปได้ว่าการจัดทำรายงานความยั่งยืนมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะปัจจุบันผู้ลงทุนหันมาสนใจเรื่องความยั่งยืนของบริษัทเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วยเช่นกัน เพราะช่วยให้เห็นข้อมูลในมิติต่าง ๆ ที่ครบถ้วนมากขึ้น และเป็นช่องทางให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบว่าบริษัทมีผลการปฏิบัติงานในเรื่องของความยั่งยืนทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวอย่างไร (สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, 2558)

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล

การเปิดเผยข้อมูล เป็นการแสดงข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลทางการเงิน และไม่ใช่อข้อมูลทางการเงิน โดยมีการเปิดเผยอย่างชัดเจนชัดเจนเพียงพอที่จะสนองความต้องการขั้นต่ำสุดของผู้ใช้ข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดในการพิจารณา และการตัดสินใจ (ปวีณา เรือจันทิก ศรีรุ่งรัตน์ สุดสมบูรณ์ และวิษณุ สุमितสวรรค์, 2556) ทั้งนี้การเปิดเผยข้อมูลคำนึงถึง 1) ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล คือการแสดงผลตามความเป็นจริงที่ควรจะเป็น โดยข้อมูลอย่างมีเหตุผล สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ และข้อมูลต้องมีความเป็นกลางไม่ลำเอียง (อำนาจ รัตนสุวรรณ และอรรพพล ตรีตานนท์, 2554) 2) ความเพียงพอของข้อมูล โดยการเปิดเผยข้อมูลให้เพียงพอเพื่อไม่ให้ผู้ที่ใช้ข้อมูลเกิดการเข้าใจผิด 3) ความถูกต้องของข้อมูล เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าใจถึงรายละเอียดของต่าง ๆ ที่ต้องการให้แสดงให้ผู้ใช้ข้อมูลทราบ ทั้งนี้ข้อมูลที่ตีความจะมีความถูกต้องสูง มีความผิดพลาดน้อยที่สุด 4) ความครบถ้วนของข้อมูล การเปิดเผยข้อมูลทุกเรื่องทุกรายการที่เกี่ยวข้องและควรเปิดเผย แต่บางข้อมูลที่เปิดเผยนั้น ไม่ควรมากเกินไป เพราะอาจจะส่งผลเสียมากกว่าผลดีหรืออาจทำให้บริษัทเสียหาย เช่น ข้อมูลที่เป็นความลับ ดังนั้นบริษัทต้องพิจารณาในการเปิดเผยข้อมูลให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท 5) ความทันเวลาของข้อมูล ซึ่งจะต้องทันต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลและต้องมีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน 6) ความกะทัดรัดข้อมูล ควรเผยแพร่ข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่กระชับไม่เยิ่นเย้อ ไม่ย่อการทำความเข้าใจหรือให้ผู้ใช้ข้อมูลมีความเข้าใจได้ทันที (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547) 7) ความต่อเนื่องของข้อมูล โดยจะต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าใจถึงสถานะการณ์ที่เกิดขึ้นกับบริษัทในช่วงนั้น ๆ

การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทมี 2 ลักษณะ (Tian & Chen, 2009) ได้แก่

1. การเปิดเผยข้อมูลแบบบังคับ คือ การเปิดเผยข้อมูลตามกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายธุรกิจ กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยมีหน่วยงานกำกับดูแลต่าง ๆ บังคับให้ให้ต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลแบบบังคับ เช่น งบการเงิน

2. การเปิดเผยข้อมูลโดยความสมัครใจ คือ การเปิดเผยข้อมูลที่นอกเหนือจากข้อกำหนดที่ไว้บังคับไว้ให้ต้องเปิดเผย ซึ่งบริษัทจะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยก็ได้ แต่ทั้งนี้การที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลนี้ก็เพื่อให้ประโยชน์ต่อนักลงทุนในการที่มีข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น และช่วยในด้านของภาพลักษณ์ให้ดูดีขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวสู่ประชาชน ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลโดยความสมัครใจ เช่น บทวิเคราะห์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบริษัท การคาดการณ์กำไรของกิจการ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจในการลงทุนให้ประชาชนทราบ โดยที่ข้อมูลดังกล่าวจะต้องมีความถูกต้องเพียงพอ และทันเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่โปร่งใส มีความเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล มี 6 ประการ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557) ดังนี้

1. บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทให้ประชาชนทราบ โดยทันที ซึ่งข้อมูลที่สำคัญนั้น ได้แก่ ข้อมูลที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ มีผลต่อการตัดสินใจลงทุน ตลอดจนมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยการเปิดเผยข้อมูลนั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ 1) ข้อมูลที่มีการรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี เช่น งบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี (แบบ 56-2) และ 2) ข้อมูลที่มีการรายงานตามเหตุการณ์ เช่น การได้มา หรือการจำหน่ายสินทรัพย์ รายการที่เกี่ยวข้องกัน การร่วม หรือการยกเลิกการร่วมทุน การเพิ่มทุนหรือการลดทุน การออกหลักทรัพย์ใหม่ การประกาศจ่ายหรือไม่จ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นคืนหรือการจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน ข้อพิพาททางกฎหมายที่สำคัญ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็มีข้อมูลบางที่ได้รับการยกเว้นว่าไม่ต้องเปิดเผยโดยทันที ได้แก่ 1) ข้อมูลที่หากเปิดเผยโดยทันทีจะกระทบหรือเป็นผลเสียต่อความสามารถของบริษัทในดำเนินการตามวัตถุประสงค์เชิงธุรกิจของบริษัท เช่น การที่บริษัทจะมีแผนที่จะซื้อที่ดินซึ่งหากเปิดเผยไปทันทีอาจเป็นผลให้ราคาที่ต้องจ่ายซื้อที่ดินสูงเพิ่มขึ้นหรือไม่สามารถซื้อที่ดินแปลงนั้นได้ตามแผน 2) ข้อมูลที่ยังไม่สามารถสรุปผลได้ หรือยังมีความไม่แน่นอนก็ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลนั้นโดยทันที ให้รอจนกว่าจะมีข้อสรุปที่แน่นอนจึงค่อยเปิดเผย เช่น การเจรจาเพื่อให้ได้มาอีกบริษัทหนึ่ง บริษัทไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลในแต่ละขั้นตอนการเจรจาเพราะข้อเท็จจริงในขณะหนึ่ง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงควรให้สำเร็จ ณ จุดหนึ่ง ๆ ก่อนจึงค่อยมีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ 3) ข้อมูลที่หากเปิดเผยโดยทันทีจะเป็นประโยชน์ที่มีนัยสำคัญต่อคู่แข่ง เช่น แผนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ เพราะอาจโดนคู่แข่งชิงออกผลิตภัณฑ์ใหม่ตัดหน้าบริษัทได้อย่างไรก็ตามบริษัทต้องเก็บรักษาข้อมูลที่ยังไม่เปิดเผยนั้นเป็นความลับโดยจำกัดให้รับรู้ได้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น หากมีการรั่วไหลของข้อมูลต้องรีบชี้แจงทันที

2. บริษัทจะต้องเผยแพร่ข้อมูลต่อประชาชนอย่างทั่วถึงอย่างทั่วถึงเท่าที่ทำได้ โดยช่วงเวลาที่บริษัทต้องเปิดเผยสารสนเทศนอกเวลาการซื้อขาย และก่อนการซื้อขาย ในแต่ละรอบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ชั่วโมง หรือหลังปิดการซื้อขายประจำวันแล้ว และสำหรับช่องทางในการเปิดเผยข้อมูลนั้นอาจทำเป็นแจ้งเป็นหนังสือ หรือโดยวิธีการอื่นที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด เช่น การเผยแพร่

ข้อมูลในหนังสือพิมพ์ การส่งข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์ (SCP: SET Community Portal) เพื่อให้ข้อมูลเข้าไปออนไลน์อยู่ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ข้อมูลของบริษัทที่เผยแพร่ในระบบของตลาดหลักทรัพย์นี้ต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่อยู่ในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีการลงชื่อรับรองโดยผู้มีอำนาจลงนามรายงานข้อมูลของบริษัท แต่ถ้าในกรณีที่ข้อมูลนั้นมีความซับซ้อน บริษัทสามารถจัดประชุมเพื่อชี้แจงค่อนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ผู้ถือหุ้น และบุคคลอื่น ๆ หรือการจัดแถลงข่าวและเปิดเผยข้อมูลนั้นให้ทราบพร้อมกันต่อสื่อสำนักต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลนั้นได้มีการเผยแพร่อย่างทั่วถึงกัน เช่น การประกาศข่าวให้ทราบทั่วกันภายในสำนักงานหรือโรงงานของบริษัทและต่อสิ่งพิมพ์อื่นทางธุรกิจ สารสนเทศดังกล่าวควรให้แก่แหล่งข่าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์โดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ เช่น โดยโทรศัพท์ หรือเป็นลายลักษณ์อักษรส่งมอบโดยตรง ในทั้งสองกรณีเพื่อให้มีการประกาศข่าวโดยเร็วบริษัทควรระวังไว้ด้วยว่าแหล่งข่าวดังกล่าวอาจปฏิเสธที่จะพิมพ์สารสนเทศที่ได้รับทางโทรศัพท์จนกว่าจะได้มีการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรหรือต้องมีการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรหลังจากที่ได้ลงพิมพ์แล้ว ทั้งนี้บริษัทต้องส่งประกาศต่าง ๆ ต่อประชาชนให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ด้วย

3. กรณีที่มีข่าวลือหรือข่าวสารต่าง ๆ บริษัทต้องทำการชี้แจง ซึ่งข่าวสารที่เผยแพร่ออกมาไม่ว่าจะด้วยวิธีใด เช่น บทความในหนังสือพิมพ์ ข้อมูลที่เล่ากันปากต่อปาก ซึ่งไม่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม บริษัทมีหน้าที่ต้องออกมาชี้แจงเกี่ยวกับข่าวลือหรือข่าวสารนั้น โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะข้อมูลนั้นอาจจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัท และอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ลงทุนในการใช้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในการตัดสินใจลงทุนหรือในการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยแนวทางในการดำเนินการของบริษัทจดทะเบียนในกรณีที่มีข่าวลือสามารถทำได้ดังนี้ 1) กรณีที่เป็นข่าวลือหรือข่าวสารที่ไม่เป็นจริงซึ่งมีข้อมูลที่ผิดพลาด ทั้งนี้อาจเกิดจากข้อมูลที่ผิดพลาดหรือตีความผิด และประชาชนได้ทราบข่าวลือนั้นแล้ว บริษัทจะต้องออกมาประกาศปฏิเสธข่าวลือหรือข่าวสารนั้น พร้อมทั้งมีการแถลงให้ทราบข้อเท็จจริง 2) กรณีที่เป็นข่าวลือหรือข่าวสารมีข้อมูลที่ถูกต้องหรือเป็นจริง บริษัทต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงนั้น ตลอดจนขั้นตอนและระยะเวลาที่คาดว่าจะสรุปผลได้ 3) ในกรณีที่ข่าวลือหรือข่าวสารที่ไม่เป็นจริง บริษัทจะต้องออกมาประกาศปฏิเสธข่าวลือหรือข่าวสารนั้น

4. การดำเนินการของบริษัทเมื่อมีการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทผิดไปจากสภาพปกติของตลาด เช่น การเคลื่อนไหวในราคาหลักทรัพย์ หรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งในกรณีนี้บริษัทต้องพิจารณาหาสาเหตุของความผิดปกตินี้และทำการชี้แจงแก้ไขดังนี้ 1) ความมีข้อมูลใดที่ได้เปิดเผยให้ประชาชนทราบไว้แล้วเป็นสาเหตุของภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทที่ผิดปกติ

เนื่องจากการแปลความผิดไป บริษัทจะต้องออกประกาศชี้แจงเพื่อให้ประชาชนเข้าใจข้อมูล ถูกต้อง ไม่ตีความหมายผิดเพี้ยนไป 2) กรณีที่เกิดจากการรั่วไหลของข้อมูลสำคัญที่ยังไม่ได้เปิดเผย บริษัทจะต้องทำการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องนั้นต่อประชาชนโดยทันที 3) กรณีที่เกิดจากข่าวลือ หรือข่าวสารทั้งที่จริงหรือไม่เป็นจริงเกี่ยวกับบริษัท บริษัทจะทำการชี้แจงแก้ไขข่าวลือและข่าวสาร นั้นให้ถูกต้อง และหากบริษัทได้พิจารณาแล้วยังไม่ทราบสาเหตุของการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติ บริษัทต้องแจ้งให้ประชาชนทราบว่าบริษัทไม่มีพัฒนาการใด ๆ ที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อบริษัทที่ยัง ไม่เปิดเผย นอกเหนือจากที่ได้แจ้งให้ทราบแล้ว

5. การเปิดเผยข้อมูลในเชิงส่งเสริมที่ไม่มีเหตุอันสมควร เป็นการที่บริษัทมีการเปิดเผย ข้อมูลที่เกินความจำเป็น โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้ประชาชนทราบ โดยเป็นความพยายามที่จะ ให้มีผลต่อราคาของหลักทรัพย์ การเปิดเผยข้อมูลในลักษณะดังกล่าว เช่น 1) การออกประกาศให้ ประชาชนรับทราบข้อมูลที่ไม่ได้มีสัมพันธ์กับพัฒนาการที่แท้จริงในการดำเนินงานของบริษัท 2) การประกาศก่อนกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ยังอยู่ในขั้นพัฒนาให้แก่ประชาชนทราบ โดยไม่มี พัฒนาการที่แท้จริง หรือยังไม่มี การพิสูจน์ว่ามีความเป็นไปได้ในกิจกรรมการผลิตของบริษัทมา สนับสนุนข้อมูลดังกล่าว 3) การรายงานหรือการคาดคะเนที่เกินความเป็นจริง 4) การแถลงข่าว หรือ ประกาศอื่นให้ประชาชนรับทราบ โดยที่ข้อมูลมีลักษณะด้านเดียวหรือไม่มีความเสมอภาคกัน 5) การเปิดเผยโดยใช้คำในรูปแบบที่เกินความจริง เพื่อเป็นการโฆษณาบริษัท ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจส่งผลให้ผู้ลงทุนหลงผิด เกิดความเข้าใจผิด และเป็นสาเหตุให้เกิดการเคลื่อนไหวของราคาหรือ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์โดยไม่มีเหตุผลสมควร

6. การซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน โดยใช้ข้อมูลภายใน เป็นการซื้อขาย หลักทรัพย์ และรวมถึงการซื้อขายใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นและหลักทรัพย์ที่อาจแปลง สภาพเป็นหุ้นทุนได้ ของบุคคลภายในซึ่งอาจจะกระทำในนามของตนหรือบุคคลอื่น โดยใช้ข้อมูล สำคัญที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อผู้ลงทุนซึ่งล่วงรู้มาในฐานะบุคคลภายใน รวมถึงการนำข้อมูลภายในไป เปิดเผยให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อให้บุคคลนั้นสามารถซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทโดยอาศัยข้อมูล ดังกล่าวที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อผู้ลงทุน

ทั้งนี้บุคคลภายใน คือ บุคคลที่ล่วงรู้ข้อมูลภายในที่สำคัญก่อนที่จะเผยแพร่ต่อประชาชน ให้รับทราบซึ่ง ได้แก่ ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม กรรมการ พนักงาน และลูกจ้าง รวมถึงคู่สมรส บิดา มารดา บุตร พี่น้องของบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องกับบริษัท ได้แก่ ผู้สอบบัญชี นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ว่าณิชธนกิจ สำนักงานที่ปรึกษา ผู้พิมพ์โฆษณา ที่ปรึกษา ประชาสัมพันธ์คู่สัญญาต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดจนบุคคลอื่นที่ได้รับการบอกกล่าวเกี่ยวกับข้อมูล ภายในที่สำคัญ

ข้อมูลภายใน คือ ข้อมูลที่ยังไม่ได้มีการเปิดเผยต่อประชาชน หรือข้อมูลที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของบริษัทอย่างเดียว และไม่ได้ให้ไว้ใช้ส่วนบุคคลรวมถึงข้อมูลซึ่งบริษัทเก็บไว้ไม่เปิดเผยเป็นการชั่วคราว เช่น ข้อมูลจากงบการเงินที่ยังไม่ได้นำเสนอตลาดหลักทรัพย์ การจ่ายเงินปันผล การรวบรวมกิจการ การจะได้มาซึ่งสัญญาทางการค้าที่สำคัญและคู่ค้าที่สำคัญ เป็นต้น

ดังนั้น บริษัทจึงต้องกำหนดให้บุคคลภายในไม่สามารถทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลสำคัญที่ยังมิได้เปิดเผยต่อประชาชน นอกจากนี้ในช่วงเวลาก่อนที่จะเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและการดำเนินงานของบริษัทรวมถึงข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ให้บริษัทห้ามบุคคลภายในซื้อขายหลักทรัพย์ซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วง 1 เดือน ก่อนที่ข้อมูลดังกล่าวจะเผยแพร่ และภายหลังจากที่ข้อมูลนั้นได้เปิดเผยแล้วบุคคลภายในควรละเว้นจากการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนเป็นระยะเวลาหนึ่งเพื่อรอคอยจนกระทั่งประชาชนได้รับข้อมูลแล้ว และมีเวลาประเมินข้อมูลนั้นตามสมควร เช่น ควรรออย่างน้อย 24 ชั่วโมง แต่ถ้าหากข้อมูลมีความซับซ้อนมากควรรอถึง 48 ชั่วโมง ภายหลังจากข้อมูลได้มีการเผยแพร่ออกไปแล้ว

เพราะฉะนั้นการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในถือได้ว่าเป็นการเอาเปรียบผู้ลงทุนทั่วไป เพราะเนื่องจากบุคคลภายในได้ล่วงรู้ข้อมูลสำคัญที่ยังมิได้เปิดเผยต่อผู้ลงทุน ซึ่งได้ข้อมูลนั้นมาล่วงหน้าก่อนอื่นเนื่องจากการทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ดังนั้นการกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดตามกฎหมาย โดยมีบทลงโทษตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์คือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกิน 2 เท่า ของประโยชน์ที่ได้แต่ไม่น้อยกว่า 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ออกหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นทางการเงิน และข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน โดยบริษัทต้องเปิดเผยรายการขั้นต่ำที่กำหนดไว้ และต้องเปิดเผยตามระยะเวลาที่กำหนดสำหรับข้อมูลที่เป็นทางการเงิน เช่น งบการเงินจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปและมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย และผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ทั้งนี้ต้องนำเสนอทุกสิ้นไตรมาสและสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี สำหรับข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลตามรายการขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในรายงานการเปิดเผยข้อมูลประจำปี ซึ่งสำหรับการเปิดเผยข้อมูลตามรายการขั้นต่ำนั้นจะช่วยให้ผู้ลงทุนได้มีข้อมูลในระดับหนึ่งในการใช้ตัดสินใจ และสำหรับตัวบริษัทเองก็จะช่วยลดความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องในภายหลังได้ส่วนหนึ่งอีกด้วย (คัสตัน เสมอเชื้อ, 2550)

สำหรับในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความยั่งยืน บริษัทควรเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจรวมถึงผลกระทบต่าง ๆ ทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคมโดยรวม ทั้งนี้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี และรายงานประจำปี ซึ่งแต่ละรายงานมีกรอบการรายงานข้อมูลของบริษัทตามรายละเอียดดังนี้

แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

เป็นรายงานการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทต้องจัดทำเป็นประจำทุกปี จัดทำเพื่อรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา โดยจะเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ลงทุนได้เห็นภาพโดยรวมของการบริหาร และดำเนินงานของบริษัท แบบ 56-1 นี้จึงเป็นเสมือนเหมือนเป็นข้อมูลที่อัปเดตจากหนังสือชี้ชวนให้ผู้มาลงทุน (สมาคมนักลงทุนเน้นคุณค่า (ประเทศไทย), 2555) สำหรับการนำส่งแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี กำหนดส่งภายใน 3 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะนำแบบ 56-1 เผยแพร่ข้อมูลต่อผู้ลงทุนบนเว็บไซต์ของสำนักงาน ทั้งนี้แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีมีข้อมูลขั้นต่ำที่กำหนดและเป็นข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556 ก)

ส่วนที่ 1 การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ
3. ปัจจัยความเสี่ยง
4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ
5. ข้อพิพาททางกฎหมาย
6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

1. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น
2. โครงสร้างการจัดการ
3. การกำกับดูแลกิจการ
4. ความรับผิดชอบต่อสังคม
5. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง
6. รายการระหว่างกัน

ส่วนที่ 3 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

1. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ
2. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ
การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

เอกสารแนบ

เอกสารแนบ 1	รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และ เลขานุการบริษัท
เอกสารแนบ 2	รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย
เอกสารแนบ 3	รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างาน กำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (Compliance)
เอกสารแนบ 4	รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน

ข้อกำหนดดังกล่าวในแบบ 56-1 นี้ถึงแม้จะเป็นเพียงข้อกำหนดขั้นต่ำที่จะต้องเปิดเผย แต่ถ้าหากมีข้อมูลอื่นใดที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลนั้นด้วย ทั้งนี้หลักสำคัญในการจัดทำแบบ 56-1 คือ การมีข้อมูลที่มีนัยสำคัญอย่าง ถูกต้อง เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน โดยไม่มีข้อมูลหรือข้อความหมายใดที่อาจทำให้เกิด ความเข้าใจผิด และต้องสะท้อนถึงสถานะและข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

รายงานประจำปี (แบบ 56-2)

จัดทำขึ้นและส่งให้ผู้ถือหุ้นพร้อมกับหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญ ประจำปีของบริษัท โดยจะเผยแพร่ข้อมูลให้รับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่สำคัญ รวมทั้ง สถานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในรอบปีที่ผ่านมา แผนการในอนาคต นโยบายของ บริษัท เพื่อสื่อสารกับนักลงทุนถึงความก้าวหน้าและการดำเนินในรอบปีที่ผ่านมา และสิ่งที่วางแผน ทำในอนาคต (สมาคมนักลงทุนเน้นคุณค่า (ประเทศไทย), 2555) ทั้งนี้ เนื่องจากข้อมูลขั้นต่ำที่บริษัท ต้องเปิดเผยตามเกณฑ์ข้างต้น ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) มีข้อมูลในหลายหัวข้อที่ซ้ำซ้อนกัน โดยที่รายละเอียดในแบบ 56-1 มีข้อมูลมากกว่า ดังนั้น บริษัทจึงมีช่องทางในการเลือกจัดทำรายงานประจำปี 2 ทางเลือก คือ 1) บริษัทจะจัดทำแบบ 56-1 พร้อมแนบงบการเงินประจำปี เป็นรายงานประจำปี เพื่อส่งผู้ถือหุ้นด้วย โดยไม่ต้องจัดทำ รายงานประจำปี (แบบ 56-2) ก็ได้ หรือ 2) บริษัทจะจัดทำทั้งแบบ 56-1 เพื่อใช้ส่ง ก.ล.ด. และจัดทำ รายงานประจำปี(แบบ 56-2) อีกฉบับ สำหรับการนำส่งรายงานประจำปีกำหนดให้ส่งไม่ช้ากว่าวันที่ ส่งให้ผู้ถือหุ้นแต่ไม่เกิน 4 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี การแสดงรายการในรายงาน ประจำปี (แบบ 56-2) อย่างน้อยต้องมีข้อมูลตามรายการที่กำหนดดังต่อไปนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556 จ, 22 ตุลาคม)

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ ให้สรุปสาระสำคัญโดยสังเขปของข้อมูลที่เปิดเผยในหัวข้อเดียวกันของแบบ 56-1
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ ให้สรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในปีที่ผ่านมา และให้แสดงข้อมูลโครงสร้างรายได้เช่นเดียวกับข้อมูลที่เปิดเผยในหัวข้อเดียวกันของแบบ 56-1 ด้วย
3. ปัจจัยความเสี่ยง
4. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น
5. ผู้ถือหุ้น
6. นโยบายการจ่ายเงินปันผล
7. โครงสร้างการจัดการ
8. การกำกับดูแลกิจการ
9. ความรับผิดชอบต่อสังคม
10. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง
11. รายการระหว่างกัน
12. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ
13. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A) โดยให้แนบบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทและงบการเงินรวมเปรียบเทียบ (ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อย) ในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมาที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว โดยไม่ต้องทอนด้วย
14. ให้มีข้อความที่ระบุว่า “ผู้ลงทุนสามารถศึกษาข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เพิ่มเติมได้จากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทที่แสดงไว้ใน www.sec.or.th หรือเว็บไซต์ของบริษัท (ถ้ามี)”

ในการเปิดเผยข้อมูลตามรายการดังกล่าว ให้ใช้คำอธิบายในการเปิดเผยข้อมูลตามที่ระบุในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) สำหรับหัวข้อที่ตรงกับรายการนั้น เว้นแต่ในรายการที่มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ในการแสดงข้อมูลข้างต้น บริษัทสามารถพิจารณารูปแบบการอธิบายได้ตามความเหมาะสม โดยอาจใช้วิธีการช่วยในการสื่อสารเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วยก็ได้ เช่น กราฟ ภาพประกอบ เป็นต้น

ความแตกต่างของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) อยู่ที่รายงานประจำปี เป็นข้อมูลที่บริษัทนำเสนอในแง่ของบริษัท โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท ส่วนแบบ 56-1 เป็นจะข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานมากกว่าการดำเนินงาน และแบบ 56-1 จะมีขั้นต่ำข้อมูลที่ต้องเปิดเผยเพิ่มเติมมากกว่า

รายงานประจำปี ได้แก่เรื่องการประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ข้อพิพาททางกฎหมาย และการควบคุมภายใน (สมาคมนักลงทุนเน้นคุณค่า (ประเทศไทย), 2555)

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่ารายงานต่าง ๆ นี้ทุกรายงานถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่บริษัทจะเปิดเผยข้อมูลให้กับผู้ถือหุ้นและบุคคลต่าง ๆ ได้รับทราบข้อมูลของบริษัท ผลการดำเนินงาน รวมทั้งทิศทางของบริษัท

หากบริษัทมีการนำหลักบรรษัทภิบาลมาใช้จะส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่ดีหรือการเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพ เพราะข้อมูลที่เปิดเผยนั้นมีความถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใส และทันเวลา ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ลงทุนมีความสนใจเข้ามาลงทุนในบริษัท (คัสตัน เสมอเชื้อ, 2550) เนื่องจากนักลงทุนมีความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของบริษัท และมั่นใจว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการดำเนินงานของบริษัทอย่างเหมาะสมจากการลงทุน ดังนั้นหลักทรัพย์ที่มีอยู่เดิมของบริษัท และหลักทรัพย์ที่กำลังจะออกขายใหม่ในตลาดจะกลายเป็นที่สนใจของนักลงทุน และนอกเหนือจากนั้นยังส่งผลดีต่อตัวผู้ลงทุน เพราะข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้สามารถมาพยากรณ์ผลการดำเนินงานของบริษัทได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น (ศราวุธ เรื่องสุวรรณ, 2551) เพราะนั้นบริษัทจึงควรให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทซึ่งรวมถึงข้อมูลที่เป็นทางการเงิน และข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงิน เพราะข้อมูลเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนทั้งสิ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในอดีตที่ผ่านมาพบว่ามิตบทความและการศึกษาเกี่ยวกับบรรษัทภิบาลและการเปิดเผยข้อมูลโดยมิตบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

Shun (1998) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในฮ่องกง โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท จดทะเบียน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ โดยที่บริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบในจำนวนที่มากขึ้นก็จะส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มากขึ้น สำหรับสัดส่วนของสมาชิกครอบครัวที่เป็นคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ซึ่งจะทำให้ระดับการเปิดเผยข้อมูลลดลง สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจไม่พบความสัมพันธ์ และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ กับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ไม่พบความสัมพันธ์เช่นกัน

Stephen (1998) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของคุณลักษณะของบริษัทต่อการเปิดเผยและการรายงานข้อมูลตามข้อบังคับของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซิมบับเว (Zimbabwe) ผลการศึกษาพบว่า ขนาดบริษัท โครงสร้างการเป็นเจ้าของ อายุการดำเนินงาน ความร่วมมือของบริษัท ชำนาญและความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยและการรายงานทางการเงินตามข้อบังคับ ส่วนคุณภาพของผู้สอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม และสภาพคล่องไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยและการรายงานทางการเงินตามข้อบังคับ

Cheng and Courtenay (2006) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ โดยทำการศึกษารายงานบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการอิสระกับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ซึ่งบริษัทที่มีคณะกรรมการอิสระในสัดส่วนที่มากกว่าจะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับบริษัทอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการและการรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจไม่มีความสัมพันธ์กัน และนอกจากนี้สำหรับกลไกการกำกับดูแลจากภายนอก สภาพแวดล้อม และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ จะช่วยในเรื่องของการยกระดับของการเปิดเผยข้อมูลได้เป็นอย่างดี

Murcia and Souza (2008) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในประเทศบราซิล ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการถือหุ้นกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก โดยที่บริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจายตัวจะมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัว สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก โดยที่บริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีในระดับสูงจะมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีในระดับต่ำกว่า และประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล โดยกิจการที่ตรวจสอบบัญชีโดยบริษัทในกลุ่ม Big4 จะมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลมากกว่ากิจการที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบโดยสำนักงานบัญชีดังกล่าว

Andrea and Ya-wen (2008) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบนอินเทอร์เน็ต (Internet Financial Reporting: IFR) ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเงินสูงมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบนอินเทอร์เน็ตในทิศทาง

เดียวกันนั้นคือจะส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบนอินเทอร์เน็ตสูง นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบนอินเทอร์เน็ตในทิศทางเดียวกัน

Chau and Gray (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างแบบครอบครัว ความอิสระของคณะกรรมการบริษัท ตลอดจนความอิสระของผู้จัดการใหญ่ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในฮ่องกง ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละการถือหุ้นโดยบุคคลครอบครัวเดียวกันมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในทิศทางเดียวกันคือ ถ้าร้อยละการถือหุ้นโดยบุคคลในครอบครัวเดียวกันอยู่ในระดับต่ำ (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 เปอร์เซ็นต์) จะทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ แต่หากมีการถือหุ้นโดยบุคคลในครอบครัวเดียวกันในระดับสูง (มากกว่า 25 เปอร์เซ็นต์) จะทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูงเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า การแต่งตั้งประธานกรรมการที่มีความเป็นอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ อีกทั้งความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ

Jalila and Devi (2012) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการเป็นเจ้าของกับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย มาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการถือหุ้นแบบครอบครัวมีอิทธิพลเชิงลบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงาน ขณะที่การถือหุ้นโดยรัฐบาล การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ การถือหุ้นโดยผู้บริหาร และ โครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจายตัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงาน

Gisbert and Navallas (2012) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจกับการกำกับดูแลกิจการ โดยศึกษาของบริษัทในประเทศสเปน ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทจะส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจเพิ่มขึ้น และการควมรวมตำแหน่งของผู้จัดการใหญ่และประธานคณะกรรมการในคนเดียวกันจะทำให้ระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจลดลง

Juhmani (2013) ได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างการถือหุ้นและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัทจดทะเบียน: หลักฐานจากประเทศบาห์เรน ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนผู้ถือหุ้นรายใหญ่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ สัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อย และสัดส่วนผู้ถือหุ้นรัฐบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทและอัตราส่วนหนี้สินมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ และความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ

Barros, Boubaker and Hamrouni (2013) ได้ศึกษาเรื่อง การกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในประเทศฝรั่งเศส ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ความถี่ในการประชุมคณะกรรมการ และประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ ส่วนความถี่ของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการ และการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ

Arif and Tuhin (2013) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน โดยสมัครใจในรายงานประจำปีของสถาบันการเงิน โดยศึกษาธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศบังกลาเทศ ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน โดยสมัครใจในรายงานประจำปี อายุของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน โดยสมัครใจในรายงานประจำปี และความสามารถในการทำกำไร ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน โดยสมัครใจในรายงานประจำปี

Albawwat and Ali basah (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจของงบการเงินระหว่างกาลในประเทศจอร์แดน โดยศึกษาลักษณะของการกำกับดูแลกิจการและโครงสร้างของความเป็นเจ้าของในการเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจในการรายงานทางการเงินระหว่างกาล (ครึ่งปี) ของบริษัทจดทะเบียน ผลการศึกษาพบว่า ค่าตอบแทนของคณะกรรมการ ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี และสัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาล มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของงบการเงินระหว่างกาล ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบ การประชุมคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ จำนวนผู้ถือหุ้น การถือหุ้นโดยสถาบัน (ถือหุ้น 5 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป) ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของงบการเงินระหว่างกาล

นวพร พงษ์ตันตกุล (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของโครงสร้างการเป็นเจ้าของ ทั้งการกระจุกตัวและองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การกระจุกตัวของการถือหุ้นซึ่งวัดจากการถือหุ้นสูงสุด 5 ในอันดับแรกมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจและการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด ส่วนองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นพบว่า การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นภายในซึ่งวัดจากการถือหุ้นของกรรมการและผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

โดยสมัครใจ การเปิดเผยข้อมูลโดยข้อกำหนด และการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมทั้งหมด ในขณะที่การถือหุ้นของสถาบันมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทั้ง 3 ประเภท ดังนั้นผู้ลงทุนสถาบันจึงเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ระบบข้อมูลและบัญชีของบริษัทมีความโปร่งใส นอกจากนี้ผลการศึกษายังระบุอีกว่าข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานทางการเงินของบริษัท ตัวอย่างไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ถือหุ้นภายนอกโดยการเปิดเผยข้อมูลในทางปฏิบัติของบริษัทมีระดับที่ต่ำกว่าการเปิดเผยข้อมูลที่ผู้ถือหุ้นต้องการ

วิมลรัตน์ เจริญ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การกำกับดูแลกิจการของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานและกลุ่มการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานสูงกว่ากลุ่มการสื่อสาร ทั้งนี้หลักการข้อที่ทุกบริษัทมีการเปิดเผยการปฏิบัติตาม คือ การคำนึงถึงสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น การจัดให้มีระบบการควบคุมและตรวจสอบภายใน และการกำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ สำหรับการศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ โครงสร้างของคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งลักษณะ โครงสร้างของคณะกรรมการพิจารณาจาก จำนวนของกรรมการบริษัท สัดส่วนของกรรมการอิสระ สัดส่วนการถือครองหุ้นของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนการถือครองหุ้นของกรรมการที่มาจากฝ่ายบริหาร และสัดส่วนการถือครองหุ้นของกรรมการอิสระ พบว่า จำนวนกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งการที่มีกรรมการบริษัทจำนวนมากจะช่วยให้สามารถดูแลการเปิดเผยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในด้านต่าง ๆ ได้มากขึ้น สัดส่วนของกรรมการอิสระการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งการที่บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระที่สูงจะส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากขึ้นตามไปด้วย สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ของการถือครองหุ้นของคณะกรรมการบริษัทกับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่บริษัทมีความสมัครใจที่จะเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมอยู่ในระดับต่ำ คุณลักษณะที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลจากการศึกษานี้ ได้แก่ ขนาดของบริษัท การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน สภาพคล่องทางการเงิน และประเภทผู้สอบบัญชี โดยขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีเป็นคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล แต่การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน และสภาพคล่องทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อระดับการ

เปิดเผยข้อมูล ส่วนโครงสร้างการเป็นเจ้าของและความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์
ต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล

จิรวรรณ ครูกระโทก (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่
ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า 1) โครงสร้างการ
ถือหุ้นของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและกรรมการบริษัท และการกระจุกตัวของการถือหุ้นเป็นปัจจัยที่
มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนจะส่งผลให้
บริษัทจดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ลดลง ดังนั้นสัดส่วนของ โครงสร้างการถือหุ้นของผู้ถือ
หุ้นที่เป็นผู้บริหารและกรรมการบริษัท และการกระจุกตัวของการถือหุ้นยังมีสัดส่วนที่ลดลงจะช่วย
ให้บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้น 2) สัดส่วนของกรรมการอิสระและกรรมการที่ไม่เป็น
ผู้บริหาร และความเป็นอิสระสายการรายงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยที่มี
ผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนซึ่งจะช่วยให้บริษัท
จดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี 3) ความเป็นอิสระของประธานกรรมการและบทบาทของ
คณะกรรมการซึ่งพิจารณาจากจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัทและกรรมการ
ตรวจสอบ เป็นปัจจัยที่มีไม่มีผลกระทบกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน

ดัสตัน เสมอเชื้อ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล:
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม
อุตสาหกรรมทรัพยากรมีระดับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด และกลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด
คือกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และวัสดุ สำหรับการพิจารณาตามขนาดกิจการพบว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมี
ระดับการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ขนาดกิจการมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูล
มากกว่าบริษัทขนาดเล็ก 2) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ
ระดับการเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากคะแนนของระดับการเปิดเผยข้อมูลจะเพิ่มขึ้นตามผลการ
ดำเนินงานที่ดีขึ้นดังนั้นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานที่โปร่งใส
3) สัดส่วนของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารคิดจากสัดส่วนของกรรมการอิสระต่อกรรมการทั้งหมดมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งการที่บริษัทมีกรรมการอิสระจากภายนอก
ในจำนวนที่เพียงพอที่จะช่วยถ่วงดุลอำนาจภายในที่จะช่วยให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้
อย่างอิสระและช่วยในเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามหลักบรรษัทภิบาลมากขึ้น 4) ความรู้ความ
ชำนาญด้านบัญชีและการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับ
การเปิดเผยข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพและ โปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ณัชชา โลหจิตรานนท์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทเรื่องประธานกรรมการที่เป็นกรรมการอิสระและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทที่มาจากฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในทั้งสองกลุ่มอุตสาหกรรมแต่โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทเรื่องจำนวนของกรรมการบริษัทและสัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน

ธาริณี จวงมุกิตา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการ พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่ทำการศึกษามีขนาดของคณะกรรมการโดยเฉลี่ย 11 คน สัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้บริหารโดยเฉลี่ยร้อยละ 35.04 ของกรรมการทั้งคณะ สัดส่วนกรรมการอิสระโดยเฉลี่ยร้อยละ 34.39 ของกรรมการทั้งคณะ และบริษัทร้อยละ 86.51 มีการแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ สำหรับผลการศึกษาการกำกับดูแลกิจการพบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งหลักการที่มีการเปิดเผยการปฏิบัติตามมากที่สุด คือ หลักการข้อที่ 3 สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ สำหรับหลักการที่มีการเปิดเผยการปฏิบัติตามน้อยที่สุด คือ หลักการข้อที่ 14 รายงานของคณะกรรมการ นอกจากนี้เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการ พบว่าขนาดของคณะกรรมการเท่ากับ 11-15 คน สัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้บริหารน้อยกว่าร้อยละ 25 ของกรรมการทั้งคณะ สัดส่วนกรรมการอิสระตั้งแต่ร้อยละ 50 ของกรรมการทั้งคณะขึ้นไป และการแยกตำแหน่งประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ มีการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่น สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการและการกำกับดูแลกิจการพบว่า สัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยการปฏิบัติตามการกำกับดูแลกิจการที่ดี สัดส่วนกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยการปฏิบัติตามการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยการปฏิบัติตามการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยการแยกตำแหน่งมีการเปิดเผยการปฏิบัติตามการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากกว่าการรวมตำแหน่ง ซึ่งมีเพียงขนาดของคณะกรรมการบริษัทเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการ

ธิดารัตน์ แสงอุไร (2551) ได้ศึกษาเรื่อง แนวโน้มการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาในประเภทธุรกิจ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มกิจการการเงิน และกลุ่มเทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่า บริษัททุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีแนวโน้มในการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี และผลการทดสอบความแตกต่างในการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ปัจจัยด้านขนาดพบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก และปัจจัยด้านกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า ประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน มีแนวโน้มการปฏิบัติในการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีแตกต่างกัน

พุกษา พิงจิตต์ประไพ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีความแตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบแนวทางที่กำหนดไว้ให้ต้องจัดทำและบังคับให้เปิดเผยข้อมูล ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลจึงเป็นการเปิดเผยตามความสมัครใจของบริษัทและเป็นข้อมูลเชิงบวกที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทผลการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับร้อยละ 40-49 คิดเป็นร้อยละ 26.18 โดยบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.65 สำหรับเรื่องที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดคือ ด้านการใช้พลังงานคิดเป็นร้อยละ 29.91 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทพบว่า ขนาดของกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี และความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

จักรวดี ขอบพิเชียร (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะของธุรกิจ คุณภาพของคณะกรรมการบริษัท โครงสร้างความเป็นเจ้าของและระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของคณะกรรมการบริษัทกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ สำหรับตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ คือ ดัชนีชี้วัดคุณภาพของคณะกรรมการบริษัทและลักษณะเชิงคุณภาพของคณะกรรมการบริษัท ได้แก่

- 1) คุณภาพของโครงสร้างตำแหน่งผู้นำคณะกรรมการบริษัท คือมีการแยกบทบาทของประธานกรรมการบริษัทและประธานกรรมการบริหาร
- 2) คุณภาพของคณะอนุกรรมการบริษัท คือมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน
- 3) คุณภาพของโครงสร้างตำแหน่งผู้นำคณะกรรมการตรวจสอบ คือมีประธานกรรมการตรวจสอบเป็นกรรมการอิสระ

4) คุณภาพขององค์ประกอบคณะกรรมการตรวจสอบ คือมีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน เป็นกรรมการอิสระ 5) คุณภาพของโครงสร้างตำแหน่งผู้นำคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน คือมีประธานกรรมการกำหนดค่าตอบแทนเป็นกรรมการอิสระ 6) คุณภาพขององค์ประกอบคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน คือมีกรรมการส่วนใหญ่เป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร แต่สำหรับลักษณะเชิงคุณภาพของคณะกรรมการที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ 1) คุณภาพขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท คือมีคณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด 2) คุณภาพของการประชุมคณะกรรมการบริษัท คือมีกรรมการทุกคนเข้าประชุมคณะกรรมการบริษัททุกครั้ง 3) คุณภาพของระบบควบคุมและตรวจสอบภายในของคณะกรรมการบริษัท คือมีหน่วยงานตรวจสอบภายในแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งของบริษัท 4) คุณภาพของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ คือมีกรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทุกครั้ง 5) คุณภาพของความรู้ด้านการบัญชีของคณะกรรมการตรวจสอบ คือมีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีโดยเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความเป็นเจ้าของกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่อันดับแรกซึ่งเป็นกรรมการแต่ไม่เป็นผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของคณะกรรมการบริษัทกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ

จักรวดี ขอบพิเชียร, ผกาพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร, ยุคลธร หอมชื่น, ภัทราพร ปุณะตุง, สุพัตรา สถาพรประดิษฐ์ และณัฐนิ ชูดีมันตพงศ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างความเป็นเจ้าของที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบ่งชี้คุณภาพของคณะกรรมการบริษัทและระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า 1) บริษัทมีระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจจากข้อมูลกลยุทธ์อยู่ในระดับสูง ส่วนข้อมูลไม่ใช่การเงินเปิดเผยอยู่ในระดับต่ำ ข้อมูลการเงินเปิดเผยอยู่ในระดับปานกลาง และข้อมูลทั้งหมดเปิดเผยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ในส่วนของลักษณะบ่งชี้คุณภาพของคณะกรรมการบริษัทพบว่าการแยกบทบาทของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ สัดส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่เป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริษัท มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน มีประธานกรรมการตรวจสอบเป็นกรรมการอิสระ มีประธานอนุกรรมการกำหนดค่าตอบแทนเป็นกรรมการอิสระ และสัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารเป็นสมาชิกในคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ 3) โครงสร้างความเป็นเจ้าของในประเด็นของการที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่อันดับแรกไม่ได้เป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารพบว่ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบ่งชี้คุณภาพของ

คณะกรรมการบริษัท กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ กล่าวคือมีอิทธิพลในการกดดันให้คณะกรรมการบริษัทในการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ 4) ผลการศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยพบว่าสนับสนุนทฤษฎีตัวแทนเชิงบวกที่ให้กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจมาจากลักษณะการกำกับดูแลกิจการนั้นคือ ลักษณะบ่งชี้คุณภาพของคณะกรรมการบริษัท และคุณภาพของคณะกรรมการบริษัทสามารถช่วยให้มีการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจมากขึ้น นอกจากนี้โครงสร้างความเป็นเจ้าของกิจการ เช่น ผู้ถือหุ้นรายใหญ่อันดับแรก ไม่ได้เป็นกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จะมีอิทธิพลต่อคุณภาพของคณะกรรมการบริษัท และจะนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ โดยจะช่วยในการลดข้อมูลที่ไม่สมส่วน (Information asymmetry) และลดปัญหาของตัวแทน (Agency problems)

จักรวดี ขอบพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองหิรัญ และสัมมา ทิวสันต์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการบริษัท อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริษัท ลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ลักษณะของผู้ตรวจสอบบัญชีภายในซึ่งประกอบด้วย มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในและลักษณะของผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกซึ่งประกอบด้วย มีผู้สอบบัญชีภายนอกมาจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม นอกจากนี้ลักษณะของคณะกรรมการบริษัทซึ่งประกอบด้วย อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นผู้บริหารและอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัว มีอิทธิพลเชิงลบต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม

พิมพ์ลภัส ชาญสมิง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ กลุ่มทรัพยากร รองลงมา คือ กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค บริโภค กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มบริการ และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และมีการเปิดเผยในส่วน of สิ่งแวดล้อมมากที่สุด สำหรับปัจจัยด้านขนาดบริษัท พบว่าบริษัทขนาดใหญ่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก

สิทธิร ภูมิวัฒน์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การแยกกันของตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการใหญ่

ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ อำนาจในการควบคุมบริษัทของฝ่ายบริหาร ขนาดของบริษัทและอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในปริมาณที่เพิ่มขึ้นของบริษัท

จิตติมา กิ่งแก้ว (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ขนาดของกิจการซึ่งวัดจากยอดขายรวม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
- 2) กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งวัดจากประเภทของอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน โดยวัดจากบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค อุตสาหกรรมกระดาษและวัสดุการพิมพ์ ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ พบว่าความสัมพันธ์ของกลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นไปในทิศทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) โครงสร้างการเป็นเจ้าของ ซึ่งวัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม แสดงว่าโครงสร้างการถือหุ้นในลักษณะกระจุกตัวคือมีลักษณะของการดำเนินธุรกิจภายในครอบครัวไม่มีผลทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยลง
- 4) บรรษัทภิบาลซึ่งวัดจากระดับบรรษัทภิบาลที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยทำการจัดอันดับไว้ใน 3 ระดับ คือ ดีเลิศ ดีมาก และดี พบว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีระดับบรรษัทภิบาลในระดับดีเลิศจะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่มีระดับบรรษัทภิบาลในระดับดีมาก และดี โดยพบว่าบรรษัทภิบาลมีความสัมพันธ์เป็นบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ บริษัทที่มีระดับบรรษัทภิบาลระดับดีเลิศจะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่ได้ระดับบรรษัทภิบาลในอันดับอื่น ๆ
- 5) โครงสร้างหนี้สินซึ่งวัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์เป็นลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมคือบริษัทที่มีหนี้สินสูงจะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ
- 6) ความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดจากอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม แสดงว่าบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรในระดับต่ำ ไม่มีผลทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมลดน้อยลง
- 7) ประเภทสำนักงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เป็นบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือบริษัทที่ตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชี Big4 จะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่ตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีอื่น

ฉิววรรณ วิชัยดิษฐ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความ

รับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ โดยเปิดเผยในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ขนาดของบริษัท และประเภทอุตสาหกรรม โดยขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างของผู้ถือหุ้นต่างชาติ และอายุของกิจการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

บงกชรัตน์ เชพานุเคราะห์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของกิจการที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของกิจการที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นมี 2 คุณลักษณะ คือ อายุการดำเนินงานของบริษัท และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมของบริษัท โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สำหรับคุณลักษณะอื่น ๆ ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน อัตราส่วนกำไรสุทธิของบริษัท อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ประเภทผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 และระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14000 นั้น ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร (2556 ข) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบรูปแบบ แนวทาง: การเปิดเผยข้อมูลและการจัดทำรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ผลการศึกษาพบว่า หลักการรายงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงาน ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100 Index มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบรายงานประจำปี รายงานความยั่งยืน และทางเว็บไซต์มากกว่าบริษัทนอกกลุ่ม SET 100 Index และหากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนมี 2 แนวทาง คือ 1) การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนรวมอยู่ในรายงานประจำปี ซึ่งบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในรายงานประจำปีจะมีแนวโน้มของความรับผิดชอบต่อสังคมพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น 2) การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนโดยการจัดทำรายงานความยั่งยืนแยกออกมาจากรายงานประจำปี การศึกษาพบว่า บริษัทที่จัดทำเป็นรายงานความยั่งยืน แยกออกมานี้จะมีการเปิดเผยข้อมูลตัวชี้วัดในด้านการให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาความยั่งยืน จริยธรรมและธรรมาภิบาล ชีวอนามัยและความปลอดภัย ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ การงานเกี่ยวกับลูกจ้างพนักงาน การรายงานเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทาน การสนับสนุนและช่วยเหลือสังคม และผลกระทบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มากกว่าบริษัทที่การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนรวมอยู่ใน

รายงานประจำปีทั้งนี้ก็เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยผ่านกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของบริษัทที่เป็นประโยชน์

ลัทธวรรณ ประทุมศรี (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้น โดยรัฐบาลและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงาน ส่วนสัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนของผู้ถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท การควบคุมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและผู้จัดการใหญ่ ภูมิความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญทางบัญชีหรือการเงินของคณะกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ภูมิความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญทางบัญชีหรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ และขนาดของบริษัท ไม่มี ความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าการแข่งขันที่สูงขึ้นทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามไปด้วย ส่วนตัวแปรอื่นซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ และอายุการดำเนินงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก

สรุปผลการการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังตารางนี้

ตารางที่ 2-1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
Shun (1998)	การเปิดเผยข้อมูล ของบริษัทในฮ่องกง โดยศึกษาความ สัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างการกำกับ ดูแลกิจการและการ เปิดเผยข้อมูลโดย สมัครใจของบริษัท จดทะเบียน	- คณะกรรมการตรวจสอบ	+
		- สัดส่วนของสมาชิก ครอบครัวที่เป็น คณะกรรมการ	+
		- สัดส่วนกรรมการอิสระ	X
		- การรวมตำแหน่งระหว่าง ประธานกรรมการกับ กรรมการผู้จัดการ	X
Stephen (1998)	อิทธิพลของ คุณลักษณะของ บริษัทต่อการเปิดเผย และการรายงาน ข้อมูลตามข้อบังคับ ของบริษัทจดทะเบียน ในตลาด หลักทรัพย์ซิมบับเว	- ขนาดบริษัท	+
		- โครงสร้างการเป็นเจ้าของ	+
		- อายุการดำเนินงาน	+
		- ความร่วมมือบรรษัทข้าม ชาติ	+
		- ความสามารถในการทำ กำไร	+
		- คุณภาพของผู้สอบบัญชี	X
		- ประเภทอุตสาหกรรม	X
- สภาพคล่องของบริษัท	X		
Cheng and Courtenay (2006)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง องค์ประกอบของ คณะกรรมการและ การเปิดเผยข้อมูล	- สัดส่วนคณะกรรมการ อิสระ	+
		- ขนาดของคณะกรรมการ	X
		- การรวมตำแหน่งระหว่าง ประธานกรรมการกับ	X

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
	โดยสมัครใจของ บริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์ สิงคโปร์	กรรมการผู้จัดการ	
Murcia and Souza (2008)	การเปิดเผยข้อมูล รายงานด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมใน ประเทศบราซิล	- โครงสร้างการถือหุ้น - การกำกับดูแลกิจการที่ดี - ประเภทสำนักงานสอบ บัญชี (Big4)	+ + +
Andrea and Ya-wen (2008)	ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการกำกับ ดูแลกิจการกับการ เปิดเผยข้อมูลทาง การเงินบน อินเทอร์เน็ต	- สัดส่วนของ คณะกรรมการอิสระ - คณะกรรมการตรวจสอบ มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทางการเงินสูง - ขนาดของบริษัท	+ + +
Chau and Gray (2010)	ความสัมพันธ์ ระหว่างโครงสร้าง แบบครอบครัว ความเป็นอิสระของ กรรมการบริษัท ความอิสระของ ผู้จัดการใหญ่ กับ ระดับการเปิดเผย ข้อมูลตามความ สมัครใจของบริษัท จดทะเบียนใน ฮ่องกง	- ร้อยละการถือหุ้น โดย บุคคล ครอบครัวเดียวกัน - ความเป็นอิสระของ ประธานกรรมการ - ความเป็นอิสระของ คณะกรรมการบริษัท	+ + +

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
Jalila and Devi (2012)	ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการเป็นเจ้าของกับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซีย	- โครงสร้างการถือหุ้นแบบครอบครัว - การถือหุ้นโดยรัฐบาล - การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ - การถือหุ้นโดยผู้บริหาร - โครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจายตัว	- X X X X
Gisbert and Navallas (2012)	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจกับการกำกับดูแลกิจการ	- ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท - การรวบรวมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการ	+ -
Juhmani (2013)	โครงสร้างการถือหุ้นและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัทจดทะเบียน: หลักฐานจากประเทศบราซิล	- การถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (5 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป) - การถือหุ้นโดยผู้บริหาร - การถือหุ้นโดยรัฐบาล - ขนาดของบริษัท - อัตราส่วนหนี้สิน - ความสามารถในการทำกำไร	- X X + + X
Barros et al. (2013)	การกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจในประเทศฝรั่งเศส	- สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการ - สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการ	+ +

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
		ตรวจสอบ - ความถี่ในการประชุม คณะกรรมการ - ประเภทของสำนักงานสอบ บัญชี - ความถี่ของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ - การเข้าร่วมประชุมของ คณะกรรมการ - การเข้าร่วมประชุมของ คณะกรรมการตรวจสอบ - ขนาดของบริษัท	+ + - - - +
Arif and Tuhin (2013)	การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินโดยสมัครใจในรายงานประจำปีของสถาบันการเงิน	- ขนาดของบริษัท - อายุของบริษัท - ความสามารถในการทำกำไร	+ - X
Albawwat and Ali basah (2015)	การกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของงบการเงินระหว่างกาลในประเทศจอร์แดน	- ค่าตอบแทนของ คณะกรรมการ - ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี - ส่วนการถือหุ้นโดย รัฐบาล - คณะกรรมการตรวจสอบ - การประชุมคณะกรรมการ - ขนาดของคณะกรรมการ - การถือหุ้นโดย	+ + + X X X X

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
		ชาวต่างชาติ - จำนวนผู้ถือหุ้น - การถือหุ้นโดยสถาบัน (ถือหุ้น 5 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป)	X X
นวพร พงษ์ตันตกุล (2546)	ความสัมพันธ์ของ โครงสร้างการเป็น เจ้าของกิจการ กระจุกตัวและ องค์ประกอบของ ผู้ถือหุ้น	- การกระจุกตัวของการถือ หุ้น - การถือหุ้นของผู้ถือหุ้น ภายใน - การถือหุ้นของสถาบัน	- X +
วิมลรัตน์ เจ็งเจริญ (2546)	การกำกับดูแลกิจการ ของบริษัทในกลุ่ม อุตสาหกรรม พลังงานและกลุ่ม การสื่อสาร	- จำนวนกรรมการบริษัท - สัดส่วนของกรรมการ อิสระ - การถือครองหุ้นของ คณะกรรมการบริษัท	+ + X
อลิศรา ผลาวรรณ (2547)	ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะ ของบริษัทกับระดับ การเปิดเผยข้อมูล ของบริษัทที่จด ทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- ขนาดของบริษัท - การถือหุ้นโดย ชาวต่างชาติ - โครงสร้างการเป็นเจ้าของ - อายุการดำเนินงาน - ความสามารถในการทำ กำไร - สภาพคล่องทางการเงิน - ประเภทของผู้สอบบัญชี	+ - X - X - +

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
จิรวรรณ ครูกระโทก (2548)	ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- โครงสร้างการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและกรรมการบริษัท - การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น - สัดส่วนของกรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร - ความเป็นอิสระสายการรายงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน - ความเป็นอิสระของประธานกรรมการ - บทบาทของคณะกรรมการ	- - + + X X
ดัสสัน เสมอเชื้อ (2550)	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- ขนาดของกิจการ - อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น - สัดส่วนของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร - ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี และการเงินของคณะกรรมการการตรวจสอบ	+ + + +

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
ณัชชา โลหะจิตรานนท์ (2550)	ความสัมพันธ์ ระหว่างโครงสร้าง คณะกรรมการบริษัท กับการเปิดเผยการ ปฏิบัติตามหลักการ กำกับดูแลกิจการที่ดี ของบริษัทของกลุ่ม อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม และ กลุ่มอุตสาหกรรม พลังงาน	- ประชานกรรมการที่เป็น กรรมการอิสระ - สัดส่วนการถือหุ้นของ กรรมการบริษัทที่มาจาก ฝ่ายบริหาร	สัมพันธ์กัน สัมพันธ์กัน
ธาริณี จวงมูทิตา (2550)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง องค์ประกอบของ คณะกรรมการและ การกำกับดูแลกิจการ ของบริษัทจดทะเบียน ในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- สัดส่วนกรรมการที่เป็น ผู้บริหาร - สัดส่วนกรรมการอิสระ - การแยกตำแหน่งระหว่าง ประธานกรรมการกับ กรรมการ - ขนาดของคณะกรรมการ บริษัท	- + + X
พุกษา พึ่งจิตต์ประไพ (2551)	ปัจจัยที่มีผลต่อการ เปิดเผยข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมและ สังคมของบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- ขนาดของกิจการ - ประเภทสำนักงานสอบ บัญชี - ความสามารถในการทำ กำไร	+ + +

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
ธิดารัตน์ แสงอุไร (2551)	แนวโน้มการปฏิบัติ ตามหลักการกำกับ ดูแลที่ดีของบริษัท จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- ขนาดของกิจการ - กลุ่มอุตสาหกรรม	+ สัมพันธ์กัน
จักรวดี ชอบพิเชียร (2552)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง ลักษณะเฉพาะของ ธุรกิจ คุณภาพของ คณะกรรมการบริษัท โครงสร้างความเป็น เจ้าของและระดับ ของการเปิดเผย ข้อมูลภาคสมัครใจ ของบริษัทจดทะเบียน ในตลาด หลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- คุณภาพของ โครงสร้าง ตำแหน่งผู้นำ คณะกรรมการบริษัท - คุณภาพของ คณะกรรมการบริษัท - คุณภาพของ โครงสร้าง ตำแหน่งผู้นำ คณะกรรมการตรวจสอบ - คุณภาพขององค์ประกอบ คณะกรรมการตรวจสอบ - คุณภาพของ โครงสร้าง ตำแหน่งผู้นำ คณะกรรมการกำหนด คำตอบแทน - คุณภาพขององค์ประกอบ คณะกรรมการกำหนด คำตอบแทน - คุณภาพขององค์ประกอบ คณะกรรมการบริษัท - คุณภาพของการประชุม คณะกรรมการบริษัท	+ + + + + + + X X

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
		- สัดส่วนกรรมการที่ไม่ เป็นผู้บริหารเป็นสมาชิกใน คณะกรรมการ	+
		- ถือหุ้นรายใหญ่อันดับแรก ไม่ได้เป็นกรรมการที่เป็น ผู้บริหาร	+
จักรวุฒิ ชอบพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองหิรัญ และสัมพันธ์ ทิวสันต์ (2552)	ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะการ กำกับดูแลกิจการกับ การเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับสังคมของ บริษัทจดทะเบียนใน ประเทศไทย	- ขนาดของคณะกรรมการ บริษัท - อัตราส่วนของกรรมการที่ เป็นอิสระ - อัตราส่วนจำนวนครั้งการ เข้าร่วมประชุม คณะกรรมการบริษัท - ขนาดของคณะกรรมการ ตรวจสอบ - ลักษณะของผู้ตรวจสอบ บัญชีภายใน - ลักษณะของผู้ตรวจสอบ บัญชีภายนอก - สัดส่วนของกรรมการที่ เป็นผู้บริหาร - อัตราส่วนของสมาชิก ครอบครัวของกรรมการ	+ + + + + + - -

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
พิมพ์ลภัส ชาญสมิง (2553)	การศึกษาปริมาณ การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อ สังคมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- ประเภทอุตสาหกรรม - ขนาดของบริษัท	สัมพันธ์กัน +
สิทธิร ภูมิวัฒน์ (2553)	ความสัมพันธ์ ระหว่างการค้ากับ ดูแลกิจการที่ดีต่อ การเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจของ บริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- การแยกกันของตำแหน่ง ประธานกรรมการและ กรรมการผู้จัดการใหญ่ - ความเป็นอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบ - อำนาจในการควบคุม บริษัทของฝ่ายบริหาร - ขนาดของบริษัท - อัตราส่วนผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น	+ + + + +
ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555)	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมตาม ความสมัครใจของ บริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- ขนาดของกิจการ - กลุ่มอุตสาหกรรม - โครงสร้างการเป็นเจ้าของ - บรรษัทภิบาล - โครงสร้างหนี้สิน - ความสามารถในการทำ กำไร - ประเภทสำนักงานสอบ บัญชี	X + X + - X +

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ (2555)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- ขนาดของบริษัท - ประเภทอุตสาหกรรม - ความสามารถในการทำกำไร - โครงสร้างเงินทุน - อายุของกิจการ	+ สัมพันธ์กัน X X X
บงกชรัตน์ เชพานุเคราะห์ (2555)	คุณลักษณะของกิจการที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	- อายุการดำเนินงานของบริษัท - อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมของบริษัท - ขนาดของบริษัท - โครงสร้างเงินทุน - อัตราส่วนกำไรสุทธิของบริษัท - อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น - การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ - ประเภทผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big4 - ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14000	+ + X X X X X X X

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา
ลัทธวรรณ ประทุมศรี (2557)	ความสัมพันธ์ ระหว่างการทำกับ คูแกลกิจการและการ เปิดเผยข้อมูลส่วน งานดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- สัดส่วนของผู้ถือหุ้น โดย รัฐบาล	+
		- ส่วนสัดส่วนการถือหุ้น แบบครอบครัว	X
		- สัดส่วนการถือหุ้น โดย ผู้บริหาร	X
		- สัดส่วนของผู้ถือหุ้น โดย ชาวต่างชาติ	X
		- ขนาดของคณะกรรมการ บริษัท	X
		- ความเป็นอิสระของ คณะกรรมการบริษัท	X
		- การควบคุมตำแหน่งของ ประธานคณะกรรมการ และผู้จัดการใหญ่	X
		- ความรู้ความสามารถและ ความเชี่ยวชาญทางบัญชี หรือการเงิน ของ คณะกรรมการบริษัท	X
		- ความเป็นอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบ	X
		- ความรู้ความสามารถและ ความเชี่ยวชาญทางบัญชี หรือการเงินของ คณะกรรมการตรวจสอบ	X
		- ขนาดของบริษัท	X
		- ประเภทของผู้สอบบัญชี	+

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ศึกษา	ผลการศึกษา	
พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558)	ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่มี ผลกระทบต่อ คุณภาพการเปิดเผย ข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมของ บริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	- ความสามารถในการ แข่งขัน	+	
		- ความสามารถในการทำ กำไร	X	
		- สภาพคล่องของกิจการ	X	
		- อายุการดำเนินงาน	X	
		- ขนาดของบริษัท	+	

หมายเหตุ เครื่องหมาย + คือ ความสัมพันธ์ทิศทางบวก

เครื่องหมาย - คือ ความสัมพันธ์ทิศทางลบ

เครื่องหมาย X คือ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทให้สาธารณะชน ได้รับทราบคือปัจจัยภายในบริษัทนั่นเอง ดังนั้นการที่บริษัทปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลนอกจากจะช่วยให้มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแล้ว ยังช่วยในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัทให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ถูกต้องและโปร่งใสอีกด้วย และเนื่องจากในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจไม่ใช่จะเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ผู้ถือหุ้นและบริษัทเท่านั้น แต่จะต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายและสังคมโดยรวมด้วย ดังนั้นการที่บริษัทมีการเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานของบริษัทที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมหรือความยั่งยืนขององค์กรนั้น จะช่วยให้สาธารณะชนได้เห็นการดำเนินงานของบริษัทในมิติต่าง ๆ มากขึ้น ตลอดจนเห็นถึงผลการดำเนินงานที่จะสร้างความยั่งยืนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเป็นอย่างไร อีกทั้งข้อมูลดังกล่าวยังเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุน เพราะปัจจุบันนักลงทุนมีความต้องการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนที่นอกเหนือจากข้อมูลที่เป็นตัวเงินด้วยเช่นกัน ฉะนั้นภายใต้สมมติฐานการที่บริษัทมีการปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลก็จะช่วยในการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนได้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินนั้น สำหรับในบทนี้จะกล่าวถึง ลักษณะประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน รวมทั้งบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ โดยศึกษาข้อมูลทุกบริษัทในช่วงเวลา 5 ปี คือ พ.ศ. 2553-2557 ซึ่งจำนวนบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มดังกล่าวของช่วงเวลา 5 ปี แยกตามหมวดธุรกิจได้ดังนี้

ตารางที่ 3-1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินปี พ.ศ. 2553-2557
(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

กลุ่มธุรกิจการเงิน	ปี พ.ศ. 2553	ปี พ.ศ. 2554	ปี พ.ศ. 2555	ปี พ.ศ. 2556	ปี พ.ศ. 2557
ธนาคาร	11	11	11	11	11
ประกันภัยและประกันชีวิต	17	17	17	18	18
เงินทุนและหลักทรัพย์	31	31	29	28	30
กลุ่มธุรกิจการเงินในตลาด Mai	3	3	3	4	6
รวม	62	62	60	61	65

อย่างไรก็ตามในขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา พบว่ามีบางปี บางบริษัท ไม่ปรากฏข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องนำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงตัดบริษัทเหล่านั้นออกไปจากการศึกษาวิจัย ดังนั้นจึงทำให้มีจำนวนบริษัท เหลือเพียง 303 ปี บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความ รายงานวิจัย เอกสารวิชาการ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

2. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical research) จึงมีการเก็บข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary source) โดยมีการเก็บข้อมูลจากรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ประจำปี งบการเงิน รายงานแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี รายงานความยั่งยืน และรายงานอื่น ๆ ตลอดจนข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มธุรกิจการเงินช่วงปี พ.ศ. 2553-2557 จากแหล่งที่มาดังนี้

- 2.1 เว็บไซต์ของบริษัท
- 2.2 ฐานข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- 2.3 ฐานข้อมูลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และฐานข้อมูล SETSMART

ตัวแปรและการวัดค่า

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ในแต่ละหมวดมีดังนี้

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น เนื่องจากบริษัทต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีต่อผู้ถือหุ้นทั้งการให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ถือหุ้น และคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ของผู้ถือหุ้น ซึ่งสำหรับการจัดประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีนั้นก็เพื่อให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการติดตามดูแลและการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้นตัวแปรศึกษาจึงได้แก่

สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี (Proportion of Share in Annual General Meeting: PSAGM) การที่บริษัทให้ความสำคัญกับการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีเพียงใดจะเป็นเครื่องสะท้อนว่า บริษัทมีการคำนึงถึงสิทธิของผู้ถือหุ้นมากน้อยแค่ไหน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556 ข) ดังนั้นในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี ถ้าหากมีผู้ถือหุ้นเข้าประชุมในสัดส่วนที่มากจะแสดงให้เห็นถึงการบริษัทให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ถือหุ้นมาก ซึ่งสำหรับการวัดว่าผู้ถือหุ้นมาใช้สิทธิในการเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนเท่าใดจะวัดได้จากจำนวนรวมหุ้นของผู้ถือหุ้นที่เข้าประชุม ดังนั้นการคิดสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีคำนวณได้ดังนี้

$$\text{สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุม} = \frac{\text{จำนวนหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี}}{\text{จำนวนหุ้นทั้งหมด}}$$

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากบริษัทต้องปกป้องผลประโยชน์และสิทธิของผู้ถือหุ้น อีกทั้งต้องให้ความสำคัญในเรื่องปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ดังนั้นตัวแปรศึกษาจึงได้แก่

สัดส่วนของกรรมการอิสระ (Proportion of Independent Director: PID) คือ กรรมการจากภายนอกที่ไม่ได้มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารหรือพนักงานประจำของบริษัท ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท และเป็นอิสระจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นคณะกรรมการอิสระจึงถือว่ามีบทบาทสำคัญในการปกป้องสิทธิของผู้ถือหุ้น เพราะคณะกรรมการมีหน้าที่ในการกำกับดูแล และควบคุมให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกคน ดังนั้นการที่บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระยิ่งมากย่อมจะช่วยให้การถ่วงดุลอำนาจภายใน ลดโอกาสที่จะถูกแทรกแซง และช่วยให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งจะส่งผลต่อการดูแลให้ผู้ถือหุ้นทุกรายได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ซึ่งมีหลายงานวิจัยอย่างเช่น Gisbert and Navallas (2012) Barros et al. (2013) และจักรวุฒิ ขอบพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองศิริ และสัมมนา ดิวสันต์ (2552) ที่พบว่าสัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นสัดส่วนของกรรมการอิสระคำนวณได้ดังนี้

$$\text{สัดส่วนของกรรมการอิสระ} = \frac{\text{จำนวนสัดส่วนของกรรมการอิสระ}}{\text{จำนวนกรรมการทั้งหมด}}$$

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากบริษัทต้องให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับบริษัท การดำเนินธุรกิจโดยยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ตลอดจนการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน ดังนั้นตัวแปรศึกษาจึงได้แก่

จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย (Number of Board Committees: NBC) การที่บริษัทมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยด้านต่าง ๆ จะช่วยในเรื่องของการถ่วงดุลอำนาจ ปฏิบัติงานและติดตามการดำเนินงาน ตลอดจนการกำกับดูแลในส่วนต่าง ๆ ได้ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น และผลการศึกษาของจักรวุฒิ ขอบพิเชียร, ผกาพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร, ยุคลธร หอมชื่น, ภัทราพร ปุณะตุง, สุพัตรา สดาพรประดิษฐ์ และณัฐนิ ชูติมันตพงศ์ (2552) พบว่า การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ ดังนั้นจำนวนคณะกรรมการชุดย่อยคิดจาก

จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย = จำนวนชุดของคณะกรรมการชุดย่อยด้านต่าง ๆ
ของบริษัท เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน
คณะกรรมการบรรษัทภิบาล เป็นต้น

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ฉะนั้นการที่บริษัทมีโครงสร้างคณะกรรมการที่เหมาะสมและมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนก็จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นตัวแปรศึกษาจึงได้แก่

สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ (Proportion of Audit Committees: PAC) การปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นจะช่วยให้การปฏิบัติงานภายในบริษัทและระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีระบบการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญโดยครบถ้วน ตลอดจนการส่งเสริมการกำกับดูแลที่ดี และการที่มีจำนวนของกรรมการตรวจสอบที่มีอยู่ในคณะกรรมการบริษัทในสัดส่วนที่มากจะแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือต่อกระบวนการทำงานของบริษัทได้มากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Shun (1998) พบว่ากรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบคำนวณได้ดังนี้

$$\text{สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ} = \frac{\text{จำนวนกรรมการตรวจสอบ}}{\text{จำนวนกรรมการทั้งหมด}}$$

สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ (Proportion of Directors in Board's Meeting: PDBM) คือ จำนวนการเข้าประชุมคณะกรรมการของคณะกรรมการทั้งหมดโดยเฉลี่ย ซึ่งการที่คณะกรรมการมีการเข้าร่วมในการประชุมในสัดส่วนที่มากสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการได้มากยิ่งขึ้นอีก อีกทั้งผลการศึกษาของจักรวุฒิ ขอบพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองหิรัญ และสัมมา ติวสันต์ (2552) พบว่า สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของบริษัทจดทะเบียน ดังนั้นสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการคำนวณได้ดังนี้

$$\frac{\text{สัดส่วนการเข้าประชุม}}{\text{ของคณะกรรมการ}} = \frac{\text{จำนวนครั้งเฉลี่ยการเข้าประชุมของกรรมการทุกท่าน}}{\text{จำนวนครั้งการจัดประชุมคณะกรรมการ}}$$

ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ (Experience of Chairman: EC)
 ซึ่งจะแสดงถึงความสามารถของประธานกรรมการในการบริหารงานของบริษัท การที่มี
 ประสบการณ์มากจะช่วยให้สามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นประสบการณ์ใน
 การบริหารงานของประธานกรรมการคำนวณได้จาก

$$\text{ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ} = \text{จำนวนประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ}$$

จำนวนกรรมการที่มีการควบตำแหน่ง (Number of Directors in Role Duality: NDRD)
 การควบตำแหน่งของกรรมการอาจจะส่งผลกระทบต่อความไม่เป็นอิสระของกรรมการนั้น ๆ ดังนั้นการที่
 บริษัทมีแยกตำแหน่งของกรรมการและผู้บริหารหรือเป็นคนละคนกันย่อมจะส่งผลกระทบต่อความเป็น
 อิสระในการแสดงความเห็นและการปฏิบัติงานของกรรมการมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผลการศึกษาของ
 จักรวุฒิ ขอบพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองหิรัญ และสัมมนา ดิวสันต์ (2552)
 พบว่า จำนวนกรรมการที่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของ
 บริษัทจดทะเบียน ดังนั้นจำนวนกรรมการที่มีการควบตำแหน่งคิดจาก

$$\text{จำนวนกรรมการที่มีการควบตำแหน่ง} = \text{จำนวนกรรมการที่มีการดำรงตำแหน่งเป็นทั้งกรรมการและผู้บริหาร}$$

2. ตัวแปรควบคุม (Control variables) ได้แก่

ขนาดของบริษัท (Company size: size) เป็นตัวหนึ่งสามารถบอกถึงลักษณะของบริษัท โดยวัดจากค่าลอการิทึม (Logarithm) ของสินทรัพย์รวม และมีหลายงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องขนาดของบริษัทอย่างเช่น ผลการศึกษาของพฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ (2551) พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม พิมพ์ภัทส ชาญสมิง (2553) พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิ ภูมิวัฒน์ (2553) พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ และพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกเชิงบวกกับ

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยที่บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นทั้งนี้เนื่องจากบริษัทได้รับแรงผลักดันต่าง ๆ รวมทั้งเป็นที่สนใจจากผู้ลงทุนที่ต้องมีการใช้ข้อมูลจำนวนมากของกิจการ และกิจการที่มีขนาดใหญ่สามารถจัดการกับต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลได้ดีกว่ากิจการขนาดเล็กหรือกิจการขนาดเล็กต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว

การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น (Ownership concentration: Top5) การที่บริษัทมีโครงสร้างการถือหุ้นที่กระจุกตัวสูงจะส่งผลให้ผู้ถือหุ้นกลุ่มนั้นมีอำนาจในการออกเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมและการควบคุมบริษัทในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ และจะนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมในรายละเอียดมากนัก (นวพร พงษ์ตันตกุล, 2546) การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นพิจารณาจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุด 5 อันดับแรก คำนวณได้ดังนี้

$$\text{การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ถือโดยผู้ถือหุ้นสามัญสูงสุด 5 อันดับแรก}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายทั้งหมด}}$$

ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4) จากการศึกษาของนักวิจัยหลายท่านเช่น Murcia and Souza (2008) Albawwat and Ali basah (2015) พุกญา พึ่งจิตต์ประไพ (2551) และ จูติมา กิ่งแก้ว (2555) พบว่าประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งบริษัทที่มีการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีที่อยู่ในกลุ่ม Big4 จะเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้ตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานดังกล่าวเพราะเนื่องมาจากกลุ่ม Big4 เป็นบริษัทที่มีชื่อเสียง ได้รับความไว้วางใจทั้งการตรวจสอบบัญชีและการให้คำปรึกษาในด้านการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ และเนื่องจากสำนักงานสอบบัญชีอยู่ในกลุ่ม Big4 มักจะถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพสูงกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น ๆ และต้องเผชิญต่อความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องหากสำนักงานมีความสัมพันธ์กับบริษัทลูกค้าที่เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีจึงพยายามใช้อำนาจหน้าที่ในการผลักดันให้บริษัทลูกค้ามีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงขึ้น (พุกญา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551) ซึ่งสำนักงานสอบบัญชีที่เป็น Big4 ประกอบด้วย

- 1) บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด
- 2) บริษัท ศิลอยท์ พูซ โธมัทส ไชยศ สอบบัญชี จำกัด
- 3) บริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด
- 4) บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

ดังนั้นจึงกำหนดค่าตัวแปรจำแนกเป็น 2 ค่า คือ

บริษัทที่ตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีอื่น แทนด้วยเลข 0
บริษัทที่ตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big4 แทนด้วยเลข 1

3. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

(Sustainability disclosure index) โดยวัดการเปิดเผยข้อมูลแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ซึ่งในแต่ละด้านจะแบ่งออกเป็นหมวด ๆ โดยที่ด้านเศรษฐกิจมี 4 หมวด ด้านสิ่งแวดล้อมมี 12 หมวด และด้านสังคมมี 30 หมวด สำหรับการนับคะแนนจะแบ่งออกเป็นคะแนนรวมทั้งหมด คะแนนตามแต่ละด้าน และคะแนนตามแต่ละหมวดย่อย การให้คะแนนจะให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลข้อละ 1 คะแนน และหากข้อใดไม่มีการเปิดเผยจะให้ 0 คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละด้านและแต่ละหมวดย่อยมีจำนวนข้อไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงคำนวณเป็นดัชนีเปิดเผยข้อมูลดังนี้

$$\text{คะแนนการเปิดเผยข้อมูล} = \frac{\text{จำนวนข้อที่เปิดเผย}}{\text{จำนวนข้อทั้งหมด}}$$

$$\text{โดยที่ } 0 \leq \text{Sustainability Disclosure Index} \leq 1$$

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลของแต่ละบริษัทในเรื่องระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน โดยใช้กระดาษทำการที่พัฒนาขึ้นมาใช้เก็บข้อมูลดังกล่าวโดยใช้แนวทางการเปิดเผยข้อมูลตามกรอบของ Global Reporting Initiative (GRI) ฉบับ 4 ทั้งนี้เก็บข้อมูลจากรายงานต่าง ๆ ของบริษัท ซึ่งการเก็บข้อมูลส่วนนี้จะใช้วิธีการเขียนลงในช่องของกระดาษทำการในแต่ละปีว่ามีกรเปิดเผยข้อมูลในรายงานต่าง ๆ ของบริษัทเล่มใดบ้าง ซึ่งกระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมีจำนวนข้อรวมทั้งหมด 91 ข้อ โดยแบ่งการเปิดเผยข้อมูลออกเป็นดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย
  - 1.1 หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ
  - 1.2 หมวดบทบาทในตลาด
  - 1.3 หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม
  - 1.4 หมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง
2. ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย
  - 2.1 หมวดวัสดุ

- 2.2 หมวดพลังงาน
- 2.3 หมวดน้ำ
- 2.4 หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ
- 2.5 หมวดการปล่อยก๊าซ
- 2.6 หมวดน้ำทิ้งและของเสีย
- 2.7 หมวดสินค้าและบริการ
- 2.8 หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.9 หมวดการขนส่ง
- 2.10 หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- 2.11 หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม
- 2.12 หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม
- 3. ด้านสังคม ประกอบด้วย
  - 3.1 หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า
  - 3.2 หมวดสิทธิมนุษยชน
  - 3.3 หมวดสังคม
  - 3.4 หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 3-2 สรุปตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยและทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง

ตัวแปร	ชื่อย่อ ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง
สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี	PSAGM	+
สัดส่วนของกรรมการอิสระ	PID	+
จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย	NBC	+
สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ	PAC	+
สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ	PDBM	+
ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ	EC	+
จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง	NDRD	-

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative analysis) และนำผลที่ได้จากการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปนำเสนอสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เป็นการนำวิเคราะห์ข้อมูลออกมาในรูปของค่าสถิติพื้นฐาน โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่เก็บรวบรวมมาในรูปของการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนของประชากรทั้งหมด

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

Min แทน ค่าต่ำสุด

Max แทน ค่าสูงสุด

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เป็นการนำข้อมูลมาทดสอบสมมติฐานโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้เครื่องมือทดสอบความสัมพันธ์การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) เพราะเนื่องจากตัวแปรอิสระมีมากกว่า 1 ตัว และตัวแปรตามมีเพียง 1 ตัว เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระได้แก่ บรรษัทภิบาล กับตัวแปรตามได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุจะต้องหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation coefficient) เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันเช่นใด ซึ่งอาจจะมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก หรือเชิงลบ หรืออาจจะไม่มีความสัมพันธ์กันก็เป็นได้ สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุจะต้องหาสมการถดถอยเพื่อใช้ในการพยากรณ์ของตัวแปรตามและหาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน รวมทั้งหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เป็นไปได้สูงสุดระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สมการสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

$$\text{Sustainability Disclosure Index} = \beta_0 + \beta_1 (\text{PSAGM}) + \beta_2 (\text{PID}) + \beta_3 (\text{NBC}) + \beta_4 (\text{PAC}) + \beta_5 (\text{PDBM}) + \beta_6 (\text{EC}) + \beta_7 (\text{NDRD}) + \beta_8 (\text{Size}) + \beta_9 (\text{Top5}) + \beta_{10} (\text{Big4}) + \epsilon$$

โดยที่

Sustainability disclosure index คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความยั่งยืน

β_0	คือ ค่าคงที่
β_1 (PSAGM)	คือ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี (Proportion of Share in Annual General Meeting: PSAGM)
β_2 (PID)	คือ สัดส่วนของกรรมการอิสระ (Proportion of Independent Director: PID)
β_3 (NBC)	คือ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย (Number of Board Committees: NBC)
β_4 (PAC)	คือ สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ (Proportion of Audit Committee: PAC)
β_5 (PDBM)	คือ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ (Proportion of Directors in Board's Meeting: PDBM)
β_6 (EC)	คือ จำนวนประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ (Experience of Chairman: EC)
β_7 (NDRD)	คือ จำนวนกรรมการที่มีการควบตำแหน่ง (Number of Directors in Role Duality: NDRD)
β_8 (Size)	คือ ขนาดของบริษัท (Company size: Size)
β_9 (Top5)	คือ การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น (Ownership concentration: Top5)
β_{10} (Big4)	คือ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4)
ϵ	คือ ค่าความคลาดเคลื่อนสุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แบ่งการเสนอผลวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. คุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน
2. ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน
3. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

ตารางที่ 4-1 คุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม (N = 303)

ตัวแปร	Min	Max	$\bar{X}$	SD
ตัวแปรอิสระ: บรรษัทภิบาล				
หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น				
- สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี (ร้อยละ)	33.54	99.44	67.60	15.53
หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน				
- สัดส่วนของกรรมการอิสระ (ร้อยละ)	22.22	75.00	40.38	8.82
หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย				
- จำนวนคณะกรรมการชดเชย (ชุด)	2	17	5	3.01
หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ				
- สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ (ร้อยละ)	15.00	71.43	31.39	7.73
- สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ (ร้อยละ)	37.43	100.00	89.42	7.96
- ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ (ปี)	1	53	21	12.85

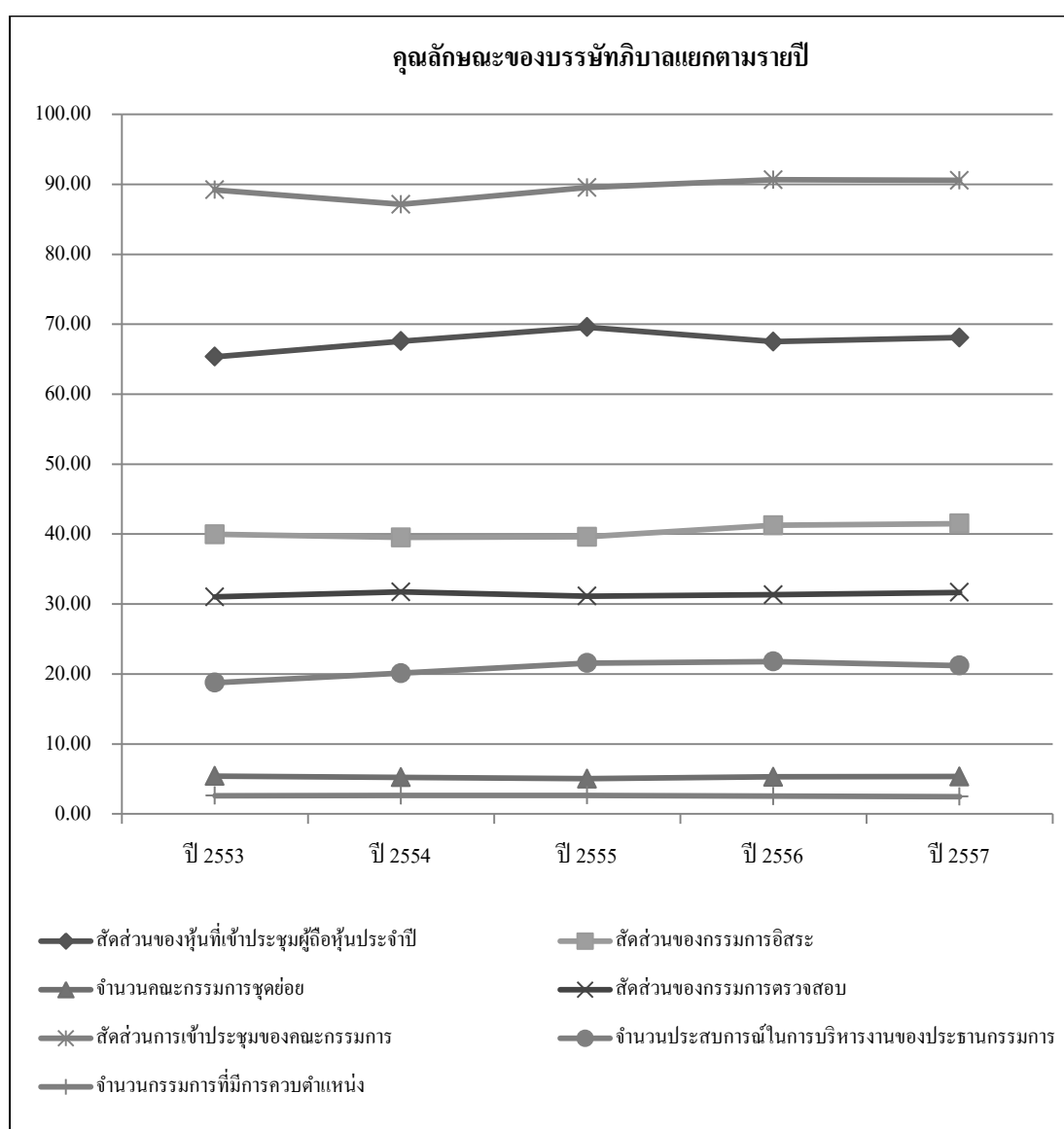
ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ตัวแปร	Min	Max	$\bar{X}$	SD
ตัวแปรอิสระ: บรรษัทภิบาล (ต่อ)				
- จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง (คน)	0	8	3	1.60
ตัวแปรควบคุม				
- ขนาดของบริษัท (ค่าลอการิทึม)	8.73	12.44	10.11	0.98
- การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น (ร้อยละ)	25.03	99.61	62.13	20.05
- ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	0	1	0.77	0.42

จากตารางที่ 4-1 เมื่อพิจารณาประชากรในกลุ่มธุรกิจการเงินทั้งหมด 303 บริษัท ในส่วนของลักษณะบรรษัทภิบาลของบริษัทในหมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น พบว่า ในการประชุม ผู้ถือหุ้นมีสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีเฉลี่ยร้อยละ 67.60 แสดงให้เห็นว่า บริษัทให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ถือหุ้นมากในระดับหนึ่ง เพราะการวัดจากการที่ผู้ถือหุ้นมาใช้สิทธิในการเข้าร่วมประชุม หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน พบว่า บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระเฉลี่ยร้อยละ 40.38 แสดงให้เห็นถึงบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการอิสระในจำนวนที่เหมาะสม เพราะมีกรรมการอิสระอย่างน้อยจำนวน 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2552, 20 กุมภาพันธ์) หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า บริษัทมีจำนวนคณะกรรมการชดเชยเฉลี่ย 5 ชุด แสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทคณะกรรมการชดเชยด้านต่าง ๆ เพียงพอในระดับหนึ่งซึ่งจะช่วยให้เรื่องของการปฏิบัติงานและติดตามการดำเนินงานตลอดจนการกำกับดูแลในส่วนต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ พบว่า บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยร้อยละ 31.39 แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือต่อการระบบการทำงานของบริษัทได้มากยิ่งขึ้น สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการเฉลี่ยร้อยละ 89.42 สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมมีความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการได้มาก ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการเฉลี่ย 21 ปี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ค่อนข้างมากซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่งเฉลี่ย 3 คน แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีการควมตำแหน่งของกรรมการมากในระดับหนึ่งซึ่งอาจจะส่งผลต่อความไม่เป็นอิสระของกรรมการบริษัท นอกจากนี้คุณลักษณะของบริษัท พบว่า บริษัทใน

กลุ่มธุรกิจการเงินมีขนาดเฉลี่ยของบริษัทซึ่งวัดจากค่าลอการิทึมเท่ากับ 10.11 แสดงให้เห็นถึงบริษัทส่วนใหญ่ค่อนข้างมีขนาดใหญ่ การกระจุกตัวผู้ถือหุ้นเฉลี่ยร้อยละ 62.13 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทมีการกระจุกตัวผู้ถือหุ้นค่อนข้างสูง และประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีค่าเฉลี่ย 0.77 หมายความว่าบริษัทส่วนใหญ่ร้อยละ 77 มีการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีที่อยู่ในกลุ่ม Big4 ส่วนบริษัทที่เหลืออีกร้อยละ 23 มีการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีอื่น

และหากพิจารณาค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของบรรษัทภิบาลแยกตามรายปีสามารถแสดงข้อมูลเป็นกราฟได้ดังนี้

ภาพที่ 4-1 คุณลักษณะของบรรษัทภิบาลแยกตามรายปี

ส่วนที่ 2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มธุรกิจการเงิน

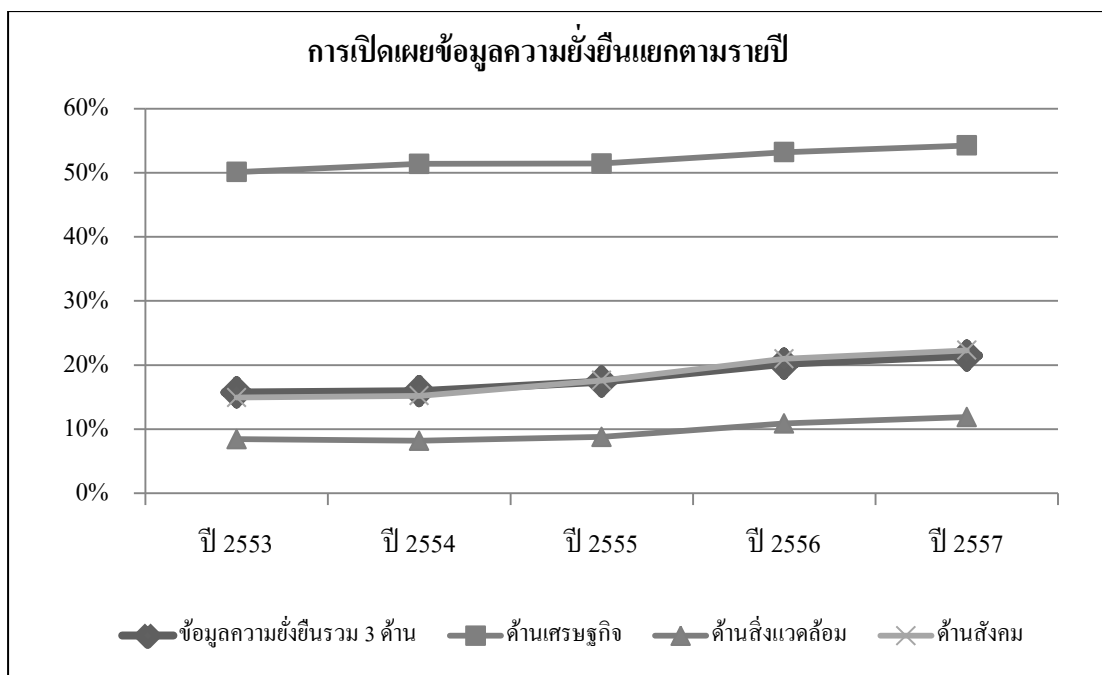
ตารางที่ 4-2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน (N = 303)

การเปิดเผยข้อมูล	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน			
	Min	Max	$\bar{X}$	SD
การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน	0.10	0.52	0.18	0.06
โดยที่ ด้านเศรษฐกิจ	0.33	0.78	0.52	0.10
ด้านสิ่งแวดล้อม	0.03	0.35	0.10	0.06
ด้านสังคม	0.06	0.77	0.18	0.08

จากตารางที่ 4-2 พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน โดยรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.18 หรือร้อยละ 18 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำ โดยมีค่าสูงสุดของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.52 หรือร้อยละ 52 และมีค่าต่ำสุดของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.10 หรือร้อยละ 10

นอกจากนี้มีการวัดการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งพบว่า ด้านที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.52 หรือร้อยละ 52 รองลงมาด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.18 หรือร้อยละ 18 และด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.10 หรือร้อยละ 10 ซึ่งน้อยที่สุด

และหากพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนเป็นรายปีจะพบแนวโน้มระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนทั้งในภาพรวม และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของแต่ละด้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมาบริษัทมีแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีการให้ความสำคัญในเรื่องความยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งสามารถแสดงข้อมูลเป็นกราฟได้ดังนี้

ภาพที่ 4-2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนรายปี

ตารางที่ 4-3 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนรายหมวด (N = 303)

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน	$\bar{X}$	SD
ด้านเศรษฐกิจ		
หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ	0.55	0.10
หมวดบทบาทในตลาด	0.26	0.30
หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม	0.49	0.21
หมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง	1.00	0.00
ด้านสิ่งแวดล้อม		
หมวดวัสดุ	0.09	0.19
หมวดพลังงาน	0.19	0.03
หมวดน้ำ	0.03	0.12
หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ	0.04	0.09
หมวดการปล่อยก๊าซ	0.02	0.07

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน	$\bar{X}$	SD
ด้านสิ่งแวดล้อม (ต่อ)		
หมวดน้ำทิ้งและของเสีย	0.03	0.08
หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ	0.60	0.20
หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม	0.01	0.10
หมวดการขนส่ง	0.01	0.11
หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม	0.24	0.43
หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม	0.01	0.07
หมวดการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม	0.02	0.15
ด้านสังคม		
หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า ซึ่งมีหัวข้อย่อยได้แก่	0.21	0.12
- การจ้างงาน	0.38	0.15
- ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานและการจัดการ	0.03	0.16
- อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	0.24	0.30
- การฝึกอบรมและการศึกษา	0.43	0.18
- ความหลากหลายและความเท่าเทียมทางโอกาส	0.10	0.30
- การให้ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง	0.05	0.22
- การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของการปฏิบัติต่อแรงงาน	0.02	0.09
- กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน	0.42	0.49
หมวดสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีหัวข้อย่อยได้แก่	0.08	0.12
- แนวปฏิบัติในการลงทุนและการจัดหา	0.22	0.26
- การไม่เลือกปฏิบัติ	0.15	0.36
- เสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาต่อรองร่วม	0.17	0.38
- แรงงานเด็ก	0.12	0.33
- แรงงานที่ถูกบังคับ	0.09	0.29
- แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย	0.02	0.13

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน	$\bar{X}$	SD
ด้านสังคม (ต่อ)		
- สิทธิของคนในท้องถิ่น	0.00	0.00
- การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน	0.00	0.06
- การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสิทธิมนุษยชน	0.01	0.10
- กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	0.02	0.13
หมวดสังคม ซึ่งมีหัวข้อย่อยได้แก่	0.12	0.08
- การดำเนินงานในชุมชนท้องถิ่น	0.31	0.25
- การทุจริต	0.39	0.15
- นโยบายสาธารณะ	0.08	0.27
- พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน	0.01	0.08
- ความร่วมมือเกี่ยวกับด้านสังคม	0.01	0.10
- การประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของผลกระทบต่อสังคม	0.01	0.08
- กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องผลกระทบต่อสังคม	0.02	0.14
หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีหัวข้อย่อยได้แก่	0.11	0.10
- สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า	0.02	0.14
- การติดตามผลิตภัณฑ์และบริการ	0.48	0.21
- การสื่อสารทางการตลาด	0.00	0.04
- ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า	0.01	0.11
- ความร่วมมือเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์	0.06	0.23

จากตารางที่ 4-3 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยการแบ่งออกเป็นหมวด ๆ ของทั้ง 3 ด้านจะพบว่า ด้านเศรษฐกิจหมวดที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากเป็นอันดับที่ 1 คือ หมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 1.00 อันดับที่ 2 คือ หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.55 และอันดับที่ 3 คือ หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการ

เปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.49 ด้านสิ่งแวดล้อมหมวดที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากเป็นอันดับที่ 1 คือ หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.60 อันดับที่ 2 คือ หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.24 และอันดับที่ 3 คือ หมวดพลังงาน มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.19 สุดท้ายด้านสังคมหมวดที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากเป็นอันดับที่ 1 คือ หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.21 อันดับที่ 2 คือ หมวดสังคม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.12 และอันดับที่ 3 คือ หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.11

และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มธุรกิจการเงินจากการแบ่งออกเป็น 46 หมวดซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลโดยใช้ดัชนีคะแนนเต็ม 1 คะแนน จะพบว่า หมวดที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากเป็นอันดับที่ 1 คือ หมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างของด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 1.00 อันดับที่ 2 คือ หมวดผลิตภัณฑ์และบริการอยู่ของด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.60 อันดับที่ 3 คือ หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจของด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.55

ส่วนที่ 3 ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการตรวจสอบประชากรตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ โดยผลการตรวจสอบเงื่อนไขมีดังนี้

1. ตรวจสอบว่าค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์ เงื่อนไขข้อนี้จะเป็นจริงเสมอไม่จำเป็นต้องตรวจสอบเนื่องจากเมื่อใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดจะทำให้ $e(\text{error}) = 0$ เสมอ
2. ตรวจสอบว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ โดยการพิจารณาแผนภาพ Histogram พบว่ามีความสมมาตร และการพิจารณาแผนภาพ Normality probability plot พบว่าค่าของข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงจะอยู่ที่บริเวณรอบเส้นที่คาดไว้ ซึ่งจะมีการอยู่เหนือและต่ำกว่าเส้นเพียงเล็กน้อย จึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ
3. ตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน ผลที่ได้พบว่า ค่าคอรีบิน-วัตสัน เท่ากับ 1.858 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 จึงสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน
4. ตรวจสอบว่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่ โดยการพิจารณาแผนภาพการกระจาย Scatter plot พบว่า ค่าความคลาดเคลื่อนส่วนใหญ่จะกระจายอยู่เหนือและใต้ระดับ 0

ซึ่งจากการกระจายตัวอยู่ในช่วงแคบ ไม่ว่า Y จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด จึงสรุปได้ว่าค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่

5. ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจากค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) พบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรไม่เข้าใกล้ศูนย์ และ Variance Inflation Factor มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

สรุปการตรวจสอบเงื่อนไขพบว่าผ่านทุกข้อ ทำให้สมการการถดถอยเชิงพหุที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การตรวจสอบเงื่อนไขในแต่ละข้อมีรายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) มีดังนี้

ตารางที่ 4-4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

ตัวแปร	Unstandardized	Standardized	t	Sig.
	coefficients	coefficients		
	B	Beta		
(Constant)	-0.181		-3.624	0.000
PSAGM	0.000	-0.085	-1.249	0.213
PID	0.001***	0.144	2.732	0.007
NBC	0.002*	0.086	1.659	0.098
PAC	-0.001	-0.099	-1.614	0.108
PDBM	0.001***	0.126	2.599	0.010
EC	0.000	0.041	0.751	0.453
NDRD	-0.003*	-0.086	-1.772	0.077
Size	0.026***	0.434	7.623	0.000
Top5	0.000	0.050	0.693	0.489
Big4	0.007	0.052	1.053	0.293

R = 0.609   R² = 0.371   R²_{adj} = 0.349   SE_{est} = ±0.048   F = 12.891   Sig. F = 0.000

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

$$\begin{aligned} \text{Sustainability Disclosure Index} = & \beta_0 + \beta_1 (\text{PSAGM}) + \beta_2 (\text{PID}) + \beta_3 (\text{NBC}) + \beta_4 (\text{PAC}) + \\ & \beta_5 (\text{PDBM}) + \beta_6 (\text{EC}) + \beta_7 (\text{NDRD}) + \beta_8 (\text{Size}) + \\ & \beta_9 (\text{Top5}) + \beta_{10} (\text{Big4}) + \epsilon \end{aligned}$$

จากตารางที่ 4-4 จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุเท่ากับ 0.609 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.371

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 37.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.048

ผลของการศึกษาความสัมพันธ์สามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัย สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนกันในเชิงบวกหรือมีทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ของการวิจัย จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 แสดงให้เห็นว่าจำนวนคณะกรรมการชุดย่อยไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ของการวิจัย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ของการวิจัย สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนกันในเชิงบวกหรือมีทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ของการวิจัย ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ของการวิจัย จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.003 แสดงให้เห็นว่าจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ของการวิจัย และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า

ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.026 แสดงให้เห็นว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนกันในเชิงบวกหรือมีทิศทางเดียวกัน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 แสดงให้เห็นว่าการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.007 แสดงให้เห็นว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ข้อสรุปดังตารางนี้

ตารางที่ 4-5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

คุณลักษณะของบริษัท	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
- สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี	+	- (ไม่มีนัยสำคัญ)
- สัดส่วนของกรรมการอิสระ	+	+
- จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย	+	+ (ไม่มีนัยสำคัญ)
- สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ	+	- (ไม่มีนัยสำคัญ)
- สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ	+	+
- ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ	+	+ (ไม่มีนัยสำคัญ)
- จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง	-	- (ไม่มีนัยสำคัญ)
- ขนาดของบริษัท		+
- การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น		+ (ไม่มีนัยสำคัญ)
- ประเภทสำนักงานสอบบัญชี		+ (ไม่มีนัยสำคัญ)

จากตารางที่ 4-5 เป็นการสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ

ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง

นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นประเภทและสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

การวิเคราะห์เพิ่มเติม

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ห้วงการเปิดเผยข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ห้วงการเปิดเผยข้อมูลตามหมวดของแต่ละด้านด้วย โดยที่ในแต่ละด้านประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 4 หมวด ได้แก่ หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ หมวดบทบาทในตลาด หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม และหมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง
2. ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 12 หมวด ได้แก่ หมวดวัสดุ หมวดพลังงานหมวดน้ำ หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ หมวดการปล่อยก๊าซ หมวดน้ำทิ้งและของเสีย หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม หมวดการขนส่ง หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม และหมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม
3. ด้านสังคม ประกอบด้วย 4 หมวด ได้แก่ หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า หมวดสิทธิมนุษยชน หมวดสังคม และหมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์

ซึ่งการวิเคราะห์ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลตามด้าน และรายหมวดของแต่ละด้านนั้นก็เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ละเอียดเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้ทราบว่าในแต่ละตัวแปรของบริษัทมีแนวโน้มต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนตามด้านและรายหมวดของแต่ละด้านเหล่านั้นอย่างไร

ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

การเปิดเผย	ผลการทดสอบ													
	ข้อมูล	ค่าคงที่	PSAGM	PID	NBC	PAC	PDBM	EC	NDRD	Size	Top5	Big 4	R ²	Sig.F
เศรษฐกิจ	B	0.564	-0.001	-0.001	0.001	-0.002*	0.001	0.001	0.000	-0.001	0.001*	-0.001		
	Beta		-0.132	-0.067	0.041	-0.147	0.042	0.077	0.002	-0.013	0.164	-0.003	0.043	0.228
	Sig.	0.000	0.118	0.306	0.520	0.052	0.484	0.254	0.972	0.857	0.065	0.958		
สิ่งแวดล้อม	B	-0.325	0.000	0.001***	0.001	-0.001	0.001**	0.000	-0.001	0.034***	0.000	-0.009		
	Beta		-0.018	0.173	0.071	-0.078	0.094	-0.052	-0.027	0.582	0.000	-0.065	0.449	0.000
	Sig.	0.000	0.782	0.001	0.141	0.175	0.040	0.308	0.552	0.000	0.996	0.165		
สังคม	B	-0.200	0.000	0.001***	0.002	-0.001	0.001**	0.000	-0.006**	0.024***	0.000	0.022**		
	Beta		-0.082	0.147	0.082	-0.069	0.119	0.074	-0.118	0.312	0.048	0.123	0.288	0.000
	Sig.	0.003	0.258	0.009	0.138	0.289	0.021	0.204	0.023	0.000	0.533	0.021		

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

จากตารางที่ 4-6 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกบิลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมจะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณาจากค่า Sig. = 0.228 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญ 0.05 และสำหรับการพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเป็นรายตัวจะก็ไม่พบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ด้านสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพหุคูณเท่ากับ 0.449 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 44.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.034 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.009

3. ด้านสังคม จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.288 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 28.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุกย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.006 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.024 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.022

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ข้อสรุปดังตารางนี้

ตารางที่ 4-7 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

คุณลักษณะของบริษัท	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ		
		ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านสังคม
PSAGM	+	-X	-X	-X
PID	+	-X	+	+
NBC	+	+X	+X	+X
PAC	+	-X	-X	-X
PDBM	+	+X	+	+
EC	+	+X	-X	+X
NDRD	-	+X	-X	-
Size		-X	+	+
Top5		+X	+X	+X
Big 4		-X	-X	+

จากตารางที่ 4-7 สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

- + คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- +X คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- X คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงลบแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

PSAGM คือ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี

PID	คือ สัดส่วนของกรรมการอิสระ
NBC	คือ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย
PAC	คือ สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ
PDBM	คือ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ
EC	คือ จำนวนประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ
NDRD	คือ จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง
Size	คือ ขนาดของบริษัท
Top5	คือ การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น
Big4	คือ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี

จากตารางดังกล่าวเป็นการสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินของด้าน เศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม โดยสรุปได้ว่า

1. ด้านเศรษฐกิจ ไม่พบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่ นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. ด้านสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ส่วนตัวแปรที่ไม่ มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ประสบการณ์ในการบริหารงานของ ประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภท สำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน
3. ด้านสังคม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ตัวแปรที่มี ความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้า ประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ และ ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัท และ ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัว ของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

ตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

การเปิดเผย		ผลการทดสอบ												
ข้อมูล		ค่าคงที่	PSAGM	PID	NBC	PAC	PDBM	EC	NDRD	Size	Top5	Big 4	R ²	Sig.F
ด้านเศรษฐกิจ														
Eco1	B	0.868	-0.001**	0.001	-0.003*	-0.004***	0.000	0.000	0.000	-0.019***	0.001**	0.004		
	Beta		-0.203	0.089	-0.105	-0.312	-0.008	0.036	0.004	-0.199	0.189	0.018	0.092	0.002
	Sig.	0.000	0.014	0.161	0.092	0.000	0.893	0.586	0.949	0.004	0.030	0.769		
Eco2	B	0.396	0.001	-0.007***	0.007	0.000	0.003	0.002	-0.016	-0.034	0.001	0.053		
	Beta		0.060	-0.222	0.074	-0.006	0.079	0.104	-0.084	-0.112	0.093	0.075	0.090	0.002
	Sig.	0.192	0.465	0.001	0.232	0.940	0.175	0.116	0.151	0.102	0.280	0.212		
Eco3	B	-0.116	-0.002**	0.002	0.005	0.000	0.000	0.000	0.017**	0.069***	0.000	-0.067**		
	Beta		-0.176	0.085	0.072	-0.014	-0.014	-0.015	0.125	0.320	0.034	-0.134	0.148	0.000
	Sig.	0.579	0.027	0.165	0.231	0.843	0.800	0.819	0.028	0.000	0.683	0.021		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

การเปิดเผย		ผลการทดสอบ											R ²	Sig.F
ข้อมูล		ค่าคงที่	PSAGM	PID	NBC	PAC	PDBM	EC	NDRD	Size	Top5	Big 4		
Env2	B	0.158	0.000*	0.000	0.000	0.001**	0.000	0.000	-0.004***	0.008***	0.000	-0.015***	0.133	0.000
	Beta		-0.140	-0.094	0.029	0.173	-0.019	0.078	-0.180	0.224	-0.081	-0.181		
	Sig.	0.000	0.081	0.132	0.632	0.017	0.737	0.225	0.002	0.001	0.338	0.002		
Env3	B	-0.578	-0.001	0.002***	0.006***	-0.001	0.000	-0.001*	0.002	0.051***	0.001	-0.007	0.270	0.000
	Beta		-0.069	0.181	0.149	-0.094	0.018	-0.111	0.032	0.412	0.091	-0.026		
	Sig.	0.000	0.346	0.002	0.008	0.156	0.733	0.061	0.542	0.000	0.239	0.628		
Env4	B	-0.260	0.000	0.001	0.001	0.000	0.000	0.000	0.003	0.027***	0.000	-0.012	0.086	0.003
	Beta		-0.038	0.053	0.042	-0.024	0.014	-0.041	0.054	0.288	0.060	-0.056		
	Sig.	0.005	0.646	0.409	0.504	0.744	0.805	0.538	0.357	0.000	0.486	0.346		
Env5	B	-0.445	0.000	0.001***	0.002	-0.001*	0.001	-0.001**	0.000	0.039***	0.000	-0.024***	0.364	0.000
	Beta		0.020	0.173	0.065	-0.111	0.071	-0.127	-0.010	0.535	0.045	-0.144		
	Sig.	0.000	0.776	0.001	0.212	0.073	0.147	0.021	0.837	0.000	0.535	0.004		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

การเปิดเผย		ผลการทดสอบ												
ข้อมูล		ค่าคงที่	PSAGM	PID	NBC	PAC	PDBM	EC	NDRD	Size	Top5	Big 4	R ²	Sig.F
Env6	B	-0.438	0.000	0.003***	0.002*	-0.001*	0.001	-0.001**	0.000	0.032***	0.000	-0.007	0.302	0.000
	Beta		0.040	0.284	0.094	-0.118	0.080	-0.139	-0.003	0.397	0.058	-0.039		
	Sig.	0.000	0.577	0.000	0.084	0.069	0.118	0.016	0.959	0.000	0.441	0.455		
Env7	B	-0.368	-0.001	0.003**	-0.004	-0.001	0.004***	0.002**	-0.006	0.060***	0.000	0.028	0.241	0.000
	Beta		-0.100	0.130	-0.054	-0.020	0.155	0.124	-0.046	0.295	-0.048	0.060		
	Sig.	0.047	0.185	0.026	0.339	0.763	0.004	0.041	0.395	0.000	0.547	0.268		
Env8	B	0.024	0.000	0.000	-0.001	0.000	0.000	0.000	-0.003	-0.004	0.000	0.008	0.019	0.851
	Beta		-0.025	-0.034	-0.059	0.017	0.063	0.011	-0.076	-0.068	-0.022	0.056		
	Sig.	0.690	0.765	0.611	0.364	0.822	0.296	0.868	0.210	0.336	0.810	0.370		
Env9	B	-0.019	0.001	0.000	-0.002	-0.001	0.000	-0.001	0.001	0.005	0.000	0.011	0.025	0.678
	Beta		0.084	0.034	-0.054	-0.092	-0.014	-0.107	0.018	0.052	-0.028	0.046		
	Sig.	0.856	0.323	0.604	0.401	0.228	0.813	0.117	0.764	0.463	0.758	0.461		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

การเปิดเผย		ผลการทดสอบ												
ข้อมูล		ค่าคงที่	PSAGM	PID	NBC	PAC	PDBM	EC	NDRD	Size	Top5	Big 4	R ²	Sig.F
Env10	B	-2.013	0.000	0.008***	0.008	-0.010***	0.003	-0.001	0.012	0.196***	-0.001	-0.063	0.352	0.000
	Beta		0.014	0.161	0.057	-0.190	0.062	-0.019	0.045	0.447	-0.036	-0.062		
	Sig.	0.000	0.842	0.003	0.274	0.002	0.208	0.739	0.362	0.000	0.625	0.219		
Env11	B	-0.211	-0.001*	0.001	0.003*	-0.001	0.000	0.000	0.001	0.018***	0.001	-0.007	0.108	0.000
	Beta		-0.151	0.093	0.106	-0.070	0.037	-0.008	0.032	0.240	0.136	-0.040		
	Sig.	0.006	0.064	0.141	0.087	0.341	0.517	0.908	0.585	0.000	0.114	0.498		
Env12	B	0.101	-0.001	0.000	-0.001	-0.001	0.001	-0.001	-0.006	-0.007	0.000	0.023	0.036	0.370
	Beta		-0.123	-0.024	-0.034	-0.049	0.081	-0.079	-0.084	-0.062	-0.004	0.085		
	Sig.	0.401	0.147	0.715	0.591	0.520	0.178	0.242	0.165	0.377	0.960	0.170		
ด้านสังคม														
Soc1	B	-0.132	-0.001**	0.001*	0.004**	-0.002*	0.002***	-0.001	-0.003	0.017**	0.001**	-0.009	0.129	0.000
	Beta		-0.161	0.108	0.120	-0.138	0.162	-0.069	-0.046	0.158	0.186	-0.036		
	Sig.	0.210	0.045	0.083	0.049	0.057	0.005	0.285	0.425	0.019	0.028	0.535		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

การเปิดเผย	ผลการทดสอบ													
	ข้อมูล	ค่าคงที่	PSAGM	PID	NBC	PAC	PDBM	EC	NDRD	Size	Top5	Big 4	R ²	Sig.F
Soc2	B	-0.208	0.000	0.002**	0.002	-0.001	0.001	0.000	-0.009**	0.020**	-0.001	0.030*	0.158	0.000
	Beta		-0.020	0.125	0.051	-0.048	0.049	0.051	-0.121	0.165	-0.091	0.108		
	Sig.	0.072	0.800	0.042	0.397	0.502	0.380	0.418	0.032	0.013	0.274	0.061		
Soc3	B	-0.132	-0.001**	0.001	-0.001	-0.001**	0.001*	0.000	-0.005**	0.023***	0.000	0.016*	0.272	0.000
	Beta		-0.148	0.093	-0.049	-0.161	0.091	0.078	-0.109	0.317	0.027	0.094		
	Sig.	0.039	0.045	0.102	0.377	0.015	0.083	0.189	0.038	0.000	0.729	0.081		
Soc4	B	-0.135	0.000	0.001	-0.002	0.000	0.000	0.001**	-0.001	0.015**	0.000	0.024*	0.102	0.000
	Beta		0.036	0.067	-0.061	0.039	0.037	0.145	-0.024	0.153	-0.098	0.105		
	Sig.	0.167	0.661	0.285	0.321	0.593	0.527	0.027	0.684	0.025	0.256	0.078		

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

จากตารางที่ 4-8 สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

Eco1	คือ หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ
Eco2	คือ หมวดบทบาทในตลาด
Eco3	คือ หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม
Env1	คือ หมวดวัสดุ
Env2	คือ หมวดพลังงาน
Env3	คือ หมวดน้ำ
Env4	คือ หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ
Env5	คือ หมวดการปล่อยก๊าซ
Env6	คือ หมวดน้ำทิ้งและของเสีย
Env7	คือ หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ
Env8	คือ หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม
Env9	คือ หมวดการขนส่ง
Env10	คือ หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
Env11	คือ หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม
Env12	คือ หมวดการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม
Soc1	คือ หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า
Soc2	คือ หมวดสิทธิมนุษยชน
Soc3	คือ หมวดสังคม
Soc4	คือ หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์

จากตารางดังกล่าวเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับภาคการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1. หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.092 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 9.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่าสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการ

เปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.003 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.004 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.019 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.004

2. หมาวคบทบาทในตลาด จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.090 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 9.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.007 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.007 สัดส่วนของ

กรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.003 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.016 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.034 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.053

3. หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.148 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 14.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.002 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 จำนวนคณะกรรมการชดเชย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.005 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.017 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.069 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.067

และสำหรับในหมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ทุกบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในหมวดนี้ ดังนั้นโปรแกรมทางสถิติจึงไม่สามารถคำนวณค่าออกมาได้

ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1. หมวดวัสดุ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.089 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 8.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.003 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.005 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนกรรมการที่มีการ

ควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.012 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.044 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.002 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.007

2. หมวดพลังงาน จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.133 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 13.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนคณะกรรมการชุกย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.004 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.008 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผย

ข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.015

3. หมวดน้ำ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.270 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน ได้ร้อยละ 27.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.006 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.051 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.007

4. หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจ

การเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.086 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน ได้ร้อยละ 8.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุกย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมดำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.003 และ หากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.027 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.012

5. หมวดการปล่อยก๊าซ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.364 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน ได้ร้อยละ 36.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000

สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุกย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.039 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.024

6. หมวดน้ำทิ้งและของเสีย จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.302 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 30.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.003 จำนวนคณะกรรมการชุกย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มี

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.032 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.006

7. หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.241 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 24.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.003 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.004 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.004 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 จำนวน

กรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.006 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.060 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.028

8. หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมจะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณาจากค่า Sig. = 0.851 ซึ่งมีความมากกว่าค่านัยสำคัญ 0.05 และสำหรับการพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเป็นรายตัวจะก็ไม่มีพบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

9. หมวดการขนส่ง ในภาพรวมจะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณาจากค่า Sig. = 0.678 ซึ่งมีความมากกว่าค่านัยสำคัญ 0.05 และสำหรับการพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเป็นรายตัวจะก็ไม่มีพบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

10. หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.352 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 35.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.008 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.008 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.010 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.003 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.012 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.196 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.063

11. หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.108 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 10.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.003 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.018 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.007

12. หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า ตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณาจากค่า Sig. = 0.370 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญ 0.05 และสำหรับการพิจารณาตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทเป็นรายตัวจะก็ไม่มีพบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ด้านสังคม ประกอบด้วย

1. หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.129 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 12.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.004 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มี

ความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.002 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.003 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.017 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.009

2. หมวดสิทธิมนุษยชน จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.158 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 15.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.002 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล

ความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.009 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.020 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.030

3. หมวดสังคม จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.272 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 27.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.005 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.023

การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.016

4. หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ จะเห็นได้ว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.102 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงินได้ร้อยละ 10.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของสมการถดถอยเชิงพหุสามารถอธิบายได้ว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี แทนค่าด้วย PSAGM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนของกรรมการอิสระ แทนค่าด้วย PID มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย แทนค่าด้วย NBC มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.002 สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ แทนค่าด้วย PAC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ แทนค่าด้วย PDBM มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ แทนค่าด้วย EC มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.001 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง แทนค่าด้วย NDRD มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.001 และหากพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท แทนค่าด้วย Size มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.015 การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น แทนค่าด้วย Top5 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.000 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี แทนค่าด้วย Big4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.024

**สรุปผลการทดสอบสมมติฐานรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม
และด้านสังคม**

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้าน
สิ่งแวดล้อม และด้านสังคม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญทาง
สถิติที่ 0.05 ได้ข้อสรุปดังตารางนี้

ตารางที่ 4-9 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับกาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน
 หมายเหตุของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

คุณลักษณะของ บริษัท	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ																		
		Eco 1	Eco 2	Eco 3	Env 1	Env 2	Env 3	Env 4	Env 5	Env 6	Env 7	Env 8	Env 9	Env 10	Env 11	Env 12	Soc 1	Soc 2	Soc 3	Soc 4
PSAGM	+	-	+X	-	+X	-X	-X	-X	+X	+X	-X	-X	+X	+X	-X	-X	-	-X	-	+X
PID	+	+X	-	+X	-	-X	+	+X	+	+	+	-X	+X	+	+X	-X	+X	+	+X	+X
NBC	+	-X	+X	+X	-X	+X	+	+X	+X	+X	-X	-X	-X	+X	+X	-X	+	+X	-X	-X
PAC	+	-	-X	-X	+	+	-X	-X	-X	-X	-X	+X	-X	-	-X	-X	-X	-X	-	+X
PDBM	+	-X	+X	-X	-X	-X	+X	+X	+X	+X	+	+X	-X	+X	+X	+X	+	+X	+X	+X
EC	+	+X	+X	-X	+X	+X	-X	-X	-	-	+	+X	-X	-X	-X	-X	-X	+X	+X	+
NDRD	-	+X	-X	+	-X	-	+X	+X	-X	-X	-X	-X	+X	+X	+X	-X	-X	-	-	-X
Size		-	-X	+	+	+	+	+	+	+	+	-X	+X	+	+	-X	+	+	+	+
Top5		+	+X	+X	-	-X	+X	+X	+X	+X	-X	-X	-X	-X	+X	-X	+	-X	+X	-X
Big 4		+X	+X	-	+X	-	-X	-X	-	-X	+X	+X	+X	-X	-X	+X	-X	+X	+X	+X

จากตารางที่ 4-9 สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

- + คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- +X คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- X คือ มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- PSAGM คือ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี
- PID คือ สัดส่วนของกรรมการอิสระ
- NBC คือ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย
- NCI คือ จำนวนช่องทางในการรับข้อเสนอแนะและข้อร้องเรียนของผู้มีส่วนได้เสีย
- PAC คือ สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ
- PDBM คือ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ
- EC คือ จำนวนประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ
- NDRD คือ จำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง
- Size คือ ขนาดของบริษัท
- Top5 คือ การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น
- Big4 คือ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี
- Eco1 คือ หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ
- Eco2 คือ หมวดบทบาทในตลาด
- Eco3 คือ หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม
- Env1 คือ หมวดวัสดุ
- Env2 คือ หมวดพลังงาน
- Env3 คือ หมวดน้ำ
- Env4 คือ หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ
- Env5 คือ หมวดการปล่อยก๊าซ
- Env6 คือ หมวดน้ำทิ้งและของเสีย
- Env7 คือ หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ
- Env8 คือ หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม
- Env9 คือ หมวดการขนส่ง
- Env10 คือ หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- Env11 คือ หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม

- Env12 คือ หมวดการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม
- Soc1 คือ หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า
- Soc2 คือ หมวดสิทธิมนุษยชน
- Soc3 คือ หมวดสังคม
- Soc4 คือ หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์

จากตารางดังกล่าวเป็นการสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับภาคีกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินรายหมวดของด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม โดยสรุปได้ว่า

ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1. หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี และสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

2. หมวดบทบาทในตลาด ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัท การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

3. หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ จำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ นอกจากนี้ยังพบว่า

คณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มี การควมตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล ความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการ เปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

5. หมวดการปล่อยก๊าซ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความ ยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความ ยั่งยืน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ ส่วนตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของ คณะกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์ เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผย ข้อมูลความยั่งยืน

6. หมวดน้ำทิ้งและของเสีย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความ ยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความ ยั่งยืน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ ส่วนตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของ คณะกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภท สำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

7. หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล ความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการ เปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการ ชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง นอกจากนี้ยัง พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของ ผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

8. หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม ไม่พบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการ เปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

9. หมวดการขนส่ง ไม่พบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

10. หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชดเชย สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

11. หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม ตัวแปรที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชดเชย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วน การเข้าประชุมของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และ จำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

12. หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม ไม่พบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ด้านสังคม ประกอบด้วย

1. หมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ จำนวนคณะกรรมการชดเชย และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการคว่ำตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัท และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

2. หมวดสิทธิมนุษยชน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความ

ยั่งยืน ได้แก่ จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

3. หมวดสังคม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

4. หมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยรวบรวมข้อมูลจากรายงานแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี และรายงานความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์ใหม่ในกลุ่มธุรกิจการเงินช่วงปี พ.ศ. 2553-2557 จำนวนประชากร 303 ปี บริษัท และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะของบรรษัทภิบาลและระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนและใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชดเชย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ จำนวนประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง กับตัวแปรตามคือ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน โดยมีตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชี

โดยจะทดสอบว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี สัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการชดเชย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และจำนวนประสบการณ์ในการบริหารงานของประธานกรรมการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน และจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนหรือไม่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นอกจากนี้ยังได้ทดสอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่กล่าวมาข้างต้นกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแยกตามด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม รวมทั้งรวมหาค่าของแต่ละด้านด้วย ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติสรุปได้ว่า

สรุปผลการวิจัย

คุณลักษณะของบรรษัทภิบาลของประชากรที่นำมาศึกษาซึ่งได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินพบว่า ในส่วนของลักษณะบรรษัทภิบาลของบริษัทในหมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น พบว่า ในการประชุมผู้ถือหุ้นมีสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีเฉลี่ยร้อยละ 67.60 แสดงให้เห็นว่า บริษัทให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ถือหุ้นมากในระดับหนึ่ง เพราะ

การวัดจากการที่ผู้ถือหุ้นมาใช้สิทธิในการเข้าร่วมประชุม หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน พบว่า บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระเฉลี่ยร้อยละ 40.38 แสดงให้เห็นถึงบริษัทมีสัดส่วนกรรมการอิสระในจำนวนที่เหมาะสม เพราะมีกรรมการอิสระอย่างน้อยจำนวน 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2552, 20 กุมภาพันธ์) หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า บริษัทมีจำนวนคณะกรรมการชดเชยเฉลี่ย 5 ชุดแสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทคณะกรรมการชดเชยด้านต่าง ๆ เพียงพอในระดับหนึ่งในการช่วยเหลือในเรื่องของการปฏิบัติงานและติดตามการดำเนินงานตลอดจนการกำกับดูแลในส่วนต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ พบว่า บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยร้อยละ 31.39 แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือต่อกระบวนการทำงานของบริษัทได้มากยิ่งขึ้น สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการเฉลี่ยร้อยละ 89.42 สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมมีความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการได้มาก ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการเฉลี่ย 21 ปี แสดงให้เห็นถึงการที่มีประสบการณ์มากจะช่วยให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จำนวนกรรมการที่มีการควบตำแหน่งเฉลี่ย 3 คน แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีการควบตำแหน่งของกรรมการมากในระดับหนึ่งซึ่งอาจจะส่งผลต่อความไม่เป็นอิสระของกรรมการบริษัท ส่วนด้านคุณลักษณะของบริษัทพบว่า บริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงินมีขนาดเฉลี่ยของบริษัทซึ่งวัดจากค่าลอการิทึมเท่ากับ 10.10 แสดงให้เห็นถึงว่าบริษัทส่วนใหญ่ค่อนข้างมีขนาดใหญ่ การกระจุกตัวผู้ถือหุ้นเฉลี่ยร้อยละ 62.13 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทมีการกระจุกตัวผู้ถือหุ้นค่อนข้างสูง และประเภทสำนักงานสอบบัญชี พบว่าบริษัทส่วนใหญ่มีการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชีที่อยู่ในกลุ่ม Big4 ถึงร้อยละ 77.00

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 18 ซึ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับต่ำ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลสูงสุดร้อยละ 52 และต่ำสุดร้อยละ 10 นอกจากนี้มีการวัดการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งพบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือด้านเศรษฐกิจมีการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 52 รองลงมาด้านสังคมมีการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 18 และด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 10

และเมื่อทำการวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินจะพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ และตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชดเชย

สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควบคุมตำแหน่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น และประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

สำหรับการวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์โดยแบ่งการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ไม่พบตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้น ประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ และจำนวนกรรมการที่มีการควบคุมตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน และด้านสังคม สัดส่วนของกรรมการอิสระ และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน จำนวนกรรมการที่มีการควบคุมตำแหน่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ และ ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน และส่วนที่ 2 ผลการศึกษาคำความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริษัทยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมากเท่าที่ควร และอาจเป็นเพราะการเปิดเผยข้อมูลในบางเรื่องไม่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจ โดยตรงบริษัทจึงไม่มีการกล่าวถึงเรื่องเหล่านั้น สอดคล้องกับสถาบันไทยพัฒนาที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลว่า บริษัทสามารถเลือกเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทเฉพาะใน

ส่วนที่เชื่อมโยงกับกลุ่มธุรกิจของตน เช่น ธุรกิจการเงิน ธุรกิจขนส่ง และธุรกิจการสื่อสาร เป็นต้น (สถาบันไทยพัฒนา, 2555) และยังพบว่าบริษัทมีแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่เพิ่มมากขึ้นในทุกปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีการให้ความสำคัญในเรื่องความยั่งยืนมากขึ้น และบริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของบรรษัทภิบาลที่ดีในส่วนของ การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส นอกจากนี้มีการวัดการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งพบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทุกบริษัทมีเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มากเพราะเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริษัท เช่น รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์และบริการ รายได้จากการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ค่าจ้างพนักงานและผลประโยชน์ต่าง ๆ การกระจายตัวเงินไปสู่ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องแสดงในรายงานต่าง ๆ รวมไปถึงงบการเงินอยู่แล้ว อีกทั้งบริษัทต้องได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนในเรื่องความมั่นคง และความเสี่ยงทางการเงิน ดังนั้นจึงต้องเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มาก รองลงมาด้านสังคม ซึ่งในด้านนี้จะบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องแรงงานซึ่งโดยส่วนใหญ่เกี่ยวกับสิทธิผลประโยชน์ การดูแลคุ้มครองแรงงาน ซึ่งบริษัทต้องคำนึงถึงเรื่องสวัสดิการและความปลอดภัยของพนักงานเป็นสิ่งสำคัญ และเกี่ยวกับเรื่องผลิตภัณฑ์และบริการ ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลมาก เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นในความปลอดภัยของการทำธุรกรรมทางการเงิน และด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะด้านนี้เป็นการเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อระบบธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตรวมถึงระบบนิเวศ เช่น มลพิษ น้ำเสีย ซึ่งบริษัทอาจมองว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรงนัก เนื่องจากการดำเนินงานของบริษัทมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท

จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน

ในการศึกษารั้วนี้สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี ผลการทดสอบพบว่า สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย สำหรับการจับประชุมผู้ถือหุ้นก็เพื่อที่จะให้ผู้ถือหุ้นได้ทราบความเป็นไปและผลการดำเนินงานของบริษัท แนวโน้มหรือแผนงานในอนาคต รวมทั้งมีโอกาสที่จะซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นกับผู้บริหารและคณะกรรมการบริษัท และที่สำคัญคือ ได้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการบริษัทด้วยการใช้สิทธิออกเสียงในที่ประชุมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของบริษัท (มิสเตอร์ ก.ล.ต., 2553) ซึ่งการที่มีผู้เข้าร่วมประชุมมากจึงเป็นตัวสะท้อนการมีบรรษัทภิบาลในด้านการ

ส่งเสริมสิทธิของผู้ถือหุ้นได้ดี ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีลักษณะของการถือหุ้นแบบกระจุกตัวในกลุ่มของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ดังนั้นการวัดค่าด้วยสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นอาจไม่สามารถสะท้อนความมีบรรษัทภิบาลได้ชัดเจนมากนัก เพราะในการเข้าร่วมประชุมอาจมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่บางราย ไม่ได้เข้าประชุมจึงส่งผลต่อสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมที่น้อยลงทั้ง ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากแต่เป็นผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือถือหุ้นในจำนวนน้อย ดังนั้นจึงทำให้ผลการทดสอบสมมติฐานออกมาเป็นเช่นนี้ ฉะนั้นหากเปลี่ยนการวัดค่าเป็นจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งอาจจะช่วยสะท้อนความมีบรรษัทภิบาลของบริษัทได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานที่ 2 สัดส่วนของกรรมการอิสระ ผลการทดสอบพบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือยอมรับสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งสำหรับคณะกรรมการอิสระถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการปกป้องสิทธิของผู้ถือหุ้น และดูแลให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน เพราะเนื่องจากคณะกรรมการอิสระมีหน้าที่ในการกำกับดูแล และควบคุมให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกคน ซึ่งจากผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าการที่บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระยิ่งมากย่อมจะช่วยให้การถ่วงดุลอำนาจภายใน และช่วยให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระซึ่งจะช่วยยกระดับในการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นที่น่าพอใจมากขึ้น การมีกรรมการจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการบริหาร จะช่วยตรวจสอบการทำงานและการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อีกทั้งกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัทในลักษณะที่จะทำให้มีข้อจำกัดในการบริหารงานจึงมีการดูแลบริหารบริษัทให้เป็นไป โปร่งใสมากยิ่งขึ้น ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีสัดส่วนของกรรมการอิสระที่มากจะมีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gisbert and Navallas (2012) Barros et al. (2013) Cheng and Courtenay (2006) คัสตัน เสมอเชื้อ (2550) และจักรวุฒิ ชอปพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองหิรัญ และสัมพันธ์ (2552) ที่พบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล

สมมติฐานที่ 3 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย ผลการทดสอบพบว่า จำนวนคณะกรรมการชุดย่อยไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการชุดย่อยในจำนวนมากก็ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากขึ้น ทั้งนี้การที่บริษัทมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยด้านต่าง ๆ จะช่วยในเรื่องของการกลั่นกรองงาน ปฏิบัติงานและติดตามการดำเนินงานตลอดจนการกำกับดูแลในส่วนงานแต่ละด้าน

ได้ใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งบทความของศิลปิน ศรีจันเพชร (2555) ได้กล่าวเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อยไว้ว่า คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือทำงานแทนคณะกรรมการในบางส่วนงาน ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ทั้งนี้ยังคงต้องติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดย่อยนั้นด้วย และสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2555) ที่ให้แนวทางแก่คณะกรรมการบริษัท ควรจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยต่าง ๆ เพื่อช่วยศึกษารายละเอียด กลั่นกรองงานตามความจำ และยังเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทด้วย โดยการตั้งเป็นคณะกรรมการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ เฉพาะด้าน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจากบทความของสรียา พันธุ์ณรงค์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า คณะกรรมการชุดย่อยจะช่วยศึกษาและกลั่นกรองงาน ด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อกิจการในการช่วยส่งเสริมการกับดูแลที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีคณะกรรมการบริษัทเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดย่อยต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นจึงอาจทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานและตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ของประธานคณะกรรมการซึ่งลดการตรวจสอบลงหรือไม่มีการมาตรวจสอบใหม่อีก ดังนั้นจึงทำให้ไม่ได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมหรือความเห็นในบางประเด็น ฉะนั้นจึงส่งผลให้บริษัทไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่มากขึ้น

สมมติฐานที่ 4 สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลการทดสอบพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการที่บริษัทมีคณะกรรมการตรวจสอบในสัดส่วนที่มากก็ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นคณะกรรมการชุดย่อยที่ดึงขึ้นมาเพื่อช่วยกรั่นกรอง ดูแลและปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ซึ่งสำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2555) กล่าวไว้ในหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2555 โดยให้แนวทางไว้ว่า บริษัทควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพของรายงานทางการเงิน ตรวจสอบรายงานให้มีการจัดทำอย่างถูกต้องและมีการเปิดเผยข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นไปตามมาตรฐานการรายงาน มีระบบการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีมาตรฐานรัดกุมเพียงพอ อีกทั้งยังมีการเผยแพร่ในส่วนองแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) ที่ให้แนวทางไว้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบจะช่วยแบ่งเบาภาระของคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้เกิดความคล่องตัวต่อการจัดการการให้วิสัยทัศน์ และ

การให้ความเห็นที่ตรงไปตรงมาต่อรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายในตลอดจนการเอื้อโอกาสให้ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีได้มีการปรึกษาหารือเพื่อจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้รายงานทางการเงินมีการเปิดเผยอย่างครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง และจากบทความของสรียา พันธุ์ณรงค์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่สอบทานข้อมูลทางการเงิน รายงานทางการเงิน ที่เสนอแก่ผู้ถือหุ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น สอบทานระบบบริหารความเสี่ยง ระบบควบคุมภายใน ระบบตรวจสอบภายใน รวมถึงการสื่อสารกับผู้สอบบัญชี ดังนั้นจากบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบที่ได้กล่าวมานั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเปิดข้อมูลรายงานทางการเงิน แต่ไม่ได้มีหน้าที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงสนับสนุนว่า คณะกรรมการตรวจสอบไม่ได้มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ทั้งนี้อาจเพราะคณะกรรมการตรวจสอบไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ ความมีส่วนร่วม ความเชื่อมโยง หรือการมีอำนาจโดยตรงต่อการสั่งการในการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท ดังนั้น สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มากก็ไม่ช่วยเพิ่มระดับของการเปิดเผยข้อมูลแต่อย่างใด

สมมติฐานที่ 5 สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ ผลการทดสอบพบว่า สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือยอมรับสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งการที่คณะกรรมการมีการเข้าร่วมในการประชุมในสัดส่วนที่มากย่อมสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้การพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในการดำเนินงานของบริษัทมีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากยิ่งขึ้นไปด้วย เพราะคณะกรรมการต่างก็มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ซึ่งก็จะช่วยส่งผลต่อการดำเนินงานของให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานต่าง ๆ ของบริษัทที่ได้ปรับให้ดียิ่งขึ้น และอาจมีหารือกันหรือปรึกษากันของคณะกรรมการในเปิดเผยข้อมูลให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลตามที่ต้องการ และรับทราบในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สายตาสาธารณชนในการเปิดเผยข้อมูลที่มากเพียงพอและทำให้ได้รู้จักบริษัทในมิติต่าง ๆ ที่ดียิ่งขึ้น และแสดงถึงความ โปร่งใส ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มี สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการที่มากจะอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งผลการศึกษาของจักรวุฒิ ชอบพิเชียร, บุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง,

สนธยา เรื่องหิริญ และสัมมา ติวสันต์ (2552) พบว่า สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม

สมมติฐานที่ 6 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการ ผลการทดสอบพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการที่มากก็ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับธุรกิจ และบริษัทต่าง ๆ ยังไม่มีการเปิดเผยมากนัก ดังนั้นประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการถึงแม้จะมากก็ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลที่มากขึ้น เพราะในการเปิดเผยข้อมูลนี้อาจจะแนวทางการเปิดเผยข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการอัปเดตอยู่เสมอเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบัน และใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด ทั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร กมลศิริพิชัยพร ผู้ประสานงานเครือข่ายนานาชาติ The greening of industry network ได้บุกเบิกและขับเคลื่อนงานด้านการทำรายงานตามกรอบ GRI ในประเทศไทย กล่าวเกี่ยวกับการจัดทำรายงานตามกรอบ GRI ว่าปัจจุบันได้มีการปรับปรุงมาจนถึงหลายเวอร์ชันแล้ว ถึงแม้มีการกำหนดดัชนีชี้วัดการดำเนินงานในมิติต่าง ๆ พร้อมคำอธิบายอย่างชัดเจนแต่ก็ยังคงพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ เพราะแนวคิดนี้ไม่อาจหยุดนิ่งได้ และยังมีอีกหลายประเด็นที่อยู่ในระหว่างการตีความให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น (รากแก้วแห่งความดี, 2553) ด้วยเหตุนี้ประสิทธิภาพในการบริหารงานของประธานกรรมการจึงไม่ช่วยให้มีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่มากยิ่งขึ้น แต่อาจเป็นไปได้ว่าการติดตามประกาศแนวทางในการรายงานข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้บริษัทมีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่มากยิ่งขึ้น

สมมติฐานที่ 7 จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง ผลการทดสอบพบว่า จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน หรือปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีจำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่งน้อยก็ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับที่มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โครงสร้างกรรมการของบริษัทส่วนใหญ่มักจะมีกรรมการที่มาจากผู้บริหารในสัดส่วนหนึ่งอยู่แล้ว ดังนั้นการควมตำแหน่งของกรรมการจึงไม่มีผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ลัททวรรณ ประทุมศรี (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท พบว่า เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีการกระจุกตัวของการถือหุ้นอยู่ในกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ทำให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่เลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันกับตนหรือเป็นตัวแทนของตนขึ้นมาเป็นกรรมการและผู้บริหาร ฉะนั้นความเป็นอิสระของคณะกรรมการ

บริษัทจึงไม่มีความสัมพันธ์กันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงาน และอัสนัย ชูรวดีกุล (2552) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการควบรวมตำแหน่งว่า จะทำให้บุคคลนั้นมีอิสระในการดำเนินงานอย่างมาก ซึ่งอาจทำให้ตัดสินใจที่จะสร้างผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นจนทำให้เกิดความเสียหายต่อบริษัทและความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทได้ ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ว่าความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการมีการควบตำแหน่งของคณะกรรมการในจำนวนที่มากจะส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะที่เป็นข้อมูลทางการเงินเสียมากกว่า ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ว่าความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการมีการควบตำแหน่งของคณะกรรมการในจำนวนที่มากจะส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะที่เป็นข้อมูลทางการเงินเสียมากกว่าข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินอย่างเช่นข้อมูลความยั่งยืน

นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยที่บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลจะมีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมากขึ้นไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทได้รับแรงผลักดันต่าง ๆ รวมทั้งเป็นที่สนใจจากผู้ลงทุนที่ต้องมีการใช้ข้อมูลจำนวนมากของกิจการ และกิจการที่มีขนาดใหญ่สามารถจัดการกับต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลได้ดีกว่ากิจการขนาดเล็กหรือกิจการขนาดเล็กต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของพฤกษา พงษ์จิตต์ประไพ (2551) พิมพลภัส ชาญสมิง (2553) สิทธิธ ภูมิวัฒน์ (2553) และพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง (2558) ที่พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ทั้งนี้อาจเพราะโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทส่วนใหญ่มีการกระจุกตัวของถือหุ้นอยู่ในกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่อยู่แล้ว และอีกทั้งในปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียเป็นไปได้เสียเป็นไปอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้นซึ่งจะช่วยลดโอกาสการแทรกแซงของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (รสจรินทร์ กุลศรีสอน, ศศิวิมล มีอำพล และสันสกฤต วิจิตรเลขการ, 2552) ส่วนประเภทส่วนประเภทสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่บริษัทใช้สำนักงานสอบบัญชีไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่ม Big4 หรือไม่ ก็ไม่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล อาจเนื่องมาจากสำนักงานสอบบัญชียังไม่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน เพราะยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบงกชรัตน์ เชพานุเคราะห์ (2555) พบว่า ประเภทผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big4 ไม่พบว่ามีมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีตัวแปรใด ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในด้านนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้อมูลในด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริษัท เช่น รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์และบริการ รายได้จากการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ค่าจ้างพนักงานและผลประโยชน์ต่าง ๆ การกระจายตัวเงินไปสู่ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องแสดงในรายงานต่าง ๆ รวมไปถึงงบการเงิน อีกทั้งยังมีมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินบังคับให้ต้องรายงานข้อมูลอยู่แล้ว (เกียรตินิยม คุณติสุข และสุธา เจียรนัยกุลวานิช, ม.ป.ป.) ฉะนั้นทุกบริษัทจึงต้องรายงานข้อมูลตามข้อกำหนดของมาตรฐานดังกล่าว

2. ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การที่บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระยิ่งมากจะช่วยให้การถ่วงดุลอำนาจภายใน รักษาสมดุลของการบริหารจัดการที่ดี อีกทั้งกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัทในลักษณะที่จะทำให้มีข้อจำกัดในการบริหารงานจึงมีการดูแลบริหารบริษัทให้เป็นไป โปร่งใสมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งการที่คณะกรรมการเข้าร่วมในการประชุมในสัดส่วนมากจะช่วยให้การพิจารณาเรื่องต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันทั่วถึง จะช่วยส่งผลต่อการดำเนินงานของให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น แล้วจะส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นไปด้วย เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้ปรับให้ดีขึ้น และให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลตามที่ต้องการในปริมาณที่เพิ่มขึ้นด้วย

3. ด้านสังคม สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การที่บริษัทมีสัดส่วนของกรรมการอิสระยิ่งมากจะช่วยให้การถ่วงดุลอำนาจภายใน รักษาสมดุลของการบริหารจัดการที่ดี อีกทั้งกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัทในลักษณะที่จะทำให้มีข้อจำกัดในการบริหารงานจึงมีการดูแลบริหารบริษัทให้เป็นไป โปร่งใสมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคมมากยิ่งขึ้น สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งการที่คณะกรรมการเข้าร่วมในการประชุมในสัดส่วนมากจะช่วยให้การพิจารณาเรื่องต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

พันท่วงที จะช่วยส่งผลต่อการดำเนินงานของให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น แล้วจะส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคมมากยิ่งขึ้นไปด้วย เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับสังคมของบริษัทที่ได้ปรับให้ให้ดีขึ้น และให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลตามที่ต้องการในปริมาณที่เพิ่มขึ้นด้วย และจำนวนกรรมการที่มีการควบตำแหน่ง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ซึ่งการควบตำแหน่งของกรรมการอาจจะส่งผลต่อความไม่เป็นอิสระของกรรมการนั้น ๆ เพราะมีส่วนได้ส่วนเสียในบริษัท ดังนั้นจึงอาจเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้น้อยหรือปกปิดข้อมูลบางส่วน เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะเกิดประเด็นทางด้านสังคมเพราะการเปิดเผยข้อมูลด้านนี้ส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องแรงงานและกฎหมายต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจการเงินในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าบริษัทการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับต่ำ ดังนั้นบริษัทควรมีการส่งเสริมและมีการปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญในส่วนของสัดส่วนของกรรมการอิสระ จำนวนช่องทางในการรับข้อเสนอแนะและข้อร้องเรียนของผู้มีส่วนได้เสีย และสัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ เพราะปัจจัยดังกล่าวมีความเชื่อมโยงต่อการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่มากขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของธุรกิจการเงิน ทั้งนี้ในการวิจัยประชากร ตัวแปร และรายการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่อาจมีข้อจำกัด ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยในอนาคต เพื่อเป็นการบ่งชี้และช่วยให้สามารถวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งและเป็นประโยชน์มากขึ้นยิ่งไป ดังนี้

1. การศึกษาในส่วนของ การเข้าประชุมผู้ถือหุ้นครั้งต่อไปควรวัดค่าการเข้าประชุมผู้ถือหุ้นของผู้ถือหุ้นด้วยจำนวนผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุม
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปเพื่อให้ได้ความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นควรมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเข้าไปในการศึกษาความสัมพันธ์ เช่น

ขนาดของคณะกรรมการ การควมตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน

3. ควรมีการขยายกลุ่มประชากรให้มากขึ้น โดยทำการศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น

4. ควรมีการปรับเปลี่ยนรายการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น

5. เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ได้ให้คะแนนการเปิดเผยในทุกรายการเท่ากัน ทั้งนี้บางบริษัทมีความแตกต่างกันในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูล คือมีการเปิดเผยในเรื่องเดียวกันแต่บางบริษัทเปิดเผยมาก บางบริษัทเปิดเผยน้อย ดังนั้นอาจมีการปรับปรุงการให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลเป็นแบบอื่น เช่น การนับบรรทัด การนับคำ การนับเป็นย่อหน้า เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ จีรวัดวงศ์. (2556). *มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000*. เข้าถึงได้จาก www.si.mahidol.ac.th/th/sic/admin/news_files/2979_7_1.ppt
- เกียรตินิยม คุณดิสุข และสุธา เจียรนัยกุลวานิช. (ม.ป.ป.). *บทบาทสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศในโลกยุคปัจจุบัน*. เข้าถึงได้จาก www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/july_sep_11/pdf/aw28.pdf
- คณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ. (2557). *การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance :CG)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.cgthailand.org/TH/principles/CG/Pages/cg-concept.aspx>
- คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน. (2551). *เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: ไอคอนพริ้นติ้ง.
- จักรวดี ขอบพิเชียร. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะของธุรกิจ คุณภาพของคณะกรรมการบริษัท โครงสร้างความเป็นเจ้าของและระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- จักรวดี ขอบพิเชียร, นุรพร กำบุญ, ธิดารัตน์ คำยัง, สนธยา เรืองหิรัญ และสัมพันธ์ ดิวสันต์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- จักรวดี ขอบพิเชียร, ผกาพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร, ยุคลธร หอมชื่น, ภัทราพร ปุณะตุง, สุพัตรา สถาพรประดิษฐ์ และณัฐนิช ชุตินันตพงศ์. (2552). *โครงสร้างความเป็นเจ้าของที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบ่งชี้คุณภาพของคณะกรรมการบริษัทและระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- จิรวรรณ ครูกระโทก. (2548). *ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ฐิติมา กิ่งแก้ว. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสนใจของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน *งานประชุมวิชาการ
บัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 2 ประจำปี 2555* (หน้า 1-25). กรุงเทพฯ: กลุ่มบัญชีคณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัชชา โลหิตรานนท์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทกับการ
เปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการค้ากับดูแลกิจการที่ดี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชี
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณิชวรณ์ วิชัยดิษฐ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน *การประชุมเสนอ
ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2* (หน้า 1-15).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดัสสัน เสมอเชื้อ. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบัญชี,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2536). *ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเรื่อง แนวทาง
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน (บจ/ป 23-00)*. เข้าถึงได้จาก
http://www.set.or.th/dat/content/rule/th/BorJorPor2300_TH.pdf
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2542). *แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ*. เข้าถึง
ได้จาก https://www.set.or.th/dat/content/rule/th/BorJorRor2500_TH.pdf
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2547). *สรุปสาระสำคัญจากการเสวนา Corporate Governance
Roundtable Global Reporting Initiative (GRI)- Voluntary Reporting Guidelines towards
Good Governance*. เข้าถึงได้จาก [https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/
cg/files/doc_seminar/2004/Summary_GRI2547.pdf](https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/doc_seminar/2004/Summary_GRI2547.pdf)
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2550). *กำหนดของตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการเปิดเผย
สารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายกำกับบริษัทจดทะเบียน ตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). *หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน
ปี 2555*. เข้าถึงได้จาก [https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/2013/
CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf](https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/2013/
CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf)

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). *คู่มือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายกำกับบริษัทจดทะเบียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *รายชื่อบริษัท/หลักทรัพย์*. เข้าถึงได้จาก <http://www.setsmart.com>
- ธาริณี จวงมุกิตา. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดารัตน์ แสงอุไร. (2551). *แนวโน้มการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. งานนิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบัญชี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวพร พงษ์ตันตกุล. (2546). *โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงกชรัตน์ เชพานุเคราะห์. (2555). คุณลักษณะของกิจการที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน *การประชุมผลงานวิจัยด้านการจัดการธุรกิจครั้งที่ 5 The 5th Business Management Research Conference (BMRC)* (หน้า 12-29). เชียงใหม่: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปวีณา เรืองจันทิก, ศรีรุ่งรัตน์ สดสมบุญรณ์ และวิษณุ สุमितสุวรรณค์. (2556). ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลที่มีต่อประโยชน์ของรายงานทางการเงินของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 32(6), 50-59.
- ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์. (2546). *การบัญชีสร้างสรรค์ (Creative accounting)*. เข้าถึงได้จาก www.geocities.com/xmba18/accounting/creativeacc46.doc
- ปิยะนารด สิงห์ชู. (2556). *บรรษัทภิบาลหรือ ธรรมภิบาล*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/535005>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2556). *องค์กรมี CSR ใฝ่ยั่งยืน เตรียมตัวใช้กรอบรายงานระดับโลกฉบับใหม่*. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/iBizchannel/viewNews.aspx?NewsID=9560000077431>
- พิพัฒน์ ยอดพฤติกการณ. (2556). *การเปิดเผยข้อมูล CSR ในรายงานประจำปี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/mobile/view/blog/489436>

- พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 1(1), 79-90.
- พิมพ์ลภัส ชาญสมิง. (2553). การศึกษาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์บัณฑิตยศึกษาระดับปริญญาตรี, สาขาวิชาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงศ์ศรันย์ พลศรีเลิศ. (2556). *ธรรมาภิบาล การกิจเร่งด่วนของทุกคน*. เข้าถึงได้จาก <https://phongzahrun.wordpress.com>
- พรอนงค์ บุษราตระกูล. (2552). การตรวจสอบภายในและบรรษัทภิบาลสำหรับธุรกิจ. *สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.theiiat.or.th/km/newsdesc.php?n=90210151935>
- พุกยา พิงจิตต์ประไพ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตยศึกษาระดับปริญญาตรี, สาขาวิชาการบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร. (2556 ก). Sarbanes-oxley act และการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศสู่ธรรมาภิบาลในประเทศไทย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 35(138), 92-119.
- ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร. (2556 ข). การเปรียบเทียบรูปแบบ แนวทาง: การเปิดเผยข้อมูลและการจัดทำรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร. *วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์*, 53(3), 25-47.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท: กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 34(132), 47-67.
- มิสเตอร์ ก.ล.ต. (2553). *พบกันปีละครั้งกับการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sec.or.th/TH/Documents/Information/article/Misc/3ผู้ถือหุ้น/2การประชุมผู้ถือหุ้น/10พบปะ.pdf>

- มนตรี พิริยะกุล และบุญทวารณ วิงวอน. (2555). อิทธิพลเชิงโครงสร้างของความสามารถขององค์กรและชื่อเสียงองค์กรที่มีต่อผลการดำเนินงานและการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร. *วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพปาง*, 5(1), 97-115.
- รากแก้วแห่งความดี. (2553). GRI สมุดปกความดีบนวิถีแห่งความยั่งยืน. *วารสารสื่อพลัง*, 18(4), 10-17.
- รศจรินทร์ กุลศรีสอน, ศศิวิมล มีอำพล และสันสกฤต วิจิตรเลขการ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคุณภาพกำไร. *วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์*, 3(1), 95-109.
- ลัทธวรรณ ประทุมศรี. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลส่วนงานดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิมลรัตน์ เจ็ญเจริญ. (2546). การกำกับดูแลกิจการของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานและกลุ่มการสื่อสาร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2551). การพัฒนาสู่ความเป็นบรรษัทภิบาลที่ดี. *วารสารรวมคำแหง*, 25(1), 125-132.
- วิไลลักษณ์ สกุลภักดี. (2552). *วิเคราะห์เจาะลึกงบการเงิน*. เข้าถึงได้จาก hfo52.cfo.in.th/uploads/เอกสาร2.ppt
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2543). *คุณรู้จัก Creative accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?*. กรุงเทพฯ: ไอ โอนิค อินเตอร์เทรค ริชอเสส.
- ศรายุทธ เรื่องสุวรรณ. (2551). บรรษัทภิบาล ความโปร่งใส และการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 4(9), 81-88.
- ศิลป์พร ศรีจันเพชร. (2552). เปิดมุมมองบรรษัทภิบาลไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 32(124), 1-4.
- ศิลป์พร ศรีจันเพชร. (2555). คณะกรรมการ: กลไกของบรรษัทภิบาล. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 35(136), 1-34.
- สถาบันไทยพัฒนา. (2553). *บรรษัทภิบาล (CSR) ต่างกับ บรรษัทภิบาล (CG) อย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <http://faq.thaicr.com/2006/11/csr-cg-2553.html>
- สถาบันไทยพัฒนา. (2555). *แนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เมจิกเพรส.

สถาบันไทยพัฒนา. (ม.ป.ป. ก). *ความยั่งยืน หน้าตาเป็นอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaicssr.com/2012/09/blog-post.html>

สถาบันไทยพัฒนา. (ม.ป.ป. ข). *รายงานความยั่งยืนคืออะไร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicssr.com/2012/11/blog-post.html>

สถาบันไทยพัฒนา. (ม.ป.ป. ค). *รายงานความยั่งยืนสำคัญอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก

http://www.thaicssr.com/2012/11/blog-post_20.html

สถาบันไทยพัฒนา. (ม.ป.ป. ง). *จับทิส "รายงานความยั่งยืน" GRI ฉบับ G4*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaicssr.com/2013/06/gri-g4.html>

สถาบันไทยพัฒนา. (ม.ป.ป. จ). *รายงาน CSR ตามแบบ 56-1*. เข้าถึงได้จาก http://www.thaicssr.com/2014/01/csr-56-1_27.html

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2555). *แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ*. กรุงเทพฯ:

เมจิกเพรส.

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2556). *รู้จักกรอบการรายงานสากล GRI. CSRI Newsletter, 2(1), 1-6.*

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2556). *วิธีจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนตามกรอบของ GRI Version 3.1*. ม.ป.ท.

สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน. (2558). *ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม.

สมาคมนักลงทุนเน้นคุณค่า (ประเทศไทย). (2555). *ความแตกต่างระหว่าง 56-1 และรายงานประจำปี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaivi.org>

สรียา พันธุ์รงค์. (2553). *การกำกับดูแลกิจการ: การประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ความล้มเหลวของกิจการ*. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร, 4(2), 118-129.*

สิทธิร ภูมิวัฒน์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การศึกษาด้วยตนเองบัณฑิตมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุมาลี จันทร์ชะลอ. (ม.ป.ป.). *สหสัมพันธ์ (Correlation)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.fiet.kmutt.ac.th/e-learning/edustat/web%20correlation/correlation%20pageA3-1-1.php>

โสทธิธร มัลลิกะมาส. (ม.ป.ป.). *บรรษัทภิบาลกับตลาดการเงิน*. เข้าถึงได้จาก

http://www.econ.chula.ac.th/public/members/sothitorn/Corporate_Governance.doc

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2552, 20 กุมภาพันธ์). *เรื่องการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2) (ทจ.4/2552)*. ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2555). *พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535*. เข้าถึงได้จาก http://www.sec.or.th/TH/AboutUs/Pages/linkintroduction/secact_th.aspx
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556 ก). *การกำกับดูแลกิจการที่ดี*. เข้าถึงได้จาก http://www.sec.or.th/TH/RaisingFunds/EquityDebt/Pages/link-Laws_Regulations/CorporateGovernanceCG.aspx
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556 ข). *โครงการประเมินคุณภาพ AGM*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sec.or.th/TH/RaisingFunds/EquityDebt/Pages/pagelink/teema.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556 ค). *คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลแบบ 56-1 แบบ 69-1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556 ง, 22 ตุลาคม). *เรื่องรายงาน/แบบฟอร์มคณะกรรมการกำกับตลาดทุน แบบ 56-1 (ทจ.44-2556) (6127)*. ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556 จ, 22 ตุลาคม). *เรื่องรายงาน/แบบฟอร์มคณะกรรมการกำกับตลาดทุน แบบ 56-2 (ทจ.44-2556) (6128)*. ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2558, 12 มิถุนายน). *เรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 5)*. ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). *คุณสมบัติของข้อมูลที่ดี*. เข้าถึงได้จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/know/estat1_5.html
- อนันตชัย ยุธประดม. (2550). *CSR จากแนวคิดสู่วิธีปฏิบัติ*. เข้าถึงได้จาก www.stjohn.ac.th/sju/med/intranet/download/26_01_2011_12_25_58_csr.pdf

- อติศรา ผลาวรรณ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฐวุฒิ ปภังกร. (2556). *ทฤษฎีบรรษัทภิบาล*. เข้าถึงได้จาก <https://thaicg.wordpress.com>
- อัศนัย ชูรวดีกุล. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริหารบริษัทกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อำนาจ รัตนสุวรรณ และอรุณพล ตริตานนท์. (2554). *การบัญชีขั้นต้น: ฉบับอ่านเข้าใจง่าย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aaron, S. (2015). *Sustainability accounting*. Retrieved from <http://www.slideshare.net/AaronShannon1/sustainability-accounting-43411142>
- Albawwat, A. H., & Ali basah, M. Y. (2015). Corporate governance and voluntary disclosure of interim financial reporting in Jordan. *Journal of Public Administration and Governance*, 5(2), 100-127.
- Andrea, S. K., & Ya-wen, Y. (2008). The impact of corporate governance on internet financial reporting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 27, 62-87.
- Arif, H. M., & Tuhin, M. H. (2013). Disclosure of non-financial information voluntarily in the annual report of financial institutions-a study on listed banks of Bangladesh. *European Journal of Business and Economics*, 8(12), 37-43.
- Barros, C. P., Boubaker, S., & Hamrouni, A. (2013, March/ April). Corporate governance and voluntary disclosure in France. *The Journal of Applied Business Research*, 29(2), 561-578.
- Chau, G., & Gray, S. J. (2010). Family ownership, board independence and voluntary disclosure: Evidence from Hong Kong. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 19, 93-109.
- Cheng, E. C. M., & Courtenay, S. M. (2006). Board composition, regulatory regime and voluntary disclosure. *The International Journal of Accounting*, 41(3), 262-289.

- Gisbert, A., & Navallas, B. (2012). *The association between voluntary disclosure and corporate governance in the presence of severe agency conflicts*. Madrid: Faculty of Economics, Accounting Department, Universidad Autonoma de Madrid.
- Global Reporting Initiative. (2011). *Sustainability reporting guidelines*. Amsterdam: Global Reporting Initiative.
- Global Reporting Initiative. (2014). *GRI G4 Guidelines and ISO 26000:2010 How to use the GRI G4 guidelines and ISO 26000 in conjunction*. n.p.
- Global Reporting Initiative. (2015). *G4 Sustainability reporting guidelines*. Amsterdam: Global Reporting Initiative.
- Ivan, O. R. (2009). Sustainability in accounting-basis: A conceptual framework. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 11(1), 106-116.
- Jalila, J., & Devi, S. (2012). Ownership structure effect on the extent of segment disclosure: evidence from Malaysia. *Procedia Economics and Finance*, 2, 247-256.
- Juhmani, O. (2013). Ownership structure and corporate voluntary disclosure: Evidence from Bahrain. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 3(2), 133-148.
- Murcia, F. D. R., & Souza, F. C. D. (2008). *Discretionary-based disclosure: The case of social and environmental reporting in Brazil*. Retrieved from <http://www.congressosp.fipecafi.org/web/artigos92009/86.pdf>
- Organization for Economic Cooperation and Development. (2004). *OECD Principles of corporate governance*. France: OECD
- Shun, W. K. (1998). *Corporate disclosures in Hong Kong: A study of the relationship between corporate governance structures and voluntary disclosures*. Master's thesis, Faculty of Business Administration, The Chinese University of Hong Kong.
- Stephen, O. (1998). The impact of corporate attributes on the extent of mandatory disclosure and reporting by listed companies in Zimbabwe. *The International Journal of Accounting*, 33(2), 605-631.
- Sustainability Accounting Standards Board. (2013). *Conceptual framework of the sustainability accounting standards board*. California: Sustainability Accounting Standards Board.
- Tian, Y., & Chen, J. (2009). Concept of voluntary information disclosure and a review of relevant studies. *International Journal of Economics and Finance*, 1(2), 55-59

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

วิธีใช้กระดาษทำการ

กระดาษทำการนี้จะเก็บข้อมูลของบริษัทในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2553-2557 โดยการเก็บข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท

ส่วนที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท ซึ่งการเก็บข้อมูลส่วนนี้จะใช้วิธีการเขียนลงในช่องของแต่ละปีว่ามีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานต่าง ๆ ของบริษัทเล่มใดบ้าง ซึ่งกระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมีจำนวนข้อรวมทั้งหมด 91 ข้อ ทั้งนี้กระดาษทำการมีการแบ่งการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ซึ่งในแต่ละด้านจะแบ่งออกเป็นหมวด ๆ โดยที่ด้านเศรษฐกิจมี 4 หมวด ด้านสิ่งแวดล้อมมี 12 หมวด และด้านสังคมมี 30 หมวด หมวด สำหรับการนับคะแนนจะแบ่งออกเป็นคะแนนรวมทั้งหมด คะแนนตามแต่ละด้าน และคะแนนตามแต่ละหมวดย่อย การให้คะแนนจะให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลข้อละ 1 คะแนน และหากข้อใดไม่มีการเปิดเผยจะให้ 0 คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละด้านและแต่ละหมวดย่อยมีจำนวนข้อไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงคำนวณเป็นดัชนีเปิดเผยข้อมูลดังนี้

$$\text{คะแนนการเปิดเผยข้อมูล} = \frac{\text{จำนวนข้อที่เปิดเผย}}{\text{จำนวนข้อทั้งหมด}}$$

โดยที่ $0 \leq \text{คะแนนการเปิดเผยข้อมูล} \leq 1$

กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน
บริษัท _____

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท

	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
1. ขนาดของบริษัท	_____	_____	_____	_____	_____
2. การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น	_____	_____	_____	_____	_____
3. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี					
- สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4	☐	☐	☐	☐	☐
- สำนักงานสอบบัญชีอื่น	☐	☐	☐	☐	☐
4. สัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี	_____	_____	_____	_____	_____
5. สัดส่วนของกรรมการอิสระ	_____	_____	_____	_____	_____
6. จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย	_____	_____	_____	_____	_____
7. สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบ	_____	_____	_____	_____	_____
8. สัดส่วนการเข้าประชุมของคณะกรรมการ	_____	_____	_____	_____	_____
9. ประสิทธิภาพในการบริหารงานของ ประธานกรรมการ	_____	_____	_____	_____	_____
10. จำนวนกรรมการที่มีการควมตำแหน่ง	_____	_____	_____	_____	_____

ส่วนที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัท

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
ด้านเศรษฐกิจ					
หมวดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ					
<p>1. มูลค่าทางเศรษฐกิจทางตรง และการกระจายมูลค่าสู่ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เช่น รายได้ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ผลตอบแทนพนักงาน การบริจาคและการลงทุนในชุมชน กำไรสะสม เงินที่ชำระคืนเจ้าของเงินทุน และภยานำส่งรัฐ</p> <p>2. ความเสี่ยง ผลกระทบ และการบริหารจัดการของบริษัทที่ส่งผลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>3. ความคุ้มครองที่มีต่อภาระในโครงการผลประโยชน์พนักงาน เช่น การจ่ายเงินบำนาญ การจ่ายเงินให้กับผู้เกษียณอายุ การจ่ายเงินสมทบให้พนักงาน</p> <p>4. การได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน รวมถึงสิทธิพิเศษต่าง ๆ จากภาครัฐ</p>					
รวมคะแนน					
หมวดบทบาทในตลาด					
<p>1. การรายงานในส่วน of ค่าจ้างขั้นต่ำของบริษัท และเปรียบเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศ</p> <p>2. สัดส่วนของผู้บริหารระดับสูงหรือผู้จัดการอาวุโสที่ปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละพื้นที่ เช่น ในประเทศ ต่างประเทศ</p>					
รวมคะแนน					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
<p>หมวดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม</p> <p>1. การพัฒนาและผลกระทบจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยผ่านการปฏิบัติงานแบบมีผลตอบแทนเป็นเงิน หรือผลต่างผลตอบแทนอื่น ๆ หรือการไม่หวังผลตอบแทน เช่นการจัดโครงการให้ความรู้ต่าง ๆ การให้เงินสนับสนุนการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานในการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นหลัก การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น โครงการเพื่อสังคม กิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ</p> <p>2. การรายงานเกี่ยวกับผลกระทบและขอบเขตทางเศรษฐกิจทางอ้อมซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และเศรษฐกิจภูมิภาค เช่น การเปลี่ยนแปลงการผลิตผลิตภัณฑ์ของบริษัท ผลกระทบจากการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ การเปลี่ยนสถานที่การผลิตผลิตภัณฑ์ ความพร้อมของผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้มีรายได้น้อย เช่น การตั้งราคาพิเศษ</p> <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
<p>หมวดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>1. สัดส่วนการชำระเงินให้แก่ผู้จัดจำหน่ายภายในประเทศ เช่น ผลิตภัณฑ์และบริการที่ซื้อภายในประเทศ</p> <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p> <p style="text-align: right;">รวมคะแนนด้านเศรษฐกิจ</p>					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
ด้านสิ่งแวดล้อม					
หมวดวัสดุ					
1. น้ำหนัก ขนาด ของวัสดุ ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ รวมถึงที่ใช้ในการบริการ					
2. วัสดุที่นำมาใช้จากการรีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่					
รวมคะแนน					
หมวดพลังงาน					
1. การใช้พลังงานทางตรงภายในบริษัท เช่น ไฟฟ้า ความร้อน เชื้อเพลิงจากวัสดุเหลือใช้					
2. การใช้พลังงานทางอ้อม ตัวอย่างเช่นการแปลงพลังงานที่ซื้อเข้ามา เช่น ไฟฟ้า ความร้อน ไอน้ำ ให้เป็นพลังงานในรูปแบบอื่น					
3. ความเข้มข้น หรือปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด					
4. การลดการใช้พลังงานของบริษัท					
5. การลดการความต้องการใช้พลังงานในการผลิตผลิตภัณฑ์และบริการ					
รวมคะแนน					
หมวดน้ำ					
1. การใช้น้ำของบริษัทโดยแบ่งตามแหล่งที่มาของน้ำ เช่น น้ำประปา น้ำบาดาล					
2. แหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบอย่างมาจากการดึงน้ำไปใช้					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
3. ร้อยละและปริมาณของน้ำที่ถูกนำไปบำบัดและนำกลับมาใช้ใหม่					
รวมคะแนน					
หมวดความหลากหลายทางชีวภาพ					
1. พื้นที่และขนาดของที่ดินที่บริษัทที่อยู่ในบริเวณหรืออยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายตลอดจนบริเวณที่มีมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่อยู่นอกเหนือจากพื้นที่คุ้มครอง					
2. ผลกระทบของการทำกิจกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์และบริการต่อความหลากหลายทางชีวภาพทั้งที่อยู่ในพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายและนอกเหนือจากพื้นที่คุ้มครอง เช่น มลพิษ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน การแพร่กระจายของเชื้อโรค					
3. รายงานข้อมูลแหล่งพื้นที่ตามธรรมชาติที่ได้รับการคุ้มครอง รวมถึงการร่วมอนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่เหล่านั้น					
4. จำนวนของสายพันธุ์ทางชีวภาพในบัญชีการอนุรักษ์แห่งชาติ ซึ่งอยู่ในบริเวณที่ได้รับการผลกระทบจากการดำเนินงานบริษัท โดยแบ่งตามระดับของความเสี่ยงการสูญพันธุ์					
รวมคะแนน					
หมวดการปล่อยก๊าซ					
1. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางตรงเป็นการปล่อยก๊าซจากแหล่งที่บริษัทเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุม เช่น การปล่อยก๊าซจากการเผาเชื้อเพลิง					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
2. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางอ้อม เป็นการปล่อยก๊าซจากกิจกรรมของบริษัท แต่แหล่งที่ปล่อยก๊าซมีบริษัทอื่นเป็นเจ้าของ โดยการปล่อยก๊าซจากแหล่งกำเนิดไฟฟ้า ความ ร้อนหรือไอน้ำ					
3. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางอ้อม อื่น ๆ เป็นการปล่อยก๊าซที่นอกจาก แหล่งกำเนิดไฟฟ้า ความร้อนหรือไอน้ำ เช่น การขนส่ง					
4. ความเข้มของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก					
5. การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก					
6. การปล่อยสารเคมีที่ทำลายชั้นโอโซน					
7. การปล่อยไนโตรเจนออกไซด์ ซัลเฟอร์ออกไซด์ และการปล่อยสารพิษทางอากาศ					
รวมคะแนน					
หมวดน้ำทิ้งและของเสีย					
1. ปริมาณการระบายน้ำทิ้ง แบ่งตามคุณภาพและ แหล่งทิ้งน้ำ					
2. ปริมาณขยะ แบ่งตามชนิดและวิธีการกำจัด					
3. ปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ					
4. น้ำหนักของการขนส่ง นำเข้า ส่งออก หรือ จัดการของเสียที่นับเป็นอันตรายภายใต้ข้อแก้ไข อนุสัญญาบาเซลในการห้ามส่งออกของเสีย อันตราย รวมถึงอัตราส่วนร้อยละของการขนส่ง ของเสียระหว่างประเทศ					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
5. ชนิดและขนาด สภาวะคุ้มครองและคุณค่าทางความหลากหลายด้านชีวภาพของแหล่งน้ำ และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยภายใต้บริเวณที่ได้รับผลกระทบของการระบายน้ำ และของเหลวของบริษัท					
รวมคะแนน					
หมวดผลิตภัณฑ์และบริการ					
1. แผนงานและขอบเขตของการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ของผลิตภัณฑ์และบริการ					
2. ร้อยละของผลิตภัณฑ์ที่ขาย และวัสดุของบรรจุภัณฑ์ที่จำแนกตามกลุ่ม					
รวมคะแนน					
หมวดความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม					
1. ค่าปรับที่เป็นตัวเงิน และจำนวนมาตรการลงโทษอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงินจากการละเมิดข้อกำหนดและข้อบังคับทางสิ่งแวดล้อม					
รวมคะแนน					
หมวดการขนส่ง					
1. ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของการขนส่งผลิตภัณฑ์และวัสดุของบริษัท และการขนส่งกำลังแรงงาน เช่น ฝุ่น คาร์บอน เสี่ยง					
รวมคะแนน					
หมวดภาพรวมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม					
1. ค่าใช้จ่ายและการลงทุนในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งหมดแบ่งตามประเภท เช่น ต้นทุนการฟื้นฟู การกำจัดของเสีย การปล่อยก๊าซ					
รวมคะแนน					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสภาพแวดล้อม 1. ร้อยละของผู้จัดจำหน่ายรายใหม่ที่คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์การด้านสิ่งแวดล้อม 2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วและอาจเกิดขึ้นในทางลบที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมในห่วงโซ่อุปทาน และการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่าย รวมคะแนน					
หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม 1. จำนวนข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการแก้ไข รวมคะแนน					
รวมคะแนนด้านสิ่งแวดล้อม					
ด้านสังคม					
1. การปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า หมวดการจ้างงาน 1. จำนวนและอัตราการรวมของการจ้างงานพนักงานใหม่ และการลาออก 2. ผลประโยชน์ หรือสวัสดิการสำหรับพนักงานประจำ 3. อัตราการกลับมาทำงาน และการคงอยู่ของพนักงาน หลังจากการลาหยุดเพื่อเลี้ยงดูบุตร รวมคะแนน					
หมวดความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานและการจัดการ 1. ระยะเวลาการแจ้งล่วงหน้าขึ้นตำแหน่ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติงานที่สำคัญ รวมถึงการแจ้งว่ามีอยู่ในข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างหรือไม่					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
รวมคะแนน					
หมวดอาชีพอนามัยและความปลอดภัย					
<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละของจำนวนบุคคลที่อยู่ในคณะกรรมการร่วมเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงานและการจัดการ ซึ่งมีส่วนร่วมในการดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับแผนงานด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ประเภทของการบาดเจ็บและอัตราการบาดเจ็บโรคที่เกิดจากการทำงาน วันขาดงาน และการขาดงาน รวมถึงจำนวนของผู้เสียชีวิตจากการปฏิบัติงาน แรงงานที่มีอัตราการเกิดหรือมีความเสี่ยงสูงของโรคที่เกิดขึ้นจากการหน้าที่ทำงานของพวกเขา เช่น โรคออฟฟิศซินโดรม หัวข้อด้านสุขภาพและความปลอดภัย ที่ปรากฏในข้อตกลงอย่างเป็นทางการกับสมาพันธ์แรงงาน 					
รวมคะแนน					
หมวดการฝึกอบรมและการศึกษา					
<ol style="list-style-type: none"> จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยของการฝึกอบรมต่อปีต่อพนักงานหนึ่งคน แผนการจัดการทักษะและการเรียนรู้ของพนักงาน ร้อยละของพนักงานที่ได้รับการตรวจสอบพัฒนาการด้านอาชีพและผลการปฏิบัติงาน 					
รวมคะแนน					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
หมวดความหลากหลายและความเท่าเทียมทางโอกาส 1. องค์ประกอบของโครงสร้างการบริหาร โดยแบ่งพนักงานตามเพศ กลุ่มอายุ และตัวชี้วัดความหลากหลายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
หมวดการให้ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง 1. อัตราส่วนของเงินเดือนพื้นฐาน และค่าตอบแทนของเพศหญิงและเพศชาย ตามประเภทของพนักงาน <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านการปฏิบัติต่อแรงงาน 1. ร้อยละของผู้จัดจำหน่ายที่คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์การปฏิบัติต่อแรงงาน 2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วและอาจเกิดขึ้นในทางลบที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติด้านแรงงานในห่วงโซ่อุปทาน และการดำเนินการ <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน 1. จำนวนข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อแรงงานที่มีการยื่นข้อร้องทุกข์และการดำเนินการแก้ไข <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p> <p style="text-align: center;">รวมคะแนนหมวดการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่มีคุณค่า</p>					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
<p>2. สิทธิมนุษยชน</p> <p>หมวดแนวปฏิบัติการลงทุนและการจัดหา</p> <p>1. ร้อยละและจำนวนทั้งหมดของข้อตกลงและสัญญาการลงทุนที่สำคัญ ที่ประกอบด้วยด้านสิทธิมนุษยชน หรือที่ได้ผ่านการคัดกรองด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>2. จำนวนชั่วโมงทั้งหมดของการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย และขั้นตอนด้านสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมถึงร้อยละของพนักงานที่ได้รับการฝึกอบรม</p> <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
<p>หมวดการไม่เลือกปฏิบัติ</p> <p>1. จำนวนความเสียหายทั้งหมดจากกรณีการเลือกปฏิบัติและการดำเนินการแก้ไข</p> <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
<p>หมวดเสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาต่อรองร่วม</p> <p>1. การดำเนินงานและผู้ส่งมอบรายสำคัญที่บ่งชี้ว่ามีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อกรณีการถูกละเมิดเสรีภาพในการสมาคม และการเจรจาต่อรองร่วมของพนักงาน และข้อปฏิบัติในการสนับสนุนสิทธิเสรีภาพดังกล่าว</p> <p style="text-align: right;">รวมคะแนน</p>					
<p>หมวดแรงงานเด็ก</p> <p>1. การดำเนินงานและผู้ส่งมอบรายสำคัญที่บ่งชี้ว่ามีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อกรณีการใช้</p>					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
แรงงานเด็ก รวมถึงระบุนมาตรการที่ใช้เพื่อขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก					
รวมคะแนน					
หมวดแรงงานที่ถูกบังคับ					
1. การดำเนินงานและผู้ส่งมอบรายสำคัญที่บ่งชี้ว่ามีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อกรณีของแรงงานที่ถูกบังคับ รวมถึงระบุนมาตรการที่ใช้เพื่อนำไปสู่การจัดรูปแบบของทุกข้อบังคับของแรงงานกลุ่มดังกล่าว					
รวมคะแนน					
หมวดแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย					
1. ร้อยละของบุคลากรฝ่ายรักษาความปลอดภัยที่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องนโยบายหรือขั้นตอนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน					
รวมคะแนน					
หมวด สิทธิของคนในท้องถิ่น					
1. จำนวนกรณีหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการละเมิดสิทธิของคนในท้องถิ่น และมาตรการที่ใช้ดำเนินการจัดการเรื่องดังกล่าว					
รวมคะแนน					
หมวดการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน					
1. ร้อยละและจำนวนทั้งหมดของการดำเนินงานที่ต้องผ่านการทบทวนหรือการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน					
รวมคะแนน					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของสิทธิมนุษยชน 1. ร้อยละของผู้จัดจำหน่ายรายใหม่ที่คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์เรื่องสิทธิมนุษยชน 2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วและอาจเกิดขึ้นในทางลบที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนในห่วงโซ่อุปทาน และการดำเนินการ					
รวมคะแนน					
หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน 1. จำนวนข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนที่มีการยื่นข้อร้องทุกข์และการดำเนินการแก้ไข					
รวมคะแนน					
รวมคะแนนหมวดสิทธิมนุษยชน					
3. สังคม					
หมวดการดำเนินงานในชุมชนท้องถิ่น 1. ร้อยละของการดำเนินงานที่ปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่น โดยมีการประเมินผลกระทบและแผนงานพัฒนาท้องถิ่นนั้น 2. การดำเนินงานที่มีผลกระทบ ซึ่งเป็นหรืออาจเป็นผลเสียอันมีนัยสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่น					
รวมคะแนน					
หมวดการทุจริต 1. ร้อยละและจำนวนของการดำเนินงานและการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและความเสี่ยงที่สำคัญที่ถูกระบุ					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
2. การสื่อสารหรือการให้ความรู้ และการฝึกอบรม เกี่ยวกับนโยบาย และขั้นตอนการต่อต้านการทุจริต ของบริษัท					
3. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทุจริต และการ ดำเนินการจัดการ					
รวมคะแนน					
หมวดนโยบายสาธารณะ					
1. มูลค่ารวมของการสนับสนุนทางการเมืองตาม แต่ละประเทศ และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์นั้น					
รวมคะแนน					
หมวดพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน					
1. จำนวนของการดำเนินการทางกฎหมายทั้งหมด ที่ใช้สำหรับพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน การต่อต้านความเชื่อใจ และแนวปฏิบัติผูกขาด รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการต่อต้านนั้น					
รวมคะแนน					
หมวดความร่วมมือเกี่ยวกับด้านสังคม					
1. จำนวนการลงโทษที่ไม่เป็นตัวเงิน และมูลค่าเงิน ค่าปรับที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และ ระเบียบ					
รวมคะแนน					
หมวดการประเมินผู้จัดจำหน่ายในด้านของ ผลกระทบต่อสังคม					
1. ร้อยละของผู้จัดจำหน่ายรายใหม่ที่คัดเลือกโดย ใช้เกณฑ์เรื่องที่ตั้งผลกระทบต่อสังคม					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วและอาจเกิดขึ้นในทางลบที่กระทบต่อสังคมในห่วงโซ่อุปทาน และการดำเนินการ					
รวมคะแนน					
หมวดกระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องผลกระทบต่อสังคม					
1. จำนวนข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสังคมที่มีการยื่นคำร้อง เพื่อการจัดการ และการดำเนินการแก้ไข					
รวมคะแนน					
รวมคะแนนหมวดสังคม					
4. ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์					
หมวดสุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า					
1. ร้อยละของผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการประเมินผลกระทบต่อด้านสุขภาพ และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อเกิดการปรับปรุงผลกระทบนั้น					
2. จำนวนความเสียหายจากกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและบรรทัดฐานโดยความสมัครใจ เกี่ยวกับผลกระทบต่อด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และบริการ โดยแบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ตามมา					
รวมคะแนน					
หมวดการติดตามผลิตภัณฑ์และบริการ					
1. ชนิดของข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการที่จำเป็นต้องให้รายละเอียดอย่างชัดเจนภายใต้กรอบของข้อมูลที่จำเป็นต้องแสดง เช่น การแสดงเนื้อหาส่วนประกอบและการใช้งานผลิตภัณฑ์					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
2. จำนวนความเสียหายจากกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและบรรทัดฐาน โดยความสมัครใจเกี่ยวกับข้อมูลการตีตราผลิตภัณฑ์และบริการ โดยแบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ตามมา เช่น ถูกตัดเตือน การเสียค่าปรับ					
3. แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของลูกค้า รวมถึงสำรวจระดับความพึงพอใจของลูกค้า					
รวมคะแนน					
หมวดการสื่อสารทางการตลาด					
1. การขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่ต้องห้าม หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์					
2. จำนวนความเสียหายจากกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและบรรทัดฐาน โดยความสมัครใจเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาด การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการเป็นผู้สนับสนุน โดยแบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ตามมา เช่น ถูกตัดเตือน การเสียค่าปรับ					
รวมคะแนน					
หมวดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า					
1. จำนวนการร้องเรียนทั้งหมด ที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า เช่น การรั่วไหลของข้อมูล และการทำข้อมูลลูกค้าหาย					
รวมคะแนน					

ข้อมูลความยั่งยืน	การเปิดเผยข้อมูลในแต่ละปี				
	2553	2554	2555	2556	2557
หมวดความร่วมมือเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อ ผลิตภัณฑ์และบริการ 1. มูลค่าเงินค่าปรับที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการจัดการผลิตภัณฑ์ และบริการ					
รวมคะแนน					
รวมคะแนนหมวดความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์					
รวมคะแนนด้านสังคม					
***รวมคะแนนการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด					

ภาคผนวก ข

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนกลุ่มธุรกิจการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
และตลาดหลักทรัพย์ใหม่

ตารางภาคผนวก ข-1 รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ใหม่ในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2553-2557

รายชื่อบริษัท	ช่วงปีที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์				
	2553	2554	2555	2556	2557
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย					
ธนาคาร					
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)	✓				
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เซียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)		✓	✓	✓	✓
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ทูมธนาชาติ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ทีเอสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ศรีอยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ประกันภัยและประกันชีวิต					
บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท บางกอกสหประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท จริฎุประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท อินทรประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท เมืองไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท นวกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางภาคผนวก ข-1 (ต่อ)

รายชื่อบริษัท	ช่วงปีที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์				
	2553	2554	2555	2556	2557
บริษัท นำสินประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไทยพาณิชย์ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท สามัคคีประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท สินมั่นคงประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไทยริประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)				✓	✓
บริษัท ไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ประกันภัยไทยวิวัฒน์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
เงินทุนและหลักทรัพย์					
บริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท อะมานะฮ์ ลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท เอเชียเสริมกิจลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท เอเชีย พลัส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทเงินทุน กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด (มหาชน)	✓	✓			
บริษัทหลักทรัพย์ คันทรี กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ ซีไอเอ็มบี อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	✓	✓			
บริษัทหลักทรัพย์ โนมูระ พัฒนสิน จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ตะวันออกพาณิชย์ลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ฟินันซ่า จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางภาคผนวก ข-1 (ต่อ)

รายชื่อบริษัท	ช่วงปีที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์				
	2553	2554	2555	2556	2557
บริษัทหลักทรัพย์ ฟินันเซีย ไซรัส จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท โกลเบติก โฮลดิ้ง แมนเนจเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท กรุ๊ปลีส์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไอเอฟเอส แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท เจ เอ็ม ที เน็ทเวอร์ค เซอร์วิสเซส จำกัด (มหาชน)			✓	✓	✓
บริษัท กรุงไทยคาร์เร้นท์ แอนด์ ลีส จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ เมย์แบงก์ กิมเอ็ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน เอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไมด้า ลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)					✓
บริษัท เมืองไทย ลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท พรีเมียร์เอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด (มหาชน)		✓	✓	✓	✓
บริษัท ทุนภัทร จำกัด (มหาชน)		✓			
บริษัท ภัทรลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด (มหาชน)	✓				
บริษัทหลักทรัพย์ อาร์เอชบี โอเอสเค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓		
บริษัท ศรีสวัสดิ์ พาวเวอร์ 1979 จำกัด (มหาชน)					✓
บริษัทเงินทุน สินอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	✓				
บริษัท ราชธานีลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ฐิติกร จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางภาคผนวก ข-1 (ต่อ)

รายชื่อบริษัท	ช่วงปีที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์				
	2553	2554	2555	2556	2557
บริษัท จูติกร จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ทรินิตี้ วัฒนา จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ ยูโอบี เคย์เสียน (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทหลักทรัพย์ ซิมิโก้ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
ตลาดหลักทรัพย์ใหม่					
บริษัท เอแคป แอ็ดไวเซอร์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไอรา แพคคอริ่ง จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท ไอรา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)					✓
บริษัท บรู๊คเคอร์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัท จี แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)				✓	✓
บริษัท ลีซ อิท จำกัด (มหาชน)					✓
รวม (บริษัท)	62	62	60	61	65

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

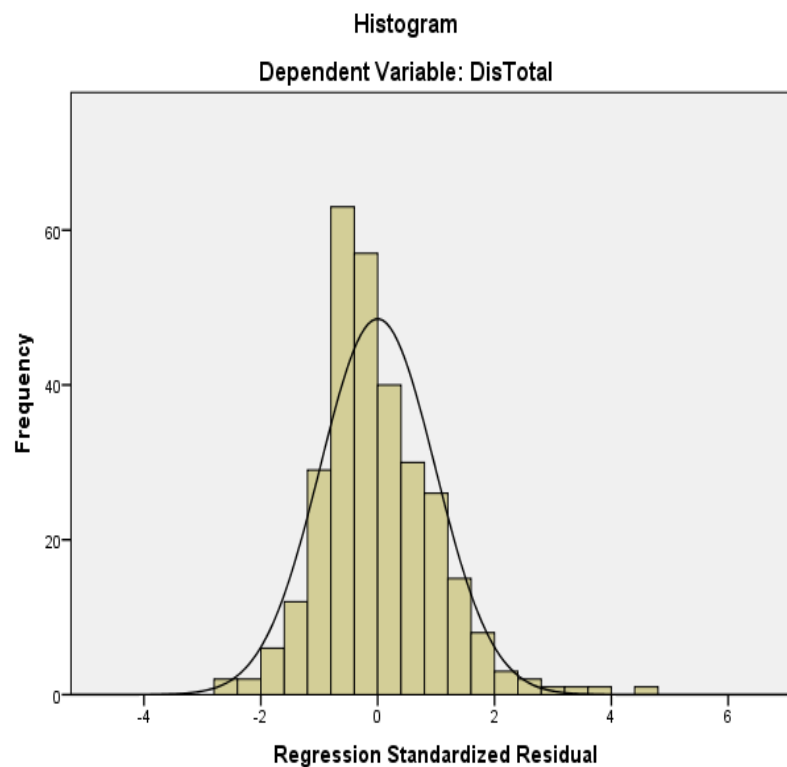
การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการตรวจสอบประชากรตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

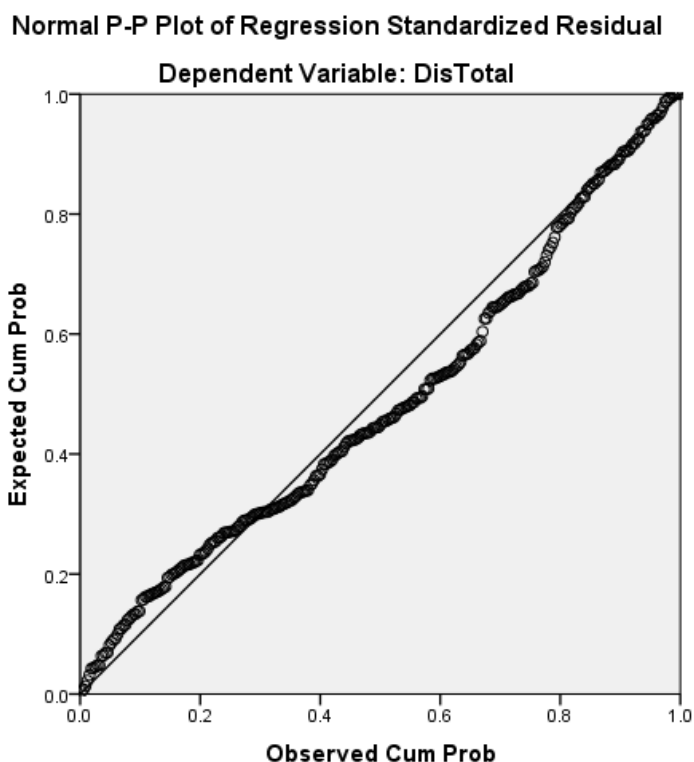
1. ตรวจสอบว่าค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์

เงื่อนไขข้อนี้จะจริงเสมอไม่จำเป็นต้องตรวจสอบเนื่องจากเมื่อใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดในการประมาณค่า $\beta_0 \beta_1 \beta_2 \beta_3 \beta_4 \beta_5 \beta_6 \beta_7 \beta_8 \beta_9 \beta_{10}$ และ β_{11} จะทำให้ e (error) = 0 เสมอ

2. ตรวจสอบว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพภาคผนวก ค-1 แผนภาพ Histogram

ภาพภาคผนวก ค-2 แผนภาพ Normality probability plot

จากการตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ โดยการพิจารณาแผนภาพ Histogram พบว่ามีความสมมาตร และการศึกษาแผนภาพ Normality probability plot พบว่า ค่าของของมูลที่เกิดขึ้นจริงจะอยู่ที่บริเวณรอบเส้นที่คาดไว้ ซึ่งจะมีการอยู่เหนือและต่ำกว่าเส้นเพียงเล็กน้อย จึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

3. ตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

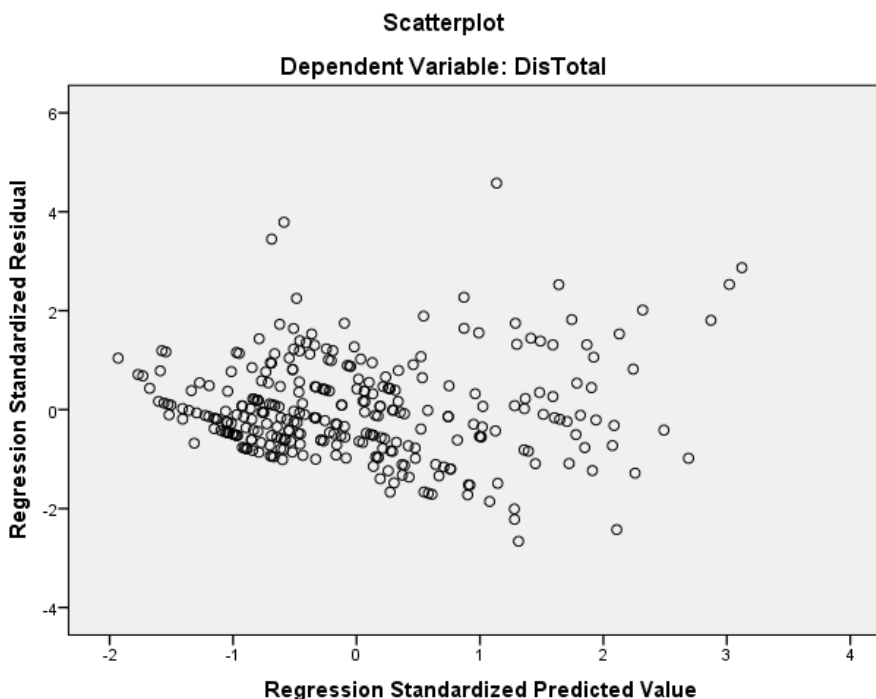
ตารางภาคผนวก ค-1 การตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

Model Summary ^b					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.609 ^a	.371	.349	.04785	1.858

การตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ด้วยค่าทางสถิติที่เรียกว่า เดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson) ซึ่งถ้ามีค่าอยู่ในระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อน

เป็นอิสระต่อกัน ผลการตรวจสอบพบว่า ค่าเดออร์บิน-วัตสันเท่ากับ 1.858 จึงสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

4. ตรวจสอบว่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพภาคผนวก ค-3 แผนภาพการกระจาย Scatter plot

การตรวจสอบว่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่หรือไม่นั้น ในการพิจารณาแผนภาพการกระจาย Scatter plot มีเกณฑ์คือ ถ้าหากค่าความคลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงใกล้ศูนย์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแคบ แสดงว่าค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์นั้นเป็นค่าคงที่ ฉะนั้นจากการพิจารณาแผนภาพการกระจาย Scatter plot ข้างต้นพบว่า ค่าความคลาดเคลื่อนส่วนใหญ่จะกระจายอยู่เหนือและใต้ระดับ 0 ซึ่งจากการกระจายตัวอยู่ในช่วงแคบไม่ว่า Y จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่

5. ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตารางภาคผนวก ค-2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

Model	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
(Constant)		
PSAGM	.469	2.130
PID	.784	1.275
NBC	.818	1.222
PAC	.580	1.723
1 PDBM	.934	1.071
EC	.731	1.369
NDRD	.922	1.085
Size	.675	1.482
Top5	.423	2.365
Big4	.885	1.129

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ สามารถพิจารณาได้จากค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) โดยมีเกณฑ์คือ ถ้าหากค่า Tolerance ของตัวแปรเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระจากกัน แต่ถ้าค่าใกล้ ศูนย์แสดงว่าเกิดปัญหา Multicollinearity และค่า Variance Inflation Factor (VIF) หากมีค่าใกล้ 10 มากแสดงว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในสมการการวิเคราะห์ความถดถอยพหุเชิงเส้นมีมาก นั่นคือ เกิดปัญหา Multicollinearity และจากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรไม่เข้าใกล้ศูนย์ และ Variance inflation factor มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

ภาคผนวก ง
ผลอักษรวิสุทธิ

ผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ
(อักษรวิสุทธิ์) บทที่ 1-บทที่ 5

Submission Information						
ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
251549	Jun 11, 2016 at 15:42 PM	56760040@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	5.บทที่ 1.pdf	Completed	0.00%
251550	Jun 11, 2016 at 15:42 PM	56760040@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	6.บทที่ 2.pdf	Completed	1.13%
251552	Jun 11, 2016 at 15:43 PM	56760040@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	7.บทที่ 3.pdf	Completed	0.00%
251555	Jun 11, 2016 at 15:43 PM	56760040@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	8.บทที่ 4.pdf	Completed	0.00%
251558	Jun 11, 2016 at 15:43 PM	56760040@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	9.บทที่ 5.pdf	Completed	0.00%